

รายการอ้างอิง

- เกษียร เตชะพีระ. ประชาธิปไตยของประชาชนต้องเป็นอิสระจากรัฐและทุน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บ้านไม่รู้อะไร, 2531.
- โกศลรุ่ง อธิ. เพียงส่วนหนึ่งของประชาธิปไตยไทย. กรุงเทพฯ: สุพจน์การพิมพ์, 2539.
- ขุนวิชาเสรรฐ. หน้าที่พลเมือง สำหรับมัธยมปีที่ 3 ตามหลักสูตรใหม่. พระนคร: โรงพิมพ์เลปอาจารย์, 2481.
- โฆษณากา, สำนักงาน. คู่มือพลเมือง. พิมพ์ครั้งที่ 2. พระนคร: โรงพิมพ์อักษรนิติ, 2479.
- จรรยา พลนอก. แบบเรียนหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม สำหรับมัธยมปีที่ 3. พิมพ์ครั้งที่ 1. ธนบุรี: สำนักพิมพ์สื่อการค้า, 2500.
- จรรยา พลนอก. แบบเรียนหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม สำหรับมัธยมปีที่ 3. พิมพ์ครั้งที่ 2. ธนบุรี: สำนักพิมพ์สื่อการค้า, 2502.
- จรรยา พลนอก. แบบเรียนหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม สำหรับมัธยมปีที่ 5. พิมพ์ครั้งที่ 2. ธนบุรี: สำนักพิมพ์สื่อการค้า, 2501.
- จุลจักรพงษ์, พระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้า. เข้าชีวิต. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรสมัย, 2514.
- ใจ อึ้งภากรณ์ และคนอื่นๆ. การเมืองไทยในทัศนะลัทธิมาร์กซ์. กรุงเทพฯ: ชมรมหนังสือประชาธิปไตยแรงงาน, 2540.
- เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี. พลเมืองดี ตอนต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. พระนคร: โรงพิมพ์อักษรนิติ, 2471.
- เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี. พลเมืองดี ตอนกลาง. พิมพ์ครั้งที่ 8. พระนคร: โรงพิมพ์อักษรนิติ, 2471.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. 100 ปีแห่งการปฏิรูประบอบราชการ- วิวัฒนาการของอำนาจรัฐและอำนาจการเมือง. กรุงเทพฯ: บริษัทสุกษุมและบุตร จำกัด, 2541.

- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. มนุษย์เหนือมนุษย์: พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวในฐานะที่ทรงเป็น มนุษย์ผู้หนึ่ง. กรุงเทพฯ: มูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี, 2540.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช และชัตติยา กรรณสูตร. รวมเอกสารการเมืองการปกครองไทย 2417-2477. กรุงเทพฯ: โครงการตำราสมาคมสังคมศาสตร์, 2518.
- คณีย์ ทองใหญ่ และสุรพันธ์ ทับสุวรรณ. ความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองกับการศึกษาของไทย (พ.ศ. 2411-2475). เอกสารผลงานการวิจัย, 2528.
- เดโช บุญภักดี. หน้าที่พลเมือง แบบเรียนสำหรับชั้นมัธยมปีที่ 6. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2520.
- เดช บุณนาค. ประมวลเหตุการณ์สำคัญที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาของไทยระหว่าง พ.ศ. 2367-2459. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา, 2513.
- ทองสืบ สุภมารักษ์. หน้าที่พลเมือง ชั้นประถมปีที่ 7. พระนคร: สำนักพิมพ์ประชาช่าง, 2507.
- พระยาพนิชยศาสตร์วิชาน และพระยาประสารอักษรพรรณ. ธรรมเนียมการปกครองแผ่นดินสยาม: เป็นหนังสือสำหรับครูใช้สอนนักเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. พระนคร: สำนักพิมพ์ประชาช่าง, 2475.
- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. ความคิด ความรู้ และอำนาจทางการเมืองในการปฏิวัติ 2475. กรุงเทพฯ: สถาบันสยามศึกษา, 2533.
- บุญเย็น วอทอง. พัฒนาการการเมืองประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อุดมรัฐ, 2541.
- เบนจามิน เอ. บัทสัน. อวสานสมบูรณาญาสิทธิราชย์ในสยาม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2540.
- ปิ่น มาลากุล, ม.ล. การศึกษาสมัยที่มหาอำมาตย์เอก พระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าธานีนิวัติทรงเป็น เสนาบดีกระทรวงธรรมการ. ปาฐกถาแสดง ณ สยามสมาคม คุณหญิงคุษฎีมาลากุล พิมพ์ถวายพระ วรวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยาลาภฤทธิยากร ในโอกาสทรงบำเพ็ญพระราชกุศล พระชันษาครบ 7 รอบ 7 พฤศจิกายน 2512, 2512.

- ประจักษ์ พันธชูเพชร. การเมืองการปกครองไทย: มิติทางประวัติศาสตร์และสถาบันการเมือง. กรุงเทพฯ: บริษัทมายด์ พับลิชชิ่ง, 2543.
- ปรีชา วัชรานุกร. พระปกเกล้ากับระบอบประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พระนคร, 2522.
- ปรีดี พนมยงค์. ความเป็นอนิจจังของสังคม. พระนคร: สำนักพิมพ์เกวียนทอง, 2501.
- พระวรวงศ์เธอพิทยาลาภฤคฺฌิยากร, กรมหมื่น. เจ็ดรอบอายุ. พระนคร: โรงพิมพ์พระจันทร์, 2513.
- พูนพิศมัย ดิศกุล, ม.จ. สิ่งที่ข้าพเจ้าพบเห็นประวัติศาสตร์การเปลี่ยนแปลงการปกครอง 2475. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน, 2545.
- พฤทธิสถาน ชุมพล, ม.ร.ว. ระบบการเมือง: ความรู้เบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.
- ภารดี มหาขันธ์. ประวัติศาสตร์ไทยสมัยใหม่. กรุงเทพฯ: ศิลปาบรรณาการ, 2538.
- มานิตย์ นวลละออ. หนังสือเรียนสังคมศึกษาประวัติศาสตร์ไทย ส.0210 ประวัติศาสตร์ไทยยุคประชาธิปไตย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แม็ค, 2544.
- มานิจ ชุมสาย, ม.ล. ประวัติการศึกษาภาคบังคับในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: กองการสัมพันธ์ต่างประเทศ กระทรวงศึกษาธิการ, 2498.
- แมน มนต์เมศรี. การเมืองในยุคทมิฬ: อิทธิพลคนบ้าอำนาจ – 2500. กรุงเทพฯ: 179 การพิมพ์, 2523.
- รอง สยามานนท์ และคนอื่นๆ. ประวัติกระทรวงศึกษาธิการ 2435-2507. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2502.
- ระลึก ธาณี. วิวัฒนาการการจัดการศึกษาภาคบังคับของไทย (พ.ศ. 2475-2503). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2507.
- ถ้อยของวิมุกตะลพ. แบบเรียนหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม เรื่องหน้าที่พลเมือง สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. พระนคร: โรงพิมพ์พระจันทร์, 2484.

- ถ่ายของวิมุกตะลพ. แบบเรียนหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม เรื่องหน้าที่พลเมือง สำหรับชั้นมัธยมปีที่ 1-2-3. พระนคร: สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, 2505.
- วุฒิชัย มูลศิลป์. แนวความคิดเกี่ยวกับการศึกษาของไทยจากสมัยสุโขทัยจนถึงการเปลี่ยนแปลงการปกครอง 2475. สังคมศาสตร์ปริทัศน์ฉบับวิชาการ 1: มกราคม-มีนาคม 2519.
- วุฒิชัย มูลศิลป์. การปฏิรูปการศึกษาในรัชกาลที่ 9. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์. 2516.
- วิชาการ, กรม. แบบเรียนหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม เรื่องหน้าที่พลเมือง สำหรับชั้นมัธยมปีที่ 2. พระนคร: โรงพิมพ์พระจันทร์, 2484.
- วิชาการ, กรม. แบบเรียนหน้าที่พลเมืองศีลธรรม เรื่องหน้าที่พลเมือง สำหรับชั้นมัธยมปีที่ 3. พระนคร: โรงพิมพ์พระจันทร์, 2484.
- วิชาการ, กรม. แบบเรียนหน้าที่พลเมืองศีลธรรม เรื่องหน้าที่พลเมือง สำหรับชั้นมัธยมปีที่ 4. พระนคร: โรงพิมพ์อำนาจศิลป์, 2484.
- วิชาการ, กรม. แบบเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ: หนังสือชุดประวัติศาสตร์ ชั้นมัธยมปีที่ 6. พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2498.
- วิชาการ, กรม. แบบเรียนสังคมศึกษา วิชาหน้าที่พลเมือง ชั้นประถมปีที่ 7. พิมพ์ครั้งที่ 11. พระนคร: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2498.
- วิชาการ, กรม. หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่องระบอบการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประโยชน์มัธยมศึกษาตอนต้น. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- วิชัย เสวะมาตย์. การเลิกทาสในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์, 2510.
- วารุณี โอสถารมณ. การศึกษาในสังคมไทย พ.ศ. 2411-2475. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- สุภกิจ แก้วผสม. หน้าที่พลเมือง สำหรับมัธยมตอนต้น. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2503.

- ศุภกิจ แก้วผสม. หน้าที่พลเมือง สำหรับมัธยมตอนปลาย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2506.
- สนธิ เตชานนท์. แผนพัฒนาการเมืองไปสู่การปกครองระบอบ “ประชาธิปไตย” ตามแนวพระดำริของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2528.
- สมศักดิ์ เจียมธีรสกุล. ประวัติศาสตร์ที่เพิ่งสร้าง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์หกดูลาร่าเล็ก, 2544.
- สนั่น ผิวนวล. หน้าที่และศีลธรรมของพลเมือง สำหรับชั้นมัธยมปีที่ 4. พระนคร: โรงพิมพ์ประปาช่าง, 2490.
- สหัสส์ กาญจนพิงคะ. หน้าที่พลเมือง สำหรับชั้นมัธยมปีที่ 4. พระนคร: โรงพิมพ์อักษรนิติ, 2481.
- สุพจน์ ด้านตระกูล. พระปกเกล้ากับคณะราษฎร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, 2544.
- สุราชัย ยิ้มประเสริฐ. 60 ปี ประชาธิปไตย. เอกสารประกอบการสอนในวิชาการเมืองการปกครองไทย คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- สุมินทร์ จุฑาทู. การกล่อมเกลாதองการเมืองโดยใช้แบบเรียนหลวงเป็นสื่อในรัชกาลที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- สุลักษณ์ ศิวรักษ์. ประมวลเหตุการณ์สำคัญที่มีอิทธิพลต่อการจัดการการศึกษาของไทย ระหว่าง พ.ศ. 2367-2459. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา, 2513.
- โสภา ปาลบุตร. แบบสอนอ่านหน้าที่ราษฎร เล่มที่ 1 สำหรับประถมปีที่ 2 ของกรมวิชาการกระทรวงธรรมการ. พระนคร: โรงพิมพ์ช่างพิมพ์วัดสังเวช, 2475.
- โสภา ปาลบุตร. หนังสือประกอบการปกครอง สำหรับมัธยมปีที่ 1-3. พระนคร: โรงพิมพ์ศรีหงส์, 2479.
- โสภณ เกษมศรี, ม.ร.ว. สังคมศึกษาประวัติศาสตร์ไทย ประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2503.

เอื้อ ปุษปเกษตร หงสกุล. หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ชั้นมัธยมปีที่ 3 ตามประมวลการสอน พุทธศักราช 2490 ของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2490.

เอื้อ ปุษปเกษตร หงสกุล. แบบเรียนหน้าที่พลเมือง สำหรับชั้นมัธยมปีที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2493.

เอื้อ ปุษปเกษตร หงสกุล. แบบเรียนหน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2503.

เอื้อ ปุษปเกษตร หงสกุล. แบบเรียนหน้าที่พลเมือง สำหรับชั้นมัธยมปีที่ 1-2-3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2503.

เอื้อ ปุษปเกษตร หงสกุล. แบบเรียนหน้าที่พลเมือง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2518.

อาชีวะศึกษา, กรม. แบบเรียนหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม เรื่องหน้าที่พลเมือง สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. พระนคร: โรงเรียนช่างพิมพ์วัดสังเวช, 2485.

ธรรมการ, กระทรวง. แบบสอนอ่านหน้าที่ราษฎร สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. พระนคร: โรงช่างพิมพ์วัดสังเวช, 2480.

ธรรมการ, กระทรวง. แบบเรียนหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม เรื่องหน้าที่พลเมือง สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของกรมวิชาการ. พระนคร: โรงพิมพ์พระจันทร์, 2484.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

นโยบายการศึกษาของรัฐบาล ตั้งแต่ พ.ศ. 2475 – 2516

นโยบายการศึกษาของรัฐบาล คณะที่ 1

คณะรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรี : มหาอำมาตย์โท พระยามโนปกรณนิติธาดา

ระยะเวลาดำเนินการ : 28 มิถุนายน – 10 ธันวาคม 2475

วันประกาศใช้ : 28 มิถุนายน 2475

เนื้อหา :

รัฐบาลนี้เป็นรัฐบาลแรกและรัฐบาลเดียวที่ไม่มีตำแหน่งที่เรียกว่า "คณะรัฐมนตรี" "นายกรัฐมนตรี" และ "รัฐมนตรี" หากแต่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่นที่มีความหมายอย่างเดียวกันว่า "คณะกรรมการราษฎร" "ประธานคณะกรรมการราษฎร" และ "กรรมการราษฎร" ตามลำดับ และไม่ได้แถลงนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินต่อสภา แต่ได้ถือว่าหลัก 6 ประการของคณะราษฎรที่ได้ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชั่วคราว ซึ่งคณะผู้รักษาพระนครฝ่ายทหารแต่งตั้งขึ้น จำนวนรวม 70 นาย ปฏิญาณตนต่อสภาก่อนเข้ารับหน้าที่นั้นเป็นนโยบายของรัฐบาลคณะนี้ คำปฏิญาณทั้ง 6 ข้อ มีดังนี้คือ.

"ข้าพเจ้าขอให้คำปฏิญาณว่า จะซื่อสัตย์ต่อคณะราษฎร และจะช่วยรักษาหลัก 6 ประการของคณะราษฎรไว้ให้มั่นคง คือ

1.....

2.....

3.....

4.....

5.....

6. จะต้องให้การศึกษาอย่างเต็มที่แก่ราษฎร

นโยบายการศึกษาของรัฐบาล คณะที่ 2

คณะรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรี	:	มหาอำมาตย์โท พระยามโนปกรณนิติธาดา
รมว.ศธ.	:	เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี
ระยะเวลาดำเนินการ	:	10 ธันวาคม 2475 – 1 เมษายน 2476
วันประกาศใช้	:	20 ธันวาคม 2475

เนื้อหา:

ว่าโดยทั่วไป รัฐบาลนี้รับรองหลัก 6 ประการที่คณะกรรมการราษฎรได้ดำเนินการอยู่แล้ว เป็นจุดที่หมายที่จะดำเนินการต่อไปให้บรรลุถึงซึ่งความสำเร็จ.....ฯลฯ

การศึกษา

เพื่อที่จะให้พลเมืองมีการศึกษาโดยแพร่หลาย จะต้องอนุโลมตามระเบียบการปกครองที่ให้เข้าลักษณะเดียวกับแผนเศรษฐกิจแห่งชาติ ดังจะได้กล่าวในตอนนโยบายกรรมการต่อไป

นโยบายทางกรรมการ

1. จะประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษาให้ทั่วทั้งกรุงเทพฯ และหัวเมือง เพื่อให้ได้ปริมาณตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ
2. ในส่วนการปรับปรุงคุณสมบัติแห่งการศึกษาทั่วไป จะแก้ไขให้วิเศษขึ้นด้วยตั้งพิธีฝึกหัดครูทุกประเภททุกชั้นจนพอแก่การ เพราะการสอนจะสำเร็จเป็นผลดีสมหมายก็ด้วยได้มีผู้สอนแต่ล้วนเป็นครูที่ได้ฝึกหัดอบรมมาดีแล้ว
3. ในส่วนวิชาอาชีพ จะริบจัดตั้งโรงเรียนวิสามัญศึกษาทั้งแผนกกลีกรรม อุตสาหกรรม และพาณิชยการให้ครบครัน ตั้งต้นแต่ประถมศึกษาขึ้นไป เพื่อจะได้ไม่มีการเรียนหนังสือเป็นสามัญศึกษาไปส่วนเดียวเหมือนเดิมนี่
4. ในส่วนการศึกษาชั้นสูง จะได้จัดมหาวิทยาลัยให้สามารถสอนชั้นปริญญาที่เราต้องการให้ทัดเทียมกับมหาวิทยาลัยในนานาประเทศ เพื่อผู้เรียนจะได้สำเร็จการศึกษาชั้นอุดมได้ในเมืองเราเอง โรงเรียนมัธยมบริบูรณ์สำหรับสอนนักเรียนป้อนมหาวิทยาลัย ก็จะจัดให้มีในหัวเมืองด้วยเพื่อเด็กมีเชาวน์ ผู้เกิดในท้องถิ่นต่าง ๆ จะได้เข้าถึงการเรียนชั้นนี้ได้สะดวก
5. ในส่วนเครื่องอุปกรณ์การศึกษา เช่น แบบเรียน ห้องสมุด ทุนเล่าเรียน การกีฬา การอนุสภากาชาด การลูกเสือ ฯลฯ เหล่านี้ก็จะจัดให้มีขึ้นแพร่หลายจนพอความต้องการ
6. จะอุปถัมภ์การศาสนา อันเป็นปัจจัยสำคัญในการอบรมมนุษยธรรมให้สำเร็จประโยชน์แห่งการอบรมนั้นยิ่งขึ้น

แผนดำเนินการทั้งหมดนี้จะต้องดำเนินไปพร้อมกัน เพื่อให้เป็นอุปกรณ์แห่งกันและกัน และจะเร่งรัดจัดทำตามกำลังทุนที่มีพอจะทำได้

นโยบายการศึกษาของรัฐบาล คณะที่ 3

คณะรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรี : มหาอำมาตย์โท พระยามโนปกรณนิติธาดา

รมว. ศธ. : เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี

ระยะเวลาดำเนินการ : 1 เมษายน – 20 มิถุนายน 2476

วันประกาศใช้ : 1 เมษายน 2476

เนื้อหา :

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 3 นี้ไม่ได้แถลงนโยบายต่อสภาผู้แทนราษฎร เนื่องจากได้รับการแต่งตั้งขึ้นมาในเวลาฉุกเฉิน

นโยบายการศึกษาของรัฐบาล คณะที่ 4

คณะรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรี : นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

รมว. ศธ. : เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี

ระยะเวลาดำเนินการ : 21 มิถุนายน 2475 – 16 ธันวาคม 2476

วันประกาศใช้ : 26 มิถุนายน 2476

เนื้อหา :

.....๑๓๑

"รัฐบาลนี้เห็นว่า หลัก 6 ประการ ที่สภาผู้แทนราษฎรได้รับรองแล้วนั้น เป็นหลักนโยบายที่
ทุกกระทรวง ทบวงราชการจะร่วมมือกันดำเนินการต่อไปได้"

นโยบายทางการศึกษาของรัฐบาล คณะที่ 5

คณะรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรี : นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

รมว. ศธ. : นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

ระยะเวลาดำเนินการ : 16 ธันวาคม 2476 – 13 กันยายน 2477

วันประกาศใช้ : 25 ธันวาคม 2476

เนื้อหา :

รัฐบาลนี้จะดำเนินนโยบายตามหลัก 6 ประการต่อจากรัฐบาลที่แล้วมา เพื่อให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้าสืบไปตามวิถีทางรัฐธรรมนูญซึ่งมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของชาติ.....

..... ฯลฯ

ส่วนการศึกษานั้น มีแผนการศึกษาและมีนโยบายวางไว้เป็นบรรทัดฐานดีแล้ว รัฐบาลนี้จะได้หาวิถีทางที่ดีซึ่งจะนำไปให้ถึงจุดที่หมายให้พลเมืองรู้จักระบอบการปกครองตามแบบประชาธิปไตยให้ได้มีความเป็นอยู่เหมาะสมแก่สมัยรัฐธรรมนูญ รัฐบาลนี้จะได้ดำเนินการตามแนวความคิดนี้ให้ได้ผลอันไพบุลย์ยิ่งขึ้นเป็นลำดับ ในการที่จะฝึกฝนให้ประชาชนเป็นพลเมืองดีนั้นจะต้องฝึกฝนทั้งกาย จรรยา และใจรวมกัน ไปและให้ผู้ที่ได้รับการศึกษาแล้วได้ดำเนินการอาชีพปฏิบัติหน้าที่พลเมืองตามรัฐธรรมนูญได้ดี รัฐบาลนี้จะได้บำรุงการศึกษาทางอาชีพและการหาวิชาความรู้ตามความต้องการแห่งรัฐธรรมนูญ เป็นต้นว่า ขยายประถมศึกษาให้แพร่หลาย และเขยิบการศึกษาวิชาการรัฐธรรมนูญยึดถือการปฏิบัติฝึกหัดงานให้สำคัญยิ่งขึ้นกว่าที่แล้มาแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้ผู้ที่ผ่านพ้นการศึกษาในโรงเรียน ไปแล้วได้มีโอกาสฝึกฝนตนเองได้ไม่ละทิ้งเสียและให้ทุกคนมีโอกาสหาความรู้ได้อย่างเต็มที่ที่จะจัดได้ตามระบอบประชาธิปไตย รัฐบาลนี้จะบำรุงพลศึกษาให้เป็นการศึกษาเพื่อวินัยด้วย

ส่วนในเรื่องธรรมการกับการศึกษานั้น รัฐบาลนี้เห็นว่า ควรจะเป็นอุปการะแก่กันและกัน จึงจะได้บำรุงส่งเสริมและจัดการให้ได้ประสานงานกันอย่างสนิทสนมดียิ่งขึ้น

อนึ่ง ในทางศิลปะของชาติ รัฐบาลนี้จะไม่ละเลย แต่หากจะบำรุงเท่าที่จะทำได้

ส่วนวิธีให้ การศึกษาโดยทั่วไปที่จะให้ได้ประโยชน์สมหวังดังว่ามานั้น รัฐบาลนี้จะจัดการปรับปรุงหลักสูตร และสรรพดารา กับทั้งบำรุงฐานะและคุณสมบัติของครูและอาจารย์ให้สมกับที่วิชาครูเป็นวิชาชีพ และที่ครูจะเป็นผู้อบรมสั่งสอนกุลบุตรกุลธิดาสืบไป

นโยบายการศึกษาของรัฐบาล คณะที่ 6

คณะรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรี : นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

รมว. ศธ. : พระสารสาสน์ประพันธ์

ระยะเวลาดำเนินการ : 22 กันยายน 2477 – 9 สิงหาคม 2480

วันประกาศใช้ : 24 กันยายน 2477

เนื้อหา :

รัฐบาลนี้มีความมุ่งหมายที่จะส่งเสริมให้ปวงชนชาวสยามทุกเหล่า ทุกชั้น ตั้งแต่พระมหากษัตริย์ คณะสงฆ์ สถาผู้แทนราษฎร รัฐบาล ตลอดจนอาณาประชาราษฎร์ได้รวมกันเป็นสมานฉันท์ตั้งมั่นอยู่ในระบอบรัฐธรรมนูญเป็นปึกแผ่นแน่นหนาด้วยความสามัคคี เพราะรัฐบาลนี้เชื่อตระหนักว่า การปกครองระบอบรัฐธรรมนูญเป็นวิถีทางดีที่สุดที่จะนำมาซึ่งความวัฒนาถาวรของประเทศชาติสืบต่อไปในการประดิษฐานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยามขึ้นนั้นได้อาศัยหลัก 6 ประการเป็นมูลฐานที่ตั้ง ได้แก่ หลักเอกราช 1 หลักความสงบภายใน 1 หลักเศรษฐกิจ 1 หลักสิทธิเสมอภาค 1 หลักเสรีภาพ 1 และหลักการศึกษา 1 หลักสิทธิเสมอภาคและหลักเสรีภาพนั้นได้รับผลสำเร็จแล้วตามความในรัฐธรรมนูญ.....ฯลฯ

หลักการศึกษา

รัฐบาลนี้มีความปรารถนาอย่างยิ่งที่จะให้การศึกษาแก่พลเมืองทั่วไปอย่างเต็มที่ให้ได้รับการอบรมในระบอบการปกครองตามแบบรัฐธรรมนูญให้ได้รับการศึกษาทางธรรมชาติ ทางการทำงานและทางสังคม ฝึกฝนให้รอบรู้มีปัญญาความคิดรู้จักค้นคว้าหาเหตุผลโดยตนเอง ได้มีจรรยา ประกอบด้วยกำลังกายและกำลังใจเป็นอันดี กับทั้งไม่ให้ละทิ้งเสียซึ่งจริยศึกษาแห่งชาติ ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีของไทยมุ่งประสงค์ให้ผู้ที่ได้รับการศึกษาแล้วสามารถประกอบอาชีพ มีอนามัยและศีลธรรมอันดีงามรัฐบาลนี้จะจัดการแก้ไขปรับปรุงงานประถมและมัธยมศึกษาให้มีระดับที่ดี ขยายการประถมศึกษาให้มีโรงเรียนประชาบาลอย่างน้อยตำบลละ 1 โรงเรียน เพื่อให้ก้าวหน้าแพร่หลายได้ผลตามที่รัฐธรรมนูญต้องการ จะจัดตั้งในทางสามัญศึกษา วิสามัญศึกษา หนักไปในทางเกษตรกรรมและพาณิชยกรรม ส่วนอุดมศึกษาจะปรับปรุงมหาวิทยาลัยให้ได้มาตรฐานกับมหาวิทยาลัยที่ดีในอาระประเทศ จะได้ขยายงานให้นักเรียนได้เข้ารับการศึกษานี้มากขึ้น และจะบำรุงมาตรฐานทางวิชาการให้สูงขึ้นเป็นลำดับรัฐบาลนี้จะพยายามให้กุลบุตรกุลธิดามีโอกาสหาความรู้ได้อย่างเต็มที่ ที่จะจัดได้ตามระบอบประชาธิปไตย จะบำรุงพลศึกษา หาทางให้ประชาชนได้ มีโอกาสบำรุงกำลังกาย กำลังใจ และกำลังความคิด ทั้งจะได้จัดหาสถานที่และ

อุปกรณ์การกีฬาต่าง ๆ ไว้สำหรับการนี้ ทั้งนี้เพื่ออบรมวินัยการเป็นนักกีฬาและสามัคคีธรรม ในทางธรรมการก็จะส่งเสริมสมรรถภาพในการศึกษาปรีดีธรรมและการอบรมศีลธรรมแก่ประชาชน

อนึ่ง การธรรมการและการศึกษานั้น รัฐบาลถือว่าเป็นอุปการะซึ่งกันและกันจึงจะได้ บำรุงส่งเสริมและจัดการให้ได้ประสานงานกันอย่างสนิทสนมดียิ่งขึ้น ในทางศิลปะของชาติรัฐบาลนี้ก็จะส่งเสริมโดยพยายามฟื้นฟูทุกสถานเพื่อเป็นการเชิดชูวัฒนธรรมของชาติไทยทั้ง ภายในและภายนอกประเทศเพื่อที่จะให้การศึกษาเป็นไปตามนโยบายนี้ รัฐบาลจะปรับปรุงการงานให้รัดกุมเหมาะสมแก่กาลสมัย ให้การงานประสานกันได้ดีโดยเฉพาะอย่างยิ่งจะจัดการปรับปรุงหลักสูตรและสรรพตำรา ขยายการฝึกหัดครูกับทั้งบำรุงฐานะของครูอาจารย์ให้สมกับที่วิชาครูเป็นวิชาชีพ และครูที่จะเป็นผู้อบรมสั่งสอนกุลบุตรกุลธิดาสืบไป

นโยบายการศึกษาของรัฐบาล คณะที่ 7

คณะรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรี	:	นายพันเอกพระยาพหลพลพยุหเสนา
รมว. ศธ.	:	นาวาเอก หลวงสินธุสงครามชัย
ระยะเวลาดำเนินการ	:	9 สิงหาคม – 21 ธันวาคม 2480
วันประกาศใช้	:	11 สิงหาคม 2480

เนื้อหา :

คณะรัฐมนตรีนี้จะดำเนินนโยบายตามที่คณะรัฐมนตรีชุดก่อนได้แถลงไว้ต่อสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ส่วนเรื่องการค้าขายที่ดินบางรายของพระคลังข้างที่ซึ่งเป็นปัญหาอยู่นั้น รัฐบาลจะได้ตั้งคณะกรรมการสอบสวนให้ขาวสะอาด

นโยบายการศึกษาของรัฐบาล คณะที่ 8

คณะรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรี	:	นายพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา
รมว. ศธ.	:	นาวาเอก หลวงสินธุสงครามชัย
ระยะเวลาดำเนินการ	:	21 ธันวาคม 2480 – 16 ธันวาคม 2481
วันประกาศใช้	:	23 ธันวาคม 2480

เนื้อหา :

รัฐบาลนี้มีนโยบายที่จะดำเนินการก้าวหน้าต่อไปตามหลัก 6 ประการในการประดิษฐานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม คือ หลักเอกราช 1 หลักความสงบภายใน 1 หลักเศรษฐกิจ 1 หลักสิทธิเสมอภาค 1 หลักเสรีภาพ 1 และหลักการศึกษา 1 หลักสิทธิเสมอภาคและหลักเสรีภาพนั้น ได้รับผลสำเร็จแล้วตามความในรัฐธรรมนูญ.....ฯลฯ

หลักการศึกษา

ในการจัดการศึกษานั้น รัฐบาลจะได้ให้การศึกษาเพื่อยังผลให้เกิดการครองชีพสมควรแก่สภาพและเป็นกำลังแห่งประเทศชาติตามแนวทางดังต่อไปนี้

1. สามัญศึกษา จะได้พยายามจัดให้การศึกษาภาคบังคับได้ขยายแผ่ออกไปตามความประสงค์ของพระราชบัญญัติประถมศึกษา และเร่งรัดคุณภาพให้ดีขึ้นด้วยการบำรุงอุปกรณ์ของโรงเรียนและฐานะแห่งครู ในภาคนอกบังคับก็จะจัดให้มีการศึกษาถึงมัธยมบริบูรณ์ทั่วทุกจังหวัดรัฐบาลจะได้สนับสนุนโรงเรียนราษฎร์ให้ทวีขึ้นทั้งจำนวนและคุณภาพตามแผนการศึกษา
2. อาชีวศึกษาซึ่งเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง รัฐบาลจะได้จัดให้มีสถานศึกษาการอาชีพประเภทต่าง ๆ ให้เป็นปึกแผ่นตามความเหมาะสมแก่ท้องถิ่นตามลำดับความจำเป็น โดยหนักไปในทางปฏิบัติ
3. การศึกษาภาคผนวก รัฐบาลจะได้จัดให้ผู้ที่ไม่รู้หนังสือได้รับการศึกษาจนอ่านออกเขียนได้และเข้าใจหน้าที่ของพลเมือง
4. จะปรับปรุงอุดมศึกษาให้มีจำนวนและคุณภาพยิ่งขึ้น จะจัดให้มีแผนกวิชาเพิ่มขึ้นตามความจำเป็น
5. จะได้จัดให้การพลศึกษาแพร่หลายในโรงเรียนทั่วไป ตลอดจนประชาชนและให้ผลแห่งการพลศึกษานี้ได้เป็นประโยชน์ทั้งทางกายและทางใจ
6. จะรักษาและส่งเสริมศิลปกรรมของไทยเพื่อให้เป็นที่ยึดเหนี่ยวเกียรติและวัฒนธรรมของชาติ จะใช้ศิลปกรรมเป็นอุปกรณ์ในการอบรมประชาชนทั้งในทางความรู้และคุณภาพทางใจ จะใช้ศิลปกรรมให้เป็นอุปกรณ์ทางเศรษฐกิจแห่งชาติ
7. ในทางศาสนาจะได้ปรับปรุงพระราชบัญญัติลักษณะปกครองคณะสงฆ์ให้สมแก่กาลสมัยและจะอุปถัมภ์การศาสนาตามความประสงค์แห่งรัฐธรรมนูญ
8. เพื่อส่งเสริมศีลธรรมของประชาชน รัฐบาลจะได้ปลูกฝังหลักธรรมและแนววัฒนธรรมตั้งแต่เยาว์วัย และจะดำเนินการขจัดเหตุที่ก่อให้เกิดการละเมิดศีลธรรมในยุวชน
9. จะส่งเสริมให้ได้ผลในสมรรถภาพทั้งฝ่ายวิชาการและฝ่ายธรรมาการ เพื่อให้การศึกษาดังกล่าวแล้วบรรลุถึงจุดหมายโดยเร็ว

นโยบายการศึกษาของรัฐบาล คณะที่ 9

คณะรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรี : นายพันเอก หลวงพิบูลสงคราม
 รมว. ศธ. : หลวงโกวิทอภัยวงศ์
 ระยะเวลาดำเนินการ : 16 ธันวาคม 2481 – 6 มีนาคม 2485
 วันประกาศใช้ : 26 ธันวาคม 2481
 เนื้อหา :

ในการบริหารราชการแผ่นดิน คณะรัฐมนตรีมีนโยบายดังต่อไปนี้

.....๑๓๑

กระทรวงธรรมการ

1. สามัญศึกษา จะพยายามจัดให้การศึกษาภาคบังคับได้ขยายออกไปตามความประสงค์ของพระราชบัญญัติประถมศึกษาและเร่งรัดคุณภาพให้ดีขึ้น ด้วยการบำรุงอุปกรณ์ของโรงเรียนและฐานะของครู ในภาคนอกบังคับก็จะจัดให้มีการศึกษาถึงมัธยมบริบูรณ์ทั่วทุกจังหวัดและสนับสนุนโรงเรียนราษฎร์ให้ทั่วทั้งจำนวนและคุณภาพ
2. อาชีวศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญยิ่งจะจัดให้มีสถานศึกษาอาชีพประเภทต่าง ๆ ให้เป็นปึกแผ่นเหมาะสมแก่ท้องที่ตามลำดับความจำเป็นโดยหนักในทางปฏิบัติ
3. การศึกษาภาคผนวก จะพยายามจัดให้ผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือได้รับการศึกษาจนอ่านออกเขียนได้และเข้าใจหน้าที่ของพลเมือง
4. จะปรับปรุงอุดมศึกษาให้มีคุณภาพและปริมาณยิ่งขึ้น จะจัดเพิ่มแผนกวิชาขึ้นตามความจำเป็น
5. จะจัดให้การพลศึกษาแพร่หลายในโรงเรียนทั่วไป ตลอดถึงประชาชนให้เป็นประโยชน์ทั้งทางกายและทางใจ
6. จะรักษาและส่งเสริมศิลปกรรมไทย เพื่อเชิดชูเกียรติและวัฒนธรรมของชาติ จะใช้ศิลปกรรมเป็นอุปกรณ์การอบรมประชาชนทั้งในทางความรู้ และคุณภาพทางแห่งรัฐธรรมนูญ
8. เพื่อปลูกฝังหลักธรรมและแนววัฒนธรรมตั้งแต่เยาว์วัยจะดำเนินการขจัดเหตุที่ก่อให้เกิดการละเมิดศีลธรรมในยุวชน

นโยบายการศึกษาของรัฐบาล คณะที่ 10

คณะรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรี : จอมพล แปลก พิบูลสงคราม

รมว./รมช. ศธ. : พันเอก ประยูร ภมรมนตรี

นาวาเอก หลวงสุภชลาสัย

ระยะเวลาดำเนินการ : 7 มีนาคม 2485 – 1 สิงหาคม 2485

วันประกาศใช้ : 16 มีนาคม 2485

เนื้อหา:

ท่านประธานสภาและท่านสมาชิกทั้งหลาย.....ฯล
 รัฐบาลจะไม่ละเลยในการบำรุงการศึกษาของชาติให้ขึ้นสู่ระดับอันดียิ่งขึ้นไปเพื่อให้เทียบทันอารยะประเทศให้เร็วที่สุด โดยอาศัยการปรับปรุงหลักสูตรตำราเรียน การยกย่องฐานะของครูให้สมกับที่จะเป็นสั่งสอนอบรมกุลบุตรกุลธิดาของชาติ ทั้งจะพยายามจัดการศึกษาให้มีระดับเดียวกันทั่วราชอาณาจักรด้วยตามที่กล่าวมาข้างต้นนั้นเป็นข้อความย่อๆ โดยทั่วไป ต่อไปนี้จะได้แถลงนโยบายของแต่ละกระทรวงเพื่อให้สภานี้ทราบฯลฯ

กระทรวงศึกษาธิการ

นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการมีจุดประสงค์จะอบรมพลเมืองของชาติให้มีคุณลักษณะเหมาะสมกับความต้องการของชาติในปัจจุบัน และให้ก้าวหน้าทันความเจริญของบ้านเมืองในอนาคตกระทรวงศึกษาธิการจะได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. สามัญศึกษา โดยทั่วไปจะเร่งรัดส่งเสริมคุณภาพ สมรรถภาพ และผลฐานะของครูให้ดียิ่งขึ้นกับจะปรับปรุงหลักสูตรแบบเรียนให้เหมาะสมแก่กาลสมัย และให้ได้ระดับมาตรฐานสม่ำเสมอทั้งราชอาณาจักร สำหรับการศึกษาภาคบังคับจะขยายออกไปตามความประสงค์ของพระราชบัญญัติประถมศึกษา ส่วนภาคนอกบังคับจะจัดให้มีการศึกษาในโรงเรียนสตรีถึงชั้นมัธยมบริบูรณ์ทั่วทุกจังหวัดเช่นที่ได้จัดแก่โรงเรียนชายโดยครบถ้วน นอกจากนี้จะสนับสนุนช่วยเหลือและปรับปรุงโรงเรียนราษฎร์ให้ทวีขึ้นทั้งปริมาณและคุณภาพ

2. อาชีวศึกษา จะจัดให้มีสถานศึกษาอาชีพประเภทต่าง ๆ เป็นปีกแผ่นเหมาะสมกับท้องถิ่นตามลำดับความจำเป็น จะปรับปรุงและปฏิบัติงานให้เหมาะสมแก่ความต้องการของประเทศชาติโดยเฉพาะในขณะที่อยู่ในภาวะคับขัน โดยจะฝึกหัดและเพิ่มจำนวนช่างฝีมือประเภทต่าง ๆ ให้มีความรู้ความชำนาญในวิชาชีพที่จำเป็นให้เพียงพอ และส่งเสริมให้ประกอบประดิษฐ์กรรมบางชนิดขึ้นได้เองให้สอดคล้องกับโครงการอุตสาหกรรมของรัฐบาลด้วย

3. จะปรับปรุงอุดมศึกษาให้มีคุณภาพและปริมาณยิ่งขึ้น โดยจัดเพิ่มแผนกวิชาขึ้นตามความจำเป็นก็จะได้จัดตั้งโรงเรียนเตรียมอุดมและมหาวิทยาลัยขึ้นในส่วนภูมิภาคตามลำดับ
4. จะเร่งส่งเสริมการพลศึกษาโดยให้นักเรียนได้รับการฝึกอบรมการกีฬาให้มากยิ่งขึ้นเพื่อความสมบูรณ์ในร่างกายและพลานามัย มีจิตใจเป็นนักกีฬา และเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งของชาติทั้งจะทำให้การพลศึกษาแพร่หลายเป็นประโยชน์ถึงประชาชนอีกด้วย
5. การศึกษาผู้ใหญ่จะกวดขันให้ผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือได้รับการศึกษาจนอ่านออกเขียนได้เข้าใจหน้าที่ของพลเมืองและเป็นกำลังส่งเสริมนโยบายของรัฐบาลให้เหมาะสมกับกาลสมัย
6. จะรักษาส่งเสริมศิลปกรรมของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการช่างฝีมือไทยแบบโบราณให้รุ่งเรืองถาวร เป็นเครื่องเชิดชูเกียรติและวัฒนธรรมของชาติ จะได้ผดุงการศึกษาศิลปกรรมแบบใหม่และดัดแปลงใช้ให้เหมาะสมกับความต้องการของประเทศไทย จะใช้ศิลปกรรมเป็นอุปกรณ์ช่วยการศึกษาผู้ใหญ่ ทั้งในทางความรู้ และคุณภาพทางใจ
7. ในส่วนพระพุทธศาสนาจะดำเนินการให้สำเร็จสมบูรณ์ตามบทแห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์โดยเร็ว จะได้พยายามสังคายนาพระไตรปิฎกตามความในบทเฉพาะกาลแห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ และจะพยายามให้ทางศาสนาได้มีความสัมพันธ์เป็นอันดีกับทางอาณาจักร เพื่อส่งเสริมให้เกิดประโยชน์ ร่วมกันทั้งในทางพระศาสนาทางบ้านเมือง
8. จะเร่งรัดการอบรมจิตใจ วินัย ความสามัคคีและวัฒนธรรมแก่นักเรียนตั้งแต่เยาว์วัย เพื่อให้เป็นพลเมืองที่เข้มแข็งในอนาคตก็จะดำเนินการ ขจัดเหตุที่ก่อให้เกิดการละเมิดศีลธรรมในหมู่เยาวชน

นโยบายการศึกษาของรัฐบาล คณะที่ 11

คณะรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรี : พันตรี ควง อภัยวงศ์

รมว./รมช. ศธ. : นายทวี บุญยเกตุ

นายเดือน บุญนาค

ระยะเวลาดำเนินการ : 1 สิงหาคม 2487 – 31 สิงหาคม 2488

วันประกาศใช้ : 3 สิงหาคม 2487

เนื้อหา :

ท่านประธานสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกทั้งหลายเนื่องจากได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ข้าพเจ้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ตามประกาศแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีลงวันที่ 1 สิงหาคม

พุทธศักราช 2487 นั้น บัดนี้ ข้าพเจ้าได้จัดตั้งคณะรัฐมนตรีเสร็จแล้วตามประกาศตั้งและแต่งตั้ง
คณะรัฐมนตรี ลงวันที่ 2 สิงหาคม พุทธศักราช 2487...รัฐบาลนี้จึงขอแถลงนโยบายแต่เพียงสั้น ๆ ไว้
ต่อสภาผู้แทนราษฎรดังต่อไปนี้

1.....

2. รัฐบาลนี้จะยึดหลัก 6 ประการของคณะราษฎรเป็นหลักบริหารราชการแผ่นดิน อาทิเช่น
หลักเอกราช หลักรักษาความสงบ หลักเอกราชในทางเศรษฐกิจ หลักสิทธิเสมอภาค หลักเสรีภาพ
และหลักการศึกษา.....

นโยบายการศึกษาของรัฐบาล คณะที่ 12

คณะรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรี : นายทวิ บุญเขต
รมว. ศธ. : นายทวิ บุญเขต
ระยะเวลาดำเนินการ : 31 สิงหาคม – 17 กันยายน 2488
วันประกาศใช้ : 1 กันยายน 2488
เนื้อหา :

ในคำแถลงนโยบายของรัฐบาลชุดนี้ไม่ได้กล่าวถึงการศึกษาของชาติเลย

นโยบายการศึกษาของรัฐบาล คณะที่ 13

คณะรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรี : ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช
รมว. ศธ. : พระศรีธรรมาภรณ์
ระยะเวลาดำเนินการ : 17 กันยายน 2488 – 31 มกราคม 2489
วันประกาศใช้ : 19 กันยายน 2488
เนื้อหา :

ท่านประธานสภาผู้แทนราษฎรและท่านสมาชิกผู้มีเกียรติทั้งหลาย เนื่องจากได้ทรงพระ
กรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ข้าพเจ้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีตามประกาศลงวันที่ 17 กันยายน

พุทธศักราช 2488 บัดนี้ ข้าพเจ้าได้จัดตั้งคณะรัฐมนตรีเสร็จแล้ว รัฐบาลนี้จึงขอแถลงนโยบายต่อสมาชิกผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

.....ฯลฯ

เนื่องจากสงครามเป็นเหตุทำให้จิตใจและศีลธรรมของมนุษยชาติเสื่อมทรามลง สำหรับนโยบายภายใน รัฐบาลจึงเห็นควรแก้ไขปรับปรุงในด้านจิตใจและศีลธรรมของประชาชนคนไทย รวมทั้งข้าราชการ โดยจะได้พยายามดำเนินการเป็นการด่วน

ก.

ข.

ค. ในการศึกษานอกจากพยายามแก้ไขในส่วนที่ถูกกระทบกระเทือนจากการสงครามให้สู่สภาพปกติโดยเร็ว แล้วจะพยายามปรับปรุงคุณภาพของการศึกษาโดยทั่ว ๆ ไปให้ดีขึ้น และจะมุ่งถึงศีลธรรมและอนามัยของนักเรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้โดยมีจุดหมายที่จะให้ได้พลเมืองดีเหมาะสมกับชาติที่รักสงบ

นโยบายการศึกษาของรัฐบาล คณะที่ 14

คณะรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรี : พันตรี ควง อกัยวงศ์

รมว. ศธ. : พระตรีธรมสารวิสุวกรรม

ระยะเวลาดำเนินการ : 31 มกราคม – 24 มีนาคม 2489

วันประกาศใช้ : 7 กุมภาพันธ์ 2489

เนื้อหา :

ท่านประธานสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกทั้งหลาย เนื่องจากได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ข้าพเจ้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ตามประกาศตั้งนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ 31 มกราคม พุทธศักราช 2489 บัดนี้ ข้าพเจ้าได้จัดตั้งคณะรัฐมนตรีเสร็จแล้ว ดังปรากฏตามประกาศตั้งและแต่งตั้งรัฐมนตรี ลงวันที่ 2 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2489 จึงใคร่ขอให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความไว้วางใจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 50 รัฐบาลจะได้พยายามแก้ปัญหาต่างๆ ทั้งในเรื่องที่เกี่ยวกับการเงิน การเศรษฐกิจ การครองชีพของราษฎร การรักษาความปลอดภัยภายใน การส่งเสริมการศึกษา การส่งเสริมสมรรถภาพ และความเที่ยงธรรมของข้าราชการ ตลอดจนช่วยผดุงศีลธรรมของประชาชนโดยทั่วๆ ไปฯลฯ

นโยบายการศึกษาของรัฐบาล คณะที่ 15

คณะรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรี	:	นายปรีดี พนมยงค์
รมว. ศธ.	:	นายเดือน บุนนาค
ระยะเวลาดำเนินการ	:	24 มีนาคม – 1 มิถุนายน 2489
วันประกาศใช้	:	25 มีนาคม 2489

เนื้อหา :

ท่านประธานสภาผู้แทนราษฎร และท่านสมาชิกผู้มิเกียรติทั้งหลาย บัดนี้ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งคณะรัฐมนตรีตามประกาศลงวันที่ 24 มีนาคม พุทธศักราช 2489 ดังที่ท่านทราบแล้ว รัฐบาลจึงขอแถลงนโยบายต่อสภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

.....ฯลฯ

การศึกษา

รัฐบาลนี้ยินดียอมรับการเข้าร่วมมือของเอกชนในการจัดตั้งโรงเรียนและการจัดทำตำราเรียน และในระยะเวลาอันใกล้กับการเปิดสมัยการศึกษานี้ รัฐบาลจะเอาใจใส่เป็นพิเศษในเรื่องสถานที่เล่าเรียน และตำราที่ใช้ในการเรียน รัฐบาลจะจัดการตามความสามารถให้นักเรียนมีที่เรียน และมีตำราเรียนให้ทั่วถึง

นโยบายการศึกษาของรัฐบาล คณะที่ 16

คณะรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรี	:	นาย ปรีดี พนมยงค์
ระยะเวลาดำเนินการ	:	8 – 9 มิถุนายน 2489

เนื้อหา :

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 16 ไม่มีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีและคำแถลงนโยบายของรัฐบาล เนื่องจากภายหลังที่ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง นายปรีดี พนมยงค์เป็นนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2489 แล้วในวันที่ 9 มิถุนายน 2489 สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลก็ได้เสด็จสวรรคตด้วยพระแสงปืน ซึ่งเป็นเวลาที่ยังมิได้มีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรีจึงได้กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง ด้วยเหตุผลที่ว่า สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีได้เสด็จสวรรคต

นโยบายการศึกษาของรัฐบาล คณะที่ 17

คณะรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรี : นายปรีดี พนมยงค์
 รมว./รมช. ศธ. : นายเดือน บุญนาค
 ระยะเวลาดำเนินการ : 11 มิถุนายน – 23 สิงหาคม 2489
 วันประกาศใช้ : 13 มิถุนายน 2489

เนื้อหา :

ท่านประธานรัฐสภา ด้วยตามที่ท่านสมาชิกวุฒิสภาและท่านสมาชิกสภาผู้แทนต้องการให้ข้าพเจ้ารับใช้ชาติต่อไปในยามคับขัน ข้าพเจ้าก็จำต้องสนองความต้องการของท่าน บัดนี้ ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งและแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีตามประกาศลงวันที่ 11 มิถุนายน 2489 ดังที่ท่านได้ทราบแล้วรัฐบาลจึงขอแถลงนโยบายต่อรัฐสภา ดังต่อไปนี้

.....ฯลฯ

การศึกษาและการศาสนา

รัฐบาลนี้จะวางแผนการศึกษาของชาติให้มีรากฐานถาวร แนวการศึกษาแบ่งเป็นสามัญศึกษากับอาชีวศึกษา หลักสูตรตำราเรียนจะปรับปรุงใหม่ให้เหมาะสมกับความต้องการของประเทศ และความเป็นอยู่ของท้องถิ่น โดยจะให้ผู้ที่ได้รับการศึกษารู้จักค้นคว้าหาเหตุผลและมีศีลธรรมอันดีงาม ทั้งมีความรู้อันจำเป็นที่จะประกอบการอาชีพตามที่ตนต้องการ เฉพาะอย่างยิ่งในทางเกษตรกรรมและพาณิชยกรรมการศึกษาจะดีก็ต้องมีครูดี ฉะนั้นการศึกษาวิชาครู การบำรุงฐานะของครูให้เป็นที่เคารพนับถือแก่บรรดาศิษย์จึงเป็นภาระกิจอันยิ่งใหญ่ของกระทรวงศึกษาธิการในด้านการศึกษานั้น รัฐบาลนี้จะเร่งส่งเสริมและทำนุบำรุงศาสนาและถือว่าเป็นความเชื่อมั่นยึดเหนี่ยวในทางศาสนาเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการละเว้นประพฤตินสิ่งที่ไม่ชอบไม่ควร รัฐบาลนี้ถือว่าการศึกษากับศาสนาเป็นสิ่งที่อุปการะแก่กัน ผู้มีความรู้ต้องมีศีลมีสัตย์อยู่ในตนด้วย

นโยบายการศึกษาของรัฐบาล คณะที่ 18

คณะรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรี : พลเรือตรี ถวัลย์ ชำรงนาวาสวัสดิ์
 รมว. ศธ. : นายเดือน บุญนาค
 ระยะเวลาดำเนินการ : 23 สิงหาคม 2489 – 30 พฤษภาคม 2490
 วันประกาศใช้ : 26 สิงหาคม 2489

เนื้อหา :

ท่านประธานรัฐสภา บัดนี้ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งและแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีตามประกาศลงวันที่ 24 สิงหาคม 2489 แล้ว รัฐบาลจึงขอแถลงนโยบายต่อรัฐสภาดังต่อไปนี้

.....ฯลฯ

การศึกษาและการศาสนา

รัฐบาลนี้จะดำเนินงานการวางแผนการศึกษาของชาติต่อจากงานที่รัฐบาลชุดก่อนดำเนินค้างอยู่ และจะปรับปรุงหลักสูตรกับตำราเรียนให้เหมาะสมกับความต้องการของประเทศและความเป็นอยู่ของท้องที่ โดยให้ผู้รับการศึกษามีความรู้อันจำเป็นแก่การประกอบอาชีพและให้รู้จักกันหาเหตุผล ทั้งมีศีลธรรมซึ่งต้องอาศัยการศาสนาเข้าช่วยด้วยเกี่ยวกับฐานะของครูซึ่งได้บำรุงกันมาแต่รัฐบาลชุดก่อนนั้น รัฐบาลชุดนี้จะดำเนินงานต่อเฉพาะอย่างยิ่ง ในการปรับปรุงครูประชาบาลให้เป็นข้าราชการตามคุณสมบัติและพื้นความรู้ และการให้ความรู้เพิ่มเติมแก่ครูประชาบาลให้มากขึ้นเป็นพิเศษ

ส่วนการศาสนานั้น รัฐบาลนี้จะส่งเสริมและทะนุบำรุงให้เป็นที่ยึดมั่นและยึดเหนี่ยวของประชาชนและถือว่าการศึกษากับการศาสนาเป็นสิ่งอุปการะแก่กัน

นโยบายการศึกษาของรัฐบาล คณะที่ 19

คณะรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรี : พลเรือตรี ถวัลย์ ชำรงนาวาสวัสดิ์
 รมว. ศธ. : นายวิโรจน์ กมลพันธ์
 ระยะเวลาดำเนินการ : 30 พฤษภาคม – 8 พฤศจิกายน 2490
 วันประกาศใช้ : 5 มิถุนายน 2490

เนื้อหา :

"บัดนี้ ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งและแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีตามประกาศ
ลงวันที่ 30 พฤษภาคม 2490 แล้ว รัฐบาลจึงขอแถลงนโยบายต่อรัฐสภา ดังต่อไปนี้

.....ฯลฯ

การศึกษา

รัฐบาลจะจัดการฝึกครูให้ได้ทั้งปริมาณและคุณภาพ จะส่งเสริมอุดหนุนโรงเรียนราษฎร์ ให้
มีฐานะและมีคุณภาพดีขึ้น จะเพิ่มสถานที่เล่าเรียนในโรงเรียนรัฐบาลขึ้นอีก และจะจัดการศึกษาให้
เปล่าในโรงเรียนรัฐบาลโดยวิธีคัดเลือกนักเรียนที่เรียนดีเข้าเรียน จะส่งเสริมและกวดขันโรงเรียน
ประชาบาล และเทศบาลให้มีคุณภาพดีขึ้น เพิ่มพูนความรู้ภาคบังคับให้ต้องศึกษาให้สูงขึ้น ทั้งนี้จะ
ขยายเป็นระยะๆ และเป็นท้องที่ ๆ ไป จะปรับปรุงอาชีวศึกษาโดยวางโครงการอาชีวศึกษาให้
เหมาะสมแก่ท้องถิ่น และจัดอาชีวศึกษาสำหรับผู้ใหญ่ขึ้นอีกด้วย

นโยบายการศึกษาของรัฐบาล คณะที่ 20

คณะรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรี : พันตรี ควง อภัยวงศ์
 รมว. ศธ. : นายเลื่อน ศรภัยวานิช
 ระยะเวลาดำเนินการ : 10 พฤศจิกายน 2490 – 6 กุมภาพันธ์ 2491
 วันประกาศใช้ : 27 พฤศจิกายน 2490

เนื้อหา :

ท่านประธานสภาฯ และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติทั้งหลาย เนื่องจากได้ทรงพระกรุณาโปรด
เกล้าฯ ให้ข้าพเจ้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีตามประกาศตั้งนายกรัฐมนตรีลงวันที่ 10 พฤศจิกายน
พุทธศักราช 2490 บัดนี้ ข้าพเจ้าได้จัดตั้งคณะรัฐมนตรีเสร็จแล้ว ดังปรากฏตามประกาศตั้งและ
แต่งตั้งรัฐมนตรี ลงวันที่ 11 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2490 จึงใคร่ขอให้สภาฯ ได้พิจารณาให้ความ
ไว้วางใจตามรัฐธรรมนูญชั่วคราว มาตรา 77 และมาตรา 96

เนื่องในการขอให้สภาฯ ได้พิจารณาให้ความไว้วางใจนี้ รัฐบาลขอแถลงนโยบายต่อไปเป็น
รายการ

.....ฯลฯ

การศึกษาและศาสนา

1. จะส่งเสริมการศึกษาของประชาชนให้ก้าวหน้าทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพให้เหมาะสมแก่การที่จะเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย
2. จะปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของประเทศ
3. จะอบรมศีลธรรมจรรยาของนักเรียนและกวดขันวินัย
4. จะจัดหาหนังสือตำราเรียนให้พอเพียงแก่ความต้องการ
5. จะบำรุงและส่งเสริมฐานะครู
6. จะขยายการศึกษาประเภทโรงเรียนอนุบาล
7. จะส่งเสริมบำรุงการศาสนาให้วัฒนาถาวร๑๗๙

นโยบายการศึกษาของรัฐบาล คณะที่ 21

คณะรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรี : พันตรี ควง อภัยวงศ์
 รมว. ศธ. : ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช
 ระยะเวลาดำเนินการ : 21 กุมภาพันธ์ 2491 – 8 เมษายน 2491
 วันประกาศใช้ : 1 มีนาคม 2491

เนื้อหา :

ท่านประธานรัฐสภาและท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ เนื่องจากได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ข้าพเจ้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ตามประกาศตั้งนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ 21 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2491 บัดนี้ ข้าพเจ้าได้จัดตั้งคณะรัฐมนตรีเสร็จแล้วดังปรากฏตามประกาศตั้งและแต่งตั้งรัฐมนตรี ลงวันที่ 25 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2491 จึงใคร่ขอให้รัฐสภาได้พิจารณาให้ความไว้วางใจตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) มาตรา 77 และมาตรา 96 เป็นที่ทราบอยู่แล้วว่า การบริหารราชการแผ่นดินนั้น ข้อสำคัญก็อยู่ที่จะต้องหาวิถีทางปฏิบัติที่ดีที่สุดเพื่อให้ประชาชนได้อยู่ดีกินดีตามควรแก่อัธยาศัยและผดุงรักษาไว้ซึ่งเอกราชและอธิปไตยของชาติกับให้กับบุคคล ในชาติได้มีสิทธิเสรีภาพสมกับที่เป็นพลเมืองของประเทศในระบอบประชาธิปไตยเป็นอาทิ เพื่อบริหารราชการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น รัฐบาลขอแถลงนโยบายดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

.....๑๗๙

การศึกษาและการศาสนา

รัฐบาลนี้มีนโยบายที่จะอบรมจิตใจของประชาชนให้เป็นพลเมืองดีแห่งระบอบประชาธิปไตยด้วย การให้การศึกษาไปในทางที่จะทำให้พลเมืองรู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนสามารถประกอบสัมมาอาชีพเป็นที่พึ่งแก่ตนเอง และแก่ประเทศชาติส่วนรวม เพื่อการนี้จะได้

1. เพิ่มจำนวนครู ทั้งปรับปรุงอาชีพครูให้เป็นอาชีพที่มีรายได้สมเกียรติและมีความหวังที่จะได้ก้าวหน้า กับส่งเสริมความรู้ และกวัดขั้นวินัยและสมรรถภาพของครูให้ดียิ่งขึ้น
2. บูรณะและเพิ่มจำนวนสถานที่ศึกษา
3. จัดหาหนังสือตำราเรียน และอุปกรณ์อย่างอื่น ในการให้การศึกษาอบรมให้พอเพียงตามกำลังแห่งงบประมาณ โดยเฉพาะจะได้ส่งเสริมการพลศึกษา และอนามัยของนักเรียน ทัศนศึกษา การศึกษาผู้ใหญ่ และการศึกษาอนุบาล
4. ประสานงานระหว่างกระทรวง ทบวง กรม และองค์การของรัฐบาล และติดต่อกับองค์การของเอกชนในอันที่จะจัดงานอาชีพให้ผู้ที่เรียนสำเร็จอาชีวศึกษา ได้ประกอบอาชีพเป็นหลักแหล่งตามสมควรสืบไป
5. ปรับปรุงจำนวนอาจารย์ให้สมส่วนกับจำนวนผู้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย เพื่อให้คุณภาพการสอนสูงขึ้น ทั้งให้อาจารย์ และผู้สำเร็จการศึกษาชั้นบัณฑิตได้ทำการค้นคว้ามากขึ้น
6. จัดให้มีโครงการบูรณะการศึกษาของชาติในรูปที่เป็นการถาวร
7. บำรุงและส่งเสริมการศาสนาเพื่อให้เป็นกำลังในการอบรมศีลธรรมและจรรยาของประชาชน

นโยบายการศึกษาของรัฐบาล คณะที่ 22

คณะรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรี : จอมพล แปลก พิบูลสงคราม
 รมว. ศธ. : พลโท มังกร พรหมโยธี
 ระยะเวลาดำเนินการ : 8 เมษายน 2491 – 23 มีนาคม 2492
 วันประกาศใช้ : 21 เมษายน 2491
 เนื้อหา :

ท่านประธานรัฐสภา และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ข้าพเจ้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีจัดตั้งคณะรัฐบาลของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเพื่อบริหารราชการแผ่นดินตาม ประกาศตั้งนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ 8 เมษายน พุทธศักราช 2491 และประกาศตั้งและ

แต่งตั้งรัฐมนตรี ลงวันที่ 15 เมษายน พุทธศักราช 2491 นั้น บัดนี้ ข้าพเจ้าขอแถลงนโยบายเพื่อ
รัฐสภาจะได้พิจารณาให้ความไว้วางใจตามรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว มาตรา 77 ดังต่อไปนี้

.....ฯลฯ

รัฐบาลนี้จะสนใจเป็นพิเศษในเรื่องการศึกษาของประชาชน จะพยายามให้พลเมืองได้รับ
การศึกษาโดยทั่วหน้ากัน ด้วยการจัดตั้งโรงเรียนต่าง ๆ ของรัฐบาลและประชาบาลเพิ่มขึ้น ทั้ง
ปรับปรุงสมรรถภาพและเงินเดือนครู ส่วนโรงเรียนเอกชนรัฐบาลก็จะสนับสนุนให้เพิ่มพูนขึ้นทั้ง
คุณภาพและปริมาณ

นโยบายการศึกษาของรัฐบาล คณะที่ 23

คณะรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรี : จอมพล แปลก พิบูลสงคราม
รมว. ศธ. : พลตรี สวัสดิ์ สวัสดิ์รณชัย สวัสดิเกียรติ
ระยะเวลาดำเนินการ : 25 มิถุนายน 2492 – 29 พฤศจิกายน 2494
วันประกาศใช้ : 6 กรกฎาคม 2492

เนื้อหา :

ท่านประธานและท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ตามที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ข้าพเจ้า
ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และจัดตั้งคณะรัฐบาลของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อบริหารราชการ
แผ่นดินตามประกาศพระบรมราชโองการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ 25 มิถุนายน พุทธศักราช
2492 ทั้งข้าพเจ้าและคณะรัฐบาลได้เข้าเฝ้าปฏิบัติตนตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย มาตรา 141 แล้ว บัดนี้ ข้าพเจ้าและคณะรัฐมนตรีขอแถลงนโยบายเพื่อสภานี้จะ
ได้พิจารณาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 145-146 ดังต่อไปนี้

.....ฯลฯ

การศึกษา

รัฐบาลนี้ถือว่าการส่งเสริมและการบำรุงการศึกษามอบประชาชนเป็นสิ่งสำคัญลำดับแรก
จะพยายามให้ประชาชนได้รับการศึกษามอบทั่วถึงกันทุกเพศทุกวัยโดย

1. จะส่งเสริมปรับปรุงและบำรุงการอาชีวศึกษาเป็นพิเศษ
2. จะส่งเสริมปรับปรุงและบำรุงการพลศึกษาให้ได้ผลดียิ่งขึ้น
3. จะส่งเสริมปรับปรุงการศึกษาผู้ใหญ่ให้กว้างขวางดียิ่งขึ้น

4. จะตั้งโรงเรียนรัฐบาลและประชาบาลเพิ่มขึ้นให้เพียงพอกับความต้องการของประชาชนตามลำดับแห่งความจำเป็น
5. จะเพิ่มจำนวนครูอาจารย์ตลอดจนปรับปรุงสมรรถภาพของครูอาจารย์ให้เหมาะสมแก่กาลสมัย
6. จะขยายการสนับสนุนและบำรุงโรงเรียนราษฎร์ให้มากขึ้น
7. จะได้ปรับปรุงและขยายเพิ่มเติมการศึกษาชั้นมหาวิทยาลัยให้ได้ผลดียิ่งขึ้น
8. จะพยายามจัดให้มีห้องสมุดสำหรับประชาชนให้แพร่หลายยิ่งขึ้นทั้งปริมาณและคุณภาพ
9. จะยึดหลักเป็นทางปฏิบัติว่า รัฐมีหน้าที่ให้การศึกษอบรมแก่ประชาชนพลเมืองทุกคนโดยไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียนและช่วยเหลือให้เครื่องอุปกรณ์การศึกษาตามสมควร

นโยบายการศึกษาของรัฐบาล คณะที่ 24

คณะรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรี	:	จอมพล แปลก พิบูลสงคราม
รมว. ศธ.	:	พลเอก มังกร พรหมโยธี
ระยะเวลาดำเนินการ	:	29 พฤศจิกายน – 6 ธันวาคม 2494
วันประกาศใช้	:	29 พฤศจิกายน

เนื้อหา :

คณะรัฐมนตรี คณะที่ 24 นี้ไม่ได้แถลงนโยบายต่อสภาผู้แทนราษฎร เนื่องจากเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2494 มีบุคคลคณะหนึ่งเรียกว่า "คณะบริหารประเทศชั่วคราว" ประกอบด้วยทหารบก ทหารเรือ ทหารอากาศ ตำรวจ ผู้ก่อการเปลี่ยนแปลงการปกครองประเทศ พ.ศ. 2475 คณะรัฐประหาร พ.ศ. 2490 และประชาชนผู้รักชาติ ได้ประกาศยึดอำนาจการปกครองประเทศจากรัฐบาลในขณะนั้น เพื่อนำเอารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับลงวันที่ 10 ธันวาคม 2475 กลับมาใช้ใหม่ซึ่งได้ทำให้อำนาจหน้าที่ของรัฐบาลในขณะนั้นต้องสิ้นสุดลง รวมทั้งสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาก็ต้องยุบเลิกไป ตั้งแต่วันที่ 29 พฤศจิกายน 2494 ในวันเดียวกันนั้น คณะบริหารประเทศชั่วคราวก็ได้ดำเนินการจัดตั้งคณะรัฐมนตรีชั่วคราวขึ้นโดยให้ จอมพลแปลก พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี และบุคคลอื่นอีก 16 คนเป็นรัฐมนตรี

นโยบายการศึกษาของรัฐบาล คณะที่ 25

คณะรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรี : จอมพล แปลก พิบูลสงคราม
 รมว. ศธ. : พลเอก มังกร พรหมโยธี
 ระยะเวลาดำเนินการ : 6 ธันวาคม 2494 – 23 มีนาคม 2495
 วันประกาศใช้ : 11 ธันวาคม 2494

เนื้อหา :

ท่านประธานสภาผู้แทนราษฎร และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ตามประกาศตั้งนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศว่า ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ข้าพเจ้าเป็นนายกรัฐมนตรี บริหารราชการแผ่นดิน ข้าพเจ้าได้จัดตั้งรัฐบาลนำรายนามรัฐมนตรีขึ้นทูลเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุมัติ ให้ตั้งรัฐมนตรีตามประกาศตั้งรัฐมนตรีลง วันที่ 8 ธันวาคม พุทธศักราช 2494 นั้นแล้ว ณ บัดนี้

ข้าพเจ้าและรัฐมนตรีพร้อมแล้วที่จะเป็นรัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงขอแถลงนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลชุดนี้ เพื่อสภาผู้แทนราษฎรจะได้พิจารณาให้ความไว้วางใจบริหารราชการแผ่นดินตามบทบัญญัติ มาตรา 50 ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2475 สืบไปดังต่อไปนี้

.....ฯลฯ

เพื่อให้ได้ผลทั้งหมดที่ได้กล่าวมานี้อย่างมีประสิทธิภาพ รัฐบาลนี้จะให้การศึกษาอันดีแก่ประชาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ อาชีวศึกษา และอบรมศีลธรรม จะได้ขยายโรงเรียนและเพิ่มครูผู้สอนให้มากยิ่งขึ้น

นโยบายการศึกษาของรัฐบาล คณะที่ 26

คณะรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรี : จอมพล แปลก พิบูลสงคราม
 รมว./รมช. ศธ. : พลเอก มังกร พรหมโยธี
 พลอากาศโท หลวงเชิดวุฒากาศ
 ระยะเวลาดำเนินการ : 24 มีนาคม 2495 – 26 กุมภาพันธ์ 2500
 วันประกาศใช้ : 3 เมษายน 2495

เนื้อหา :

ท่านประธานสภาผู้แทนราษฎร และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ตามประกาศตั้งนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2495 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศว่า ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ข้าพเจ้าเป็นนายกรัฐมนตรีบริหารราชการแผ่นดิน ข้าพเจ้าได้จัดตั้งคณะรัฐมนตรีนำรายพระนามและนามรัฐมนตรีขึ้นทุกเกล้าฯ ถวาย และได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุมัติ ให้ตั้งรัฐมนตรีตามประกาศตั้งรัฐมนตรี ลงวันที่ 28 มีนาคม 2495 นั้นแล้ว

บัดนี้ ข้าพเจ้าและคณะรัฐมนตรีจะปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารราชการแผ่นดินสืบไป จึงขอแถลงนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรีชุดนี้เพื่อสภาผู้แทนราษฎรจะได้พิจารณาให้ความไว้วางใจบริหารราชการแผ่นดินตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังต่อไปนี้

.....ฯลฯ

เพื่อให้ได้ผลทั้งหมดที่กล่าวมานี้อย่างมีประสิทธิภาพ รัฐบาลนี้จะให้การศึกษาและอบรมศีลธรรมอันดีแก่ประชากรราษฎร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอาชีวศึกษา การพลศึกษา จะได้ขยายโรงเรียนเพื่อครูผู้สอนให้มากยิ่งขึ้น และโดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาประชาชน

นโยบายการศึกษาของรัฐบาล คณะที่ 27

คณะรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรี	:	จอมพล เปปก ปิบูลสงคราม
รมว./รมช. ศธ.	:	พลอากาศโท มุณี มหาสันทนะ เวชยันตริงสถยัญญ์ (รมว.) พลตรีเฉลิม พงศ์สวัสดิ์
		ขุนคลังฤทธิศึกษากร
ระยะเวลาดำเนินการ	:	21 มีนาคม – 16 กันยายน 2500
วันประกาศใช้	:	1 เมษายน 2500
เนื้อหา :		

ท่านประธานสภาผู้แทนราษฎรและท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ เนื่องจากได้มีประกาศพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมตั้งให้ข้าพเจ้าเป็นนายกรัฐมนตรีบริหารราชการแผ่นดิน ตามประกาศตั้งนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ 21 มีนาคม 2500 ข้าพเจ้าจึงได้จัดตั้งคณะรัฐมนตรีขึ้นและได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณา ทรงมีพระบรมราชโองการแต่งตั้งแล้ว ตามประกาศแต่งตั้งรัฐมนตรี ลงวันที่ 31 มีนาคม 2500 ดังรายนามที่ปรากฏอยู่แล้วนั้น บัดนี้ ข้าพเจ้าและคณะรัฐมนตรีของ

ข้าพเจ้าได้กำหนดนโยบายที่จะเข้ารับหน้าที่บริหารราชการแผ่นดินแล้ว โดยยึดแนวนโยบายแห่งรัฐตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเป็นหลักดำเนินการ จึงขอแถลงเพื่อขอให้สภานี้พิจารณาให้ความไว้วางใจตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังต่อไปนี้

.....ฯลฯ

รัฐบาลนี้จะส่งเสริมและบำรุงการศึกษาอบรมของประชาราษฎร์ทั้งคุณภาพและปริมาณเป็นลำดับแรก โดยจะได้ส่งเสริมการศึกษาในส่วนภูมิภาคให้มากยิ่งขึ้น ทั้งจะได้เร่งรัดในการสร้างอาคารเรียน การผลิตครูให้ได้ส่วนสัมพันธ์กับนักเรียน และส่งเสริมให้ครูมีเสถียรภาพประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

นโยบายการศึกษาของรัฐบาล คณะที่ 28

คณะรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรี : นายพจน์ สารสิน

รมว./รมช. ศธ. : ม.ล.ปิ่น มาลากุล (รมว.)

พลตรีเผชัญ นิมิบุตร

ระยะเวลาดำเนินการ : 21 กันยายน – 26 ธันวาคม 2500

วันประกาศใช้ : 24 กันยายน 2500

เนื้อหา :

ท่านประธานสภาผู้แทนราษฎร และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ข้าพเจ้าเป็นนายกรัฐมนตรีตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ 21 กันยายน พ.ศ. 2500 และข้าพเจ้าได้จัดตั้งรัฐบาลซึ่งได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งรัฐมนตรีตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ 23 กันยายน พ.ศ. 2500 แล้วนั้น บัดนี้ คณะรัฐมนตรีพร้อมแล้วที่จะดำเนินการบริหารราชการแผ่นดิน จึงขอแถลงนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลนี้ เพื่อรับความไว้วางใจของสภาผู้แทนราษฎรตามความในมาตรา 84 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2475 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2495 ต่อไป

.....ฯลฯ

รัฐบาลนี้จะส่งเสริมการศึกษาในทางปริมาณและคุณภาพ จะวางรากฐานเพื่อให้ประชาชนมีพื้นฐานความรู้สูงขึ้นและมีความสามารถที่จะประกอบอาชีพได้ดีจะส่งเสริมให้ประชาชนมีวัฒนธรรมและศีลธรรมอันดีงามด้วย อาศัยการศาสนาและการศึกษาเป็นหลัก

นโยบายการศึกษาของรัฐบาล คณะที่ 29

คณะรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรี : พลโทถนอม กิตติขจร

รมว./รมช. ศธ. : ม.ล.ปิ่น มาลากุล (รมว.)

พลตรีเผชัญ นิมิบุตร

ระยะเวลาดำเนินการ : 1 มกราคม – 20 ตุลาคม 2501

วันประกาศใช้ : 9 มกราคม 2501

เนื้อหา :

ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งให้ข้าพเจ้าเป็นนายกรัฐมนตรีตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2501 และข้าพเจ้าได้จัดตั้งคณะรัฐบาลซึ่งได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งและแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ 1 มกราคม 2501 แล้วนั้น บัดนี้ คณะรัฐมนตรีได้วางนโยบายโดยตระหนักถึงความสำคัญว่าจะต้องให้เป็นไปตามแนวนโยบายแห่งรัฐที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และยึดถือหลักการเคารพต่อเสรีภาพของประชาชนชาวไทย เช่น เสรีภาพเกี่ยวกับเคหะสถาน กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของเอกชน ตามรัฐธรรมนูญและอื่น ๆ เป็นมูลฐาน จึงขอแถลงนโยบายเพื่อรับความไว้วางใจของสภาผู้แทนราษฎรตามความในมาตรา 84 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2475 แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2495 ดังต่อไปนี้

.....ฯลฯ

รัฐบาลนี้จะทำนุบำรุงการศึกษามากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดผลดีทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ โดยมุ่งให้ประชาชนเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยและเป็นกำลังทางเศรษฐกิจของชาติ จะพยายามให้มีสถานศึกษาให้เพียงพอ ดำเนินการยกระดับการศึกษาเบื้องต้นของประชาชนทั่วไปให้สูงขึ้น พัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ตลอดจนการศึกษาระดับสูงและส่งเสริมการอาชีวศึกษาเป็นพิเศษ จะได้เร่งผลิตครูและปรับปรุงหลักสูตร วิธีการวัดผลการศึกษา แบบเรียน และอุปกรณ์ให้เหมาะสม กับทั้งจะได้แก้ปัญหาเกี่ยวกับเยาวชน โดยส่งเสริมการพลศึกษาและกิจกรรมพิเศษอื่น ๆ นอกจากนี้ รัฐบาลจะได้สนับสนุนส่งเสริมและปรับปรุงโรงเรียนราษฎรกับส่งเสริมวิทยฐานะและสวัสดิภาพของครูโดยทั่วไป จะทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมของชาติตลอดจนปรับปรุงกิจการพิพิธภัณฑสถาน และหอสมุดแห่งชาติให้ดียิ่งขึ้น

นโยบายการศึกษาของรัฐบาล คณะที่ 30

คณะรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรี : จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์
 รมว./รมช. ศธ. : ม.ล.ปิ่น มาลากุล
 ระยะเวลาดำเนินการ : 9 กุมภาพันธ์ 2502 – 8 ธันวาคม 2506
 วันประกาศใช้ : 12 กุมภาพันธ์ 2502

เนื้อหา :

ท่านประธานสภา และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ แม้ตามธรรมเนียมการปกครองราชอาณาจักรได้กำหนดให้มีการแถลงนโยบาย และไม่มีกรลงมติไว้วางใจ แต่เพื่อประโยชน์ในการบริหารประเทศชาติร่วมกัน ข้าพเจ้าจึงยินดีที่จะชี้แจงนโยบายของรัฐบาลคณะนี้ให้ท่านรับทราบไว้ในวาระแรก เพื่อประโยชน์ และความเข้าใจอันดีร่วมกันต่อไป หากว่าท่านข้องใจอยากทราบรายละเอียดประการใดข้าพเจ้าก็ยินดีที่จะชี้แจงให้ท่านรับทราบและเข้าใจทุกประการ

.....ฯลฯ

รัฐบาลนี้จะได้สนใจเป็นพิเศษในการศึกษาของเยาวชน ซึ่งจะได้เป็นกำลังสำคัญของชาติในวันหน้า โดยจะได้ดำเนินการให้เยาวชนได้รับทั้งวิทยาการและจริยศึกษาควบคู่กันไป จะได้จัดตั้งสภาการศึกษาแห่งชาติขึ้น เพื่อวางโครงการศึกษาให้เป็นโครงการถาวรเหมาะสมแก่ความจำเป็นของชาติและสอดคล้องกับรูปการปกครองประเทศ จะเปิดโอกาสและส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยรัฐบาลถือหลักว่า จะเพียงแต่ควบคุมให้เป็นไปตามโครงการศึกษาของชาติและให้ความอนุเคราะห์ตามความจำเป็นรัฐบาลจะได้ดำเนินการส่งเสริมให้ประชาชนในชาติมีศีลธรรม วัฒนธรรม และอนามัยดี รวมทั้งดำเนินการพัฒนาการท้องถิ่นด้วย เพื่อยังความสงบเรียบร้อยและความผาสุกของประชาชน

นโยบายการศึกษาของรัฐบาล คณะที่ 31

คณะรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรี : พลเอกถนอม กิตติขจร
 รมว./รมช. ศธ. : ม.ล.ปิ่น มาลากุล
 ระยะเวลาดำเนินการ : 9 ธันวาคม 2506 – 11 มีนาคม 2511
 วันประกาศใช้ : 19 ธันวาคม 2506

เนื้อหา :

ท่านประธานสภา และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ รัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวซึ่งมีข้าพเจ้าเป็นนายกรัฐมนตรีได้เข้าบริหารราชการแผ่นดินตามพระบรมราชโองการดังที่สภานี้ได้รับทราบแล้ว แม้ว่าตามธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร รัฐบาลย่อมเข้าบริหารราชการได้โดยไม่ต้องแถลงนโยบายและไม่ต้องลงมติไว้วางใจ รัฐบาลก็เห็นเป็นการสมควรที่จะขอโอกาสต่อสภาชี้แจงแนวทางซึ่งเป็นหลักสำคัญที่รัฐบาลจะบริหารราชการแผ่นดินต่อไป เพื่อให้สภาได้รับทราบ และหากจะมีข้อซักถามประการใดก็ยินดีจะชี้แจง ทั้งนี้ เพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลกับสภา และข้าพเจ้าในนามของรัฐบาลขอขอบคุณท่านประธานสภาและสมาชิกทั้งหลายที่ได้ให้โอกาสอันนี้แก่รัฐบาล โดยที่รัฐบาลนี้เป็นรัฐบาลบริหารราชการแผ่นดินในระหว่างใช้ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรอันเป็นผลของการปฏิวัติ เมื่อ พ.ศ. 2501 เช่นเดียวกับรัฐบาลก่อน และโดยที่นโยบายบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลก่อนได้อำนวยคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชนอย่างมากายเป็นที่ประจักษ์อยู่แล้ว

รัฐบาลจึงจะยึดถือแนวบริหารราชการแผ่นดินตามนโยบายนั้น ซึ่งได้แถลงไว้ต่อสภาเมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2502

.....ฯลฯ

ในด้านการศึกษา

รัฐบาลจะปฏิบัติตามนโยบายที่รัฐบาลก่อนแถลงไว้จะให้ความสำคัญแก่การศึกษาเพื่อการพัฒนาอาชีพเป็นพิเศษ กับทั้งจะขยายการศึกษาขั้นสูงไปตามจังหวัดต่าง ๆ ให้มากยิ่งขึ้นด้วย

นโยบายการศึกษาของรัฐบาล คณะที่ 32

คณะรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรี : จอมพลถนอม กิตติขจร
 รมว./รมช. ศธ. : นายสุกิจ นิมมาเหมินทร์ (รมว.)
 พลเอกกฤษณ์ สีวะรา

ระยะเวลาดำเนินการ : 7 มีนาคม 2512 – 17 พฤศจิกายน 2515

วันประกาศใช้ : 25 มีนาคม 2512

เนื้อหา :

ท่านประธานรัฐสภา และท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ข้าพเจ้าเป็นนายกรัฐมนตรี ตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ 7 มีนาคม พุทธศักราช 2512 และข้าพเจ้าได้จัดตั้งคณะรัฐบาลซึ่งได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งคณะรัฐมนตรี ตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ 11 มีนาคม พุทธศักราช 2512 แล้วนั้น บัดนี้ คณะรัฐมนตรีได้วางนโยบายตามแนวนโยบายของพรรคสหประชาไทยที่ได้แถลงไว้กับประชาชนชาวไทยแล้ว โดยตระหนักในความสำคัญที่จะต้องเป็นไปตามแนวนโยบายแห่งรัฐที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยด้วย ในการกำหนดนโยบายนี้ คณะรัฐมนตรีได้ยึดถือหลักการรักษาความมั่นคงของประเทศชาติและการเคารพในสิทธิเสรีภาพของประชาชน รวมทั้งการเสริมสร้างความไพบูรณ์ทางเศรษฐกิจและความเป็นธรรมในสังคมเป็นมูลฐาน จึงขอแถลงนโยบายให้รัฐสภาทราบ ตามความในมาตรา 141 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2511 ดังต่อไปนี้

.....ฯลฯ

รัฐบาลนี้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาแห่งชาติว่าเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าในทุกๆ ทาง ฉะนั้น รัฐบาลนี้จะจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยเฉพาะจะปรับปรุงและส่งเสริมการศึกษาทั้งในด้านการศึกษาระดับมัธยม อาชีวศึกษา และอุดมศึกษาให้ดียิ่งขึ้น ในการนี้ รัฐบาลนี้จะพยายามขยายการศึกษาภาคบังคับออกไปให้ทั่วทั้งประเทศ ปรับปรุงโรงเรียนทุกชนิด โดยเฉพาะ โรงเรียนอาชีวะให้มีคุณภาพสูงขึ้น และเพิ่มจำนวนให้มากขึ้น ปรับปรุงมหาวิทยาลัยที่มีอยู่แล้วให้มีคุณภาพสูงขึ้น และให้มีที่เรียนมากขึ้น ช่วยเหลือครูบาอาจารย์ในรูปสวัสดิการต่างๆ เพื่อให้ได้มีความรู้สึกรับประกันในอาชีพของตน สามารถอุทิศเวลาเพื่อการศึกษาอบรมแก่เยาวชนได้อย่างเต็มที่

นอกจากนั้น รัฐบาลนี้จะสนับสนุนให้เอกชนได้เข้ามามีบทบาทในการให้การศึกษาแก่ประชาชนทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษามากขึ้น ส่งเสริมการศึกษาวิจัยในสาขาวิชาการต่าง ๆ และนำผลของการวิจัยมาประยุกต์ให้เหมาะสมกับภาวะความต้องการของประเทศ

ในขณะเดียวกันก็จะส่งเสริมและรักษาขนบประเพณีอันดีงามของชาติและของประชาชน บำรุงพระพุทธศาสนาและอนุเคราะห์แก่วัฒนธรรมของชาติต่าง ๆ ตลอดจนมีศิลปะและวัฒนธรรมของชาติด้วย

นโยบายการศึกษาของรัฐบาล คณะที่ 33

คณะรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรี : จอมพลถนอม กิตติขจร

รมว./รมช. ศธ. : นายอภิรักษ์ จันทวิมล (รมว.)

นายบุญสม มาร์ติน

รมว./รมช.ทบวงฯ : นายบุญรอด บิณฑสันต์
 ระยะเวลาดำเนินการ : 18 ธันวาคม 2515 – 14 ตุลาคม 2516
 วันประกาศใช้ : 22 ธันวาคม 2515
 เนื้อหา :

ท่านประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และท่านสมาชิกผู้มึ่เกียรติ ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ข้าพเจ้าเป็นนายกรัฐมนตรีตามประกาศพระบรมราชโองการลง วันที่ 18 ธันวาคม พุทธศักราช 2515 และข้าพเจ้าได้จัดตั้งคณะรัฐบาลซึ่งได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งคณะรัฐมนตรีตามประกาศพระบรมราชโองการ ลงวันที่ 19 ธันวาคม พุทธศักราช 2515 แล้วนั้น

บัดนี้ คณะรัฐมนตรีได้กำหนดนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดิน โดยยึดถือหลักการรักษาความมั่นคงของประเทศชาติ การเสริมสร้างความมั่นคงและพัฒนาการทางเศรษฐกิจ การเคารพในสิทธิเสรีภาพของประชาชน ตลอดจนความเป็นธรรมในสังคมเป็นมูลฐาน จึงขอแถลงนโยบายเพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติทราบ ดังต่อไปนี้

.....ฯลฯ

รัฐบาลนี้จะจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติโดยจะปรับปรุงและส่งเสริม ทั้งในด้านการศึกษาสามัญ อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา ทั้งจะสนับสนุนให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาทุกระดับแก่ประชาชนมากยิ่งขึ้น

ภาคผนวก ข

ลำดับเหตุการณ์สำคัญทางการเมืองในช่วง พ.ศ. 2475-2516¹

๒๔๗๕

(๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ – ๓๑ มีนาคม ๒๔๗๕)

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๒๔ มิถุนายน	<p>คณะราษฎรซึ่งประกอบด้วยทหารบก ทหารเรือ และพลเรือนทำการยึดอำนาจเปลี่ยนแปลงการปกครอง จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เป็นระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ</p> <p>คณะราษฎรได้ประกาศหลัก ๖ ประการในการปกครองประเทศ อันได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. เอกราช ๒. ความปลอดภัยภายในประเทศ ๓. ความสุขสมบูรณ์ของราษฎรในทางเศรษฐกิจ ๔. สิทธิเสมอภาคของราษฎร ๕. เสรีภาพของราษฎร ๖. การจัดการศึกษาแก่ราษฎร <p>คณะราษฎรตั้งผู้รักษาพระนครฝ่ายทหาร ประกอบด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> - พันเอกพระยาพลพลพยุหเสนา - พันเอกพระยาทรงสุรเดช - พันเอกพระยาฤทธิอัคเนย์ <p>ผู้รักษาพระนครฝ่ายทหาร มีหนังสือกราบบังคมทูลอัญเชิญพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวซึ่งทรงประทับอยู่ที่หัวหินให้เสด็จกลับพระนคร</p> <p>ทั้งนี้ พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ทรงรับคำเชิญของคณะราษฎรเป็นกษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ</p>

¹ กนก วงษ์ตระหง่าน, คู่มือการเมืองไทย (กรุงเทพฯ: สำนักเสริมสร้างเอกลักษณ์ของไทย, 2526), หน้า 2-65.

๒๗ มิถุนายน	<p>พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงลงพระปรมาภิไธย ประกาศใช้พระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยาม ซึ่งมีสาระสำคัญ คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. กำหนดให้ผู้รักษาพระนครฝ่ายทหารแต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชั่วคราว ๗๐ นาย จึงให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสองประเภท คือ ประเภทแรก ราษฎรเลือกตั้ง และประเภทที่สอง รัฐบาลแต่งตั้งจำนวนเท่ากัน ๒. ภายใน ๑๐ ปีจึงมีสมาชิกประเภทเลือกตั้งเพียงประเภทเดียว
๒๘ มิถุนายน	<p>ประชุมสภาครั้งแรก คณะรัฐมนตรีชุดที่ (๒๘ มิถุนายน ๒๔๗๕ - ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕) แต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรชั่วคราว จำนวน ๗๐ นาย สภาผู้แทนราษฎรประชุมครั้งแรก เลือกเจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรีเป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร (เทียบเท่าคณะรัฐมนตรี) ที่พระยามโนปกรณนิติธาดาเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรอีก ๑๔ นาย คณะกรรมการคณะราษฎรคนสำคัญ เช่น หลวงประดิษฐมนูธรรม พระยาพลพลพยุหเสนา หลวงพิบูลสงคราม เป็นต้น</p> <p>หลวงประดิษฐมนูธรรมเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรเลือกกรรมการร่างรัฐธรรมนูญใหม่ จำนวน ๗ นาย สภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบ และเลือกพระยามโนปกรณนิติธาดา พระยามานวราชเสวี หลวงประดิษฐมนูธรรม พระยานิติศาสตราไพศาล และคนอื่นๆ รวม ๗ คน (ต่อมาเพิ่มเป็น ๘ คนในเดือนกันยายน)</p>
๓๐ มิถุนายน	<p>พระยามโนปกรณนิติธาดา พระยาพลพลพยุหเสนา หลวงประดิษฐมนูธรรม และหัวหน้าคณะผู้ก่อการคนอื่นๆ เข้าเฝ้าพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวขอพระราชทานอภัยโทษที่กล่าวล่วงเกินพระองค์ใน “แถลงการณ์คณะราษฎร”</p>
๓ ธันวาคม	<p>สภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติล้างมลทินแก่ “ผู้ก่อการ รศ. ๑๓๐” ตามที่รัฐบาลเสนอ</p>
๓๐ ธันวาคม	<p>ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ แต่งตั้ง พระยามโนปกรณนิติธาดาเป็นนายกรัฐมนตรี มีรัฐมนตรีร่วม</p>

<p>๕ มีนาคม</p>	<p>คณะ ๒๐ ตำแหน่ง เป็นรัฐมนตรีคณะที่ ๒ (๑๖ ธันวาคม ๒๔๗๕-๑ เมษายน ๒๔๗๖)</p> <p>คณะรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายต่อสภาผู้แทนราษฎร โดยยึดตามหลัก ๖ ประการของคณะราษฎร</p> <p>หลวงวิจิตรวาทการ และพระยาศราภัยพิพัฒน์ พยายามจัดตั้ง “คณะชาติ” ขึ้น แต่พระยามโนปกรณนิติธาดาบ่ายเบี่ยงไม่อนุญาตให้จัดตั้ง และสัญญาว่าจะเลิก “คณะราษฎร” ให้ ต่อมาพระยามโนปกรณนิติธาดาประกาศยุบเลิก “คณะราษฎร” ผู้ก่อการบางส่วนหัน ไปก่อตั้ง “สมาคมคณะราษฎร” ขึ้นแทน</p> <p>มีคำสั่งจากรัฐบาลให้ทหารและข้าราชการพลเรือน ลาออกจากสมาคมคณะราษฎร</p> <p>ตำรวจห้ามขายหนังสือของนายสงวน ตุลารักษ์ ชื่อเรื่อง “โซเซี่ยลลิสม์คือ อะไร” ต่อมาหนังสือพิมพ์ประชาชาติ วิจารณ์ว่า นายสงวนไม่น่าแปลหนังสือเล่มนี้ เพราะพ้นสมัยไปแล้ว และไม่ได้แสดงในเชิงวิชาการ หนังสือเล่มนี้ถูกตำรวจ เผาหมดไปในเวลาต่อมา</p>
<p>๑๒ มีนาคม ๓๑ มีนาคม</p>	<p>คณะรัฐมนตรีประชุมพิจารณาร่าง “เค้าโครงการเศรษฐกิจ” ของหลวงประดิษฐ์มนูธรรม เสียลงในคณะรัฐมนตรีแตกเป็น ๓ ส่วน คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. พระยามโนปกรณนิติธาดา พระยาทรงสุรเดช กับพวก คัดค้าน ๒. หลวงประดิษฐ์มนูธรรม กับผู้ก่อการสายพลเรือน สนับสนุน ๓. พระยาพลพลพยุหเสนา และหลวงพิบูลสงคราม ไม่ออกเสียง <p>ต่อมา พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชวินิจฉัยคัดค้าน ว่าเป็นแบบ “บอลเชวิค” ขณะที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรส่วนมา สนับสนุนร่างเค้าโครงการนี้</p> <p>พระยามโนปกรณนิติธาดา พระยาทรงสุรเดช สั่งทหารตำรวจค้นอาวุธ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก่อนเข้าประชุม สร้างความไม่พอใจแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอย่างมาก มีการอภิปรายโจมตี พระยามโนปกรณนิติธาดาอย่างรุนแรง</p>

๒๔๗๖

(๑ เมษายน ๒๔๗๖ -๓๑ มีนาคม ๒๔๗๗)

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๑ เมษายน	<p>พระยามโนปกรณนิติธาดา พระยาทรงสุรเดชร่วมกันออกพระราชกฤษฎีกาปิดสภาผู้แทนราษฎร และงดใช้รัฐธรรมนูญบางมาตรา</p> <p>รัฐบาลแถลงการณ์เกี่ยวกับการปิดสภาผู้แทนราษฎร มีสาระสำคัญว่า คณะรัฐมนตรีมีความเห็นแตกแยกเป็น ๒ พวก โดยมีเสียงข้างน้อยปรารถนาวางนโยบายเศรษฐกิจอันลักษณะเป็นคอมมิวนิสต์ ตรงกันข้ามกับความเห็นข้างมากกว่า นโยบายเช่นนั้นขัดกับขนบธรรมเนียมประเพณี และจะนำมาซึ่งความหายนะแก่ราษฎร และเป็นมหันตภัยต่อความมั่นคงของประเทศ และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นจำนวนมากคนปรารถนาที่จะวางนโยบายเศรษฐกิจใหม่อันเป็นการเปลี่ยนแปลงของเก่า ซึ่งเป็นความแตกต่างกันระหว่างสภาผู้แทนราษฎรกับคณะรัฐมนตรี จึงเป็นการบังคับให้รัฐบาลปิดสภาผู้แทนราษฎร และตั้งคณะรัฐมนตรีใหม่</p> <p>คณะรัฐมนตรีชุดที่ ๓ (๑ เมษายน ถึง ๒๐ มิถุนายน ๒๔๗๖)</p> <p>พระยามโนปกรณนิติธาดา ประกาศตั้งคณะรัฐมนตรีชุดใหม่ ประกอบด้วยรัฐมนตรี ๑๘ ตำแหน่ง โดยหลวงประดิษฐมนูธรรม นายเนบพหลโยธิน หลวงเดชสหกรณ์ และนายด้วลพานุกรมพ้นจากตำแหน่ง</p>
๒ เมษายน	<p>รัฐบาลพระยามโนปกรณนิติธาดาออกพระราชบัญญัติว่าด้วยคอมมิวนิสต์ โดยไม่ผ่านสภาผู้แทนราษฎร และเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยการจดทะเบียนสมาคม ถ้าสมาคมใดมีวัตถุประสงค์ที่ขัดกับความสงบของประชาชนจะไม่ได้จดทะเบียน</p>
๑๘ มิถุนายน	<p>“๕ ทหารเสือ” อันมี พระยาพหลพลพยุหเสนา พระยาทรงสุรเดช พระยาฤทธิ์อัคนีย์ และพระศาสนพิทยายุทธ ลาออกจากตำแหน่งทั้งทางทหารและพลเรือน</p> <p>กระทรวงกลาโหมออกประกาศ เรื่อง นายทหารลาออกประจำการ และแต่งตั้งนายทหารดำรงตำแหน่งสำคัญที่ว่างลง</p>

๒๐ มิถุนายน	<p>คณะทหารบก ทหารเรือ และพลเรือนคณะหนึ่งยึดอำนาจการปกครองประเทศ โดยให้พระยามโนปกรณนิติธาดาออก เพื่อเปิดสภาผู้แทนราษฎร และตั้งคณะรัฐมนตรีใหม่ ซึ่งคณะรัฐประหาร ประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. พระยาพลพลพยุหเสนา เป็นหัวหน้า ๒. พันโท หลวงพิบูลสงคราม เป็นเลขานุการฝ่ายทหารบก ๓. นาวาโท หลวงศุภชลาศัย เป็นเลขานุการฝ่ายทหารเรือ
๒๑ มิถุนายน	<p>พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงตั้งพระยาพลพลพยุหเสนาเป็นนายกรัฐมนตรี ตามคำกราบบังคมทูลของเจ้าพระยาพิชัยญาติ ประธานสภาผู้แทนราษฎร</p>
๒๒ มิถุนายน	<p>มีพระราชกฤษฎีกาเปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎร สภาผู้แทนราษฎรลงมติรับรองพระยาพลพลพยุหเสนาเป็นนายกรัฐมนตรีด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์</p>
๒๔ มิถุนายน	<p>คณะรัฐมนตรี ชุดที่ ๔ (๒๑ มิถุนายน- ๑๖ ธันวาคม ๒๔๗๖)</p> <p>ประกาศแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี มีนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีรวม ๑๔ คน คณะรัฐมนตรีใหม่แถลงนโยบายต่อสภาผู้แทนราษฎร โดยยึดตาม “หลัก ๖ ประการ”</p>
๒๗ มิถุนายน	<p>ออก “พ.ร.บ. นิรโทษกรรมในการจัดการให้คณะรัฐมนตรีลาออก เพื่อให้มีการเปิดสภาผู้แทนราษฎร ตามรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช ๒๔๗๖</p>
๒ กรกฎาคม	<p>ออก พ.ร.บ. ยกเลิก พระราชกฤษฎีกาให้ปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎร ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๔๗๖</p> <p>พระยาพลพลพยุหเสนาขอลาออก โดยให้เหตุผลว่า หย่อนความรู้ทางการเมืองและกฎหมาย เป็นผู้บัญชาการทหารบกอยู่แล้ว มาเป็นนายกรัฐมนตรีอีก เกรงจะเป็นที่ครหาว่า สยามปกครองด้วยทหาร และได้สัญญาไว้แล้วในขณะรับตำแหน่งว่า จะเป็นนายกรัฐมนตรีเพียง ๑๐-๑๕ วัน แต่พระปกเกล้าฯ ทรงโต้แย้งเหตุผลเหล่านี้ทุกข้อ และไม่ทรงอนุญาตให้ลาออก</p>

๓๑ สิงหาคม	หลวงวิจิตรวาทการ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอญัตติต่อสภาผู้แทนราษฎรให้มีการป้องกัน และรักษารัฐธรรมนูญ นายกรัฐมนตรีรับว่าจะนำไปดำเนินการตามข้อเสนอ ก่อนหน้านั้น หลวงวิจิตรวาทการเคยเสนอญัตติให้กระทรวงธรรมการออกคำสั่งให้ทุกโรงเรียน สักนักเรียนท่องจำรัฐธรรมนูญ ซึ่งนายกรัฐมนตรีรับว่า กำลังให้หม่อมเจ้าสกลวรรณกร วรวรรณ ทรงย่อให้นักเรียนอยู่แล้ว
------------	--

๒๔๗๗

๑ เมษายน - ๓๑ มีนาคม

วัน เดือน	เหตุการณ์ด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๑ ตุลาคม	โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งให้ หลวงประดิษฐมนูธรรมเป็นรัฐมนตรี ตามคำกราบบังคมของนายกรัฐมนตรี หลังจากนั้น หลวงประดิษฐมนูธรรมจึงได้เดินทางกลับประเทศสยาม
๕ ตุลาคม	นายถวัติ ฤทธิเดช ซึ่งยื่นฟ้องพระปกเกล้าอยู่หัวข้อหาหมิ่นประมาท แต่ถูกอัยการฟ้องกลับว่าเป็นกบฏ นายถวัติ ฤทธิเดช ได้ยื่นหนังสือขอให้สภาผู้แทนราษฎรตีความรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ ว่าจะฟ้องพระมหากษัตริย์ได้หรือไม่ แต่สภาผู้แทนราษฎรไม่รับพิจารณา
๑๑-๒๕ ตุลาคม	<p>กรณีกบฏบวรเดช</p> <p>พระองค์เจ้าบวรเดช และพระยาศรีสิทธิสงคราม (ถิ่น ท่าราน) นำกำลังทหารจากต่างจังหวัดเข้ามาประชิดพระนคร ยื่นคำขาดต่อรัฐบาล ๖ ข้อ เช่น</p> <p>ให้อำนาจพระมหากษัตริย์ ทรงเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประเภทที่ ๒ อย่างแท้จริง เป็นต้น</p> <p>ฝ่ายรัฐบาลแต่งตั้งให้ พันโท หลวงพิบูลสงคราม เป็นผู้บัญชากรมผสมปราบกบฏ ทั้งสองฝ่ายปะทะกันด้วยอาวุธทันสมัย บริเวณทุ่งบางเขน คอนเมือง ฝ่ายรัฐบาลได้รับชัยชนะ พระองค์เจ้าบวรเดชขึ้นเครื่องบินหนีไปอินโดจีน ฝ่ายกบฏถอยไปตั้งรับที่ปากช่อง ในการรบครั้งนี้ พระยาศรีสิทธิสงคราม ถูกยิงตายในที่รบ ฝ่ายกบฏฝ่ายแพ้อย่างสิ้นเชิง</p>

<p>๒๘ ตุลาคม</p>	<p>สภาผู้แทนราษฎรผ่านร่าง “พ.ร.บ. จัดตั้งศาลพิเศษ พุทธศักราช ๒๔๗๖” ตามที่รัฐบาลเสนอ</p> <p>นายกรัฐมนตรีเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรลงมติไว้วางใจหลวงประดิษฐ์มนูธรรมในฐานะรัฐมนตรีใหม่ หลวงประดิษฐ์มนูธรรมปฏิญาณว่า “จะไม่ดำเนินวิธีการแบบคอมมิวนิสต์เป็นอันขาด”</p> <p>สภาลงมติไว้วางใจหลวงประดิษฐ์มนูธรรมเป็นเอกฉันท์</p>
<p>๒ พฤศจิกายน</p>	<p>สภาผู้แทนราษฎรผ่านพระราชบัญญัติป้องกันการรัฐธรรมนุญ ซึ่งให้อำนาจรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยสั่งจำกัดเขต (นรเทศ) ผู้ต้องหาละเมิดรัฐธรรมนูญโดยไม่ต้องผ่านการพิจารณาของศาล</p>
<p>๑- ๑๕ พฤศจิกายน</p>	<p>มีพระราชกำหนดให้กรมการอำเภอ ดำเนินการเลือกตั้งผู้แทนตำบล ซึ่งจะเป็นผู้เลือกผู้แทนราษฎรอีกทีหนึ่ง</p>
<p>๑๕ พฤศจิกายน</p>	<p>มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรก</p> <p>เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทที่ ๑ โดยอ้อม มีจำนวน ๗๘ คน ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๔,๒๗๘,๒๓๑ คน มาใช้สิทธิ ๑,๗๗๓,๕๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๔๕</p>
<p>๕ ธันวาคม</p>	<p>มีพระราชกฤษฎีกาดังสมาชิกประเภท ๒ จำนวน ๗๘ นาย เท่ากับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประเภท ๑</p>
<p>๑๕ ธันวาคม</p>	<p>คณะรัฐมนตรีชุดเก่าสิ้นสุดลงตามวิถีทางรัฐธรรมนูญ</p> <p>สภาผู้แทนราษฎรชุดใหม่เปิดประชุม เอก พระยาพหลพลพยุหเสนา ได้รับเลือกเป็นนายกรัฐมนตรีต่อไป</p>
<p>๑๖ ธันวาคม</p>	<p>คณะรัฐมนตรี ชุดที่ ๕ (๑๖ ธันวาคม - ๑๓ กันยายน ๒๔๗๖)</p> <p>พระยาพหลพลพยุหเสนาดังคณะรัฐมนตรี มีรัฐมนตรีร่วมคณะ ๑๕ ตำแหน่ง</p> <p>คณะรัฐมนตรีแถลงนโยบายต่อสภาผู้แทนราษฎรโดยยึดตาม “หลัก ๖ ประการ”</p>

๒๕ ธันวาคม	<p>สภาผู้แทนราษฎรลงมติให้ตั้ง กรรมการวิสามัญคณะหนึ่ง ตามญัตติของนายพิท ฒ สงขลา เพื่อพิจารณาว่า หลวงประดิษฐมนูธรรมมีมลทินเป็นคอมมิวนิสต์ตามที่ถูกกล่าวหา หรือไม่ คณะกรรมการประกอบด้วย ๓ ท่าน คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. หม่อมเจ้าวรรณไวทยากร ๒. พระยานลราชสุวัจน์ ๓. พระยาศรีสังกร <p>และมีอำนาจการสำหรับให้กรรมการซักถาม ๒ ท่าน คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sir Robert Holland (เซอร์ โรเบิร์ต ฮอลแลนด์) 2. M. Quillon (มองซีเอร์ กียอง)
๑๒ มกราคม	<p>พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระราชินี เสด็จไปประทับที่ยุโรป</p> <p>สภาผู้แทนราษฎรลงมติแต่งตั้ง สมเด็จพระบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระนริศรานุวัดติวงศ์เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์</p>
๒๒ มกราคม	<p>สภาผู้แทนราษฎรผ่านร่างประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ให้ชายไทยมีภรรยาตามกฎหมายได้เพียงคนเดียว</p>
๑๐ มีนาคม	<p>สภาลงมติเห็นชอบกับความเห็นของคณะกรรมการวิสามัญว่า หลวงประดิษฐมนูธรรมไม่มีมลทินเป็นคอมมิวนิสต์ ตามที่ถูกกล่าวหา</p>
๑๗ มีนาคม	<p>สภาผู้แทนราษฎรผ่านร่าง พ.ร.บ. จัดตั้ง “มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง” เพื่อให้การศึกษอบรมความรู้ด้านกฎหมายและการเมืองแก่ราษฎร</p>
๒๑ มีนาคม	<p>สภาผู้แทนราษฎรผ่านร่าง พ.ร.บ. บัญญัติเทศบาล ตามข้อเสนอของหลวงประดิษฐมนูธรรม</p>
๓๑ มีนาคม	<p>ประกาศใช้ พ.ร.บ. เทศบาลเป็นกฎหมาย</p>
๑ ตุลาคม	<p>พลโท พระยาผาด เทพหัสดิน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดพระ</p>

<p>๗ พฤศจิกายน</p>	<p>นคร และรองประธานสภาผู้แทนราษฎรถูกตำรวจจับในข้อหาบงกช ต่อมาศาลยกฟ้อง และปล่อยตัวไป (๒๐ มกราคม ๒๔๗๗)</p> <p>เนื่องจากพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชกระแสว่า จะสละราชสมบัติ รัฐบาลจึงส่งเจ้าพระยาศรีธรรมมาธิเบศ ประธานสภาผู้แทนราษฎร หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ และนายดิเรก ชัยนาม ทำหน้าที่เลขานุการเดินทางเข้าเฝ้า ณ ประเทศอังกฤษ</p>
<p>๑๒ ธันวาคม ๒๔๗๗ ถึง ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๔๗๘</p>	<p>คณะผู้แทนได้เข้าเฝ้าพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวรวม ๕ ครั้ง โดยทำหน้าที่เป็นคนกลางในการติดต่อรัฐบาล แต่ผลจากการติดต่อไม่เป็นที่ตกลง พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงทรงส่งเรื่องให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณา</p>
<p>๓๑ มกราคม</p>	<p>สภาผู้แทนราษฎรประชุมเป็นการลับ พิจารณาวาระด่วนเรื่องพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวจะทรงสละราชสมบัติตามที่ทรงขอมา ที่ประชุมพิจารณาพระราชบัญญัติฉบับที่ ๑๐ และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ซึ่งได้โต้แย้งกันในประเด็นต่างๆ ๑๐ ประเด็น เช่น</p> <p>การเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภท ๒ ซึ่งพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงต่อว่า รัฐบาลที่ไม่ให้พระองค์ทรงมีโอกาสเลือกอย่างแท้จริง</p> <p>สิทธิวิไลของพระมหากษัตริย์ ซึ่งทรงขอให้แก้รัฐธรรมนูญ เป็นต้นว่า ถ้าสภาผู้แทนราษฎรจะล้มล้างคำวิไลของพระมหากษัตริย์ต้องให้เสียงถึง ๓ ใน ๔ เสียง</p> <p>ปัญหาเสรีภาพในการแสดงออก</p> <p>พ.ร.บ. ป้องกันรัฐธรรมนูญซึ่งทรงขอให้ยกเลิก</p> <p>และปัญหางบประมาณกระทรวงวัง เป็นต้น</p> <p>ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติรับรองการกระทำและความเห็นของรัฐบาลในประเด็นที่ได้แย้ง ทั้ง ๑๐ ประการ</p>
<p>๑๓ กันยายน</p>	<p>สภาผู้แทนราษฎรลงมติไม่รับรองการทำสนธิสัญญากำจัดยางกับต่างประเทศของรัฐบาล รัฐบาลจึงลาออก</p>
<p>๑๔ กันยายน</p>	<p>สภาผู้แทนราษฎรเห็นควรให้ พระยาพหลพลพยุหเสนาเป็นนายกรัฐมนตรีอีก แต่พระยาพหลพลพยุหเสนาไม่รับเป็นนายกรัฐมนตรี</p>

<p>๒๒ กันยายน</p>	<p>กรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์จึงโทรเลขไปทูลพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงโทรเลขมาขอให้พระยาพลพลพยุหเสนาธิบดีเป็นนายกรัฐมนตรี พระยาพลพลพยุหเสนาธิบดียอมรับเป็นนายกรัฐมนตรีอีกกรอบหนึ่ง</p> <p>คณะรัฐมนตรี ชุดที่ ๖ (๒๒ กันยายน ๒๔๗๗- ๕ สิงหาคม ๒๔๘๐) โปรดเกล้าฯ ตั้งให้พระยาพลพลพยุหเสนาธิบดีเป็นนายกรัฐมนตรีครั้งที่ ๓ พระยาพลพลพยุหเสนาธิบดีคณะรัฐมนตรี มีรัฐมนตรีรวม ๑๗ ตำแหน่ง หลวงพิบูลสงครามเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม หลวงประดิษฐมนูธรรมเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐสภาแถลงนโยบายต่อสภาผู้แทนราษฎร โดยยึดถือตาม “หลัก ๖ ประการ”</p>
<p>สิงหาคม ถึงกันยายน</p>	<p>สภาผู้แทนราษฎรผ่านร่าง พ.ร.บ. แก้ไขกฎหมายอาญา วิธีพิจารณาความอาญา และประมวลกฎหมายอาญาทหาร เกี่ยวกับโทษประหารชีวิต โดยเปลี่ยนจากฟันคอ เป็นยิงเป้า นายกรัฐมนตรีได้นำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย ให้ทรงลงพระปรมาภิไธย แต่พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานคืนมา และขอให้แก้ไขโดยให้สิทธิถวายฎีกา ขอพระราชทานอภัยโทษ แก่ผู้ถูกตัดสินประหารชีวิต</p> <p>สภาผู้แทนราษฎรจึงประชุมร่าง พ.ร.บ. ทั้ง 3 ฉบับใหม่ และลงคะแนนลับยืนยันตามร่างเดิม และทูลเกล้าฯ ถวายไปอีกครั้ง</p> <p>พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวไม่ทรงลงพระปรมาภิไธย และคืนมาตามกำหนดในรัฐธรรมนูญ ร่าง พ.ร.บ. จึงมีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายได้</p>
<p>๒ มีนาคม</p>	<p>พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงทราบวันที่รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎรแล้วมีพระราชหัตถเลขา ประกาศสละราชสมบัติ</p>
<p>๖-๗ มีนาคม</p>	<p>สภาผู้แทนราษฎรประชุมลับ รับทราบการสละราชสมบัติของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและลงมติเห็นชอบให้อัญเชิญพระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าอานันทมหิดล ขึ้นครองราชย์ (โดยถือเอาวันที่ ๒ มีนาคม ๒๔๗๘ เป็นวันขึ้นครองราชย์) และลงมติดังคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ประกอบด้วย</p>

	<p>พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นอนุวัตน์จาตุรนต์ เป็นองค์ประธาน พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภา เจ้าพระยายมราช (ปั้น สุขุม)</p>
--	--

๒๔๓๘

(๑ เมษายน – ๓๑ มีนาคม)

วัน เดือน	เหตุการณ์ด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๖ สิงหาคม	<p>กบฏนายสิบ</p> <p>พลตรีหลวงพิบูลสงคราม รัฐมนตรีกระทรวงกลาโหม แถลงต่อสภาผู้แทนราษฎรว่า มีนายทหารชั้นประทวนกลุ่มหนึ่งส่วนมากเป็นนายสิบ ทหารราบ วางแผนจะยึดอำนาจ เปลี่ยนแปลงการปกครอง โดยวางแผนจะจับตัวพระยาพลพลพยุหเสนาและหลวงพิบูลสงครามเป็นตัวประกัน ฆ่า นายทหารในกองทัพบก แล้วให้จ่านายสิบเป็นผู้บังคับกองพันแทน</p> <p>ทางราชการได้ทำการกวาดล้างจับกุมได้รวม ๑๕ นาย</p> <p>สภาผู้แทนราษฎรได้ผ่านร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลพิเศษเพื่อพิจารณาเรื่องนี้ตามที่รัฐบาลเสนอ</p>
๑๒ สิงหาคม	<p>มีการปรับปรุงคณะรัฐมนตรีหลายตำแหน่ง</p> <p>หลวงประดิษฐมนูธรรม เปลี่ยนจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ</p>
๑๓ สิงหาคม	<p>พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นอนุวัตน์จาตุรนต์ ประธานคณะผู้สำเร็จราชการแผ่นดินสิ้นพระชนม์ เพราะปลงพระชนม์เอง เนื่องจากถูกเจ้านายบางพระองค์กล่าวเสียดสีการปฏิบัติงานของพระองค์ในฐานะผู้จัดการทรัพย์สินของพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว</p>

๒๔๘๐

๑ เมษายน – ๓๑ มีนาคม

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๒๗ กรกฎาคม	<p>- สภาผู้แทนราษฎรเปิดอภิปรายทั่วไป ชักพ้อรัฐบาลเกี่ยวกับการซื้อขายที่ดินของพระคลังข้างที่ ซึ่งมีข่าวว่าบุคคลในคณะรัฐบาลพากันไปกว้านซื้อที่ดินดังกล่าวจนราคาถูกโดยไม่ยอมเปิดประมูลอย่างกว้างขวาง</p> <p>ที่ประชุมได้อภิปรายกันอย่างกว้างขวางจนถึง ๑๕.๐๐ นาฬิกา ก็ยังไม่ยุติ จึงได้เลื่อนประชุมออกไปในวันรุ่งขึ้น</p> <p>ในค่ำวันนั้นเอง พระยาพหลพลพยุหเสนาได้กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง โดยให้เหตุผลว่า เพื่อเปิดทางให้ทุกฝ่ายดำเนินการสอบสวนกรณีการซื้อขายที่ดินดังกล่าวโดยชอบธรรม</p>
๒๘ กรกฎาคม	<p>- คณะผู้สำเร็จราชการแผ่นดินลาออก ให้เหตุผลว่าถูกอภิปรายโจมตีเรื่องการซื้อที่ดิน แต่ภายหลังเกิดเปลี่ยนใจ ขอถอนหนังสือลาออก แต่สภาผู้แทนราษฎรไม่ยอม เพราะถือว่าลาออกแล้ว</p>
๓๑ กรกฎาคม	<p>- สภาผู้แทนราษฎรประชุมเลือกคณะผู้สำเร็จราชการแผ่นดินใหม่ แต่ผู้ที่ได้รับเลือกใหม่ไม่ยอมรับตำแหน่ง</p>
๔ สิงหาคม	<p>- สภาผู้แทนราษฎรเลือกคณะผู้สำเร็จราชการแผ่นดินชุดเดิม เป็นอีกครั้งหนึ่ง</p>
๕ สิงหาคม	<p>- พระยาพหลพลพยุหเสนายอมรับเป็นนายกรัฐมนตรีอีก หลังจากทีสภาผู้แทนราษฎรลงมติยืนยัน ๒ ครั้ง และมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกว่า ๘๐ นายไปขอร้อง</p>
๑๐ สิงหาคม	<p>- คณะรัฐมนตรีชุดที่ ๗ (๕ สิงหาคม ๒๔๘๐ – ๒๑ ธันวาคม ๒๔๘๐)</p>
๗ พฤศจิกายน	<p>- พระยาพหลพลพยุหเสนาดำรงคณะรัฐมนตรี มีรัฐมนตรีร่วมคณะ ๒๐ ตำแหน่ง หลวงพิบูลสงคราม เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม หลวงประดิษฐมนูธรรม เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ</p> <p>- เลือกตั้งครั้งที่ ๒</p> <p>- สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภทที่ ๑ อยู่ในตำแหน่งครบวาระ ๔ ปี ตามรัฐธรรมนูญถาวร พุทธศักราช ๒๔๗๕ จึงมีการเลือกตั้งใหม่ โดยให้ราษฎรเป็นผู้เลือกโดยตรง ได้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งหมด ๕๑ คน</p> <p>- ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ๖,๑๒๓,๒๓๕ คน มาใช้สิทธิ ๒,๔๖๒,๕๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๒๒</p> <p>- แต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภท ๒ เพิ่มขึ้นอีก ๑๓ คน เท่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภท ๑</p>

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๒๑ ธันวาคม	- คณะรัฐมนตรีชุดที่ ๘ (๒๑ ธันวาคม ๒๔๘๐ - ๑๖ ธันวาคม ๒๔๘๑) - แต่งตั้งพระยาพลพลพยุหเสนา เป็นนายกรัฐมนตรีต่อไป และประกาศตั้งคณะรัฐมนตรี

๒๔๘๑

๑ เมษายน - ๓๑ มีนาคม

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๔ กรกฎาคม	- ประเทศสยามได้รับเอกราชในทางศาลบริบูรณ์ เนื่องจากได้แก้สนธิสัญญากับนานาประเทศ เพื่อความเป็นเอกราช โดยเรียบริ้อยทุกประการ
๑๑ กันยายน	- ยุบสภาผู้แทนราษฎร - คณะผู้สำเร็จราชการแผ่นดินไม่ยอมรับใบลาออกของนายกรัฐมนตรีให้อยู่ในตำแหน่งต่อไป และจัดให้มีการเลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎรใหม่ ภายใน ๙๐ วัน
๑๒ พฤศจิกายน	- การเลือกตั้งครั้งที่ ๓ - เลือกสภาผู้แทนราษฎรประเภท ๑ จำนวน ๕๑ คน มีประชาชนไปใช้สิทธิ ๒, ๒๑๐,๓๓๒ จากผู้มีสิทธิ ๖,๓๑๐,๑๗๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๐๓
๑๒ ธันวาคม	- เปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎรชุดใหม่เป็นครั้งแรก
๑๕ ธันวาคม	- พระยาพลพลพยุหเสนาปฏิเสธตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เพราะสุขภาพไม่ดี - คณะรัฐมนตรีชุดที่ ๙ (๑๖ ธันวาคม ๒๔๘๑ - ๖ มีนาคม ๒๔๘๕)
๑๖ ธันวาคม	- แต่งตั้งหลวงพิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี และตั้งคณะรัฐมนตรีทั้งคณะรวม ๒๖ คน - หลวงพิบูลสงคราม ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทย ควบอีก ๒ ตำแหน่ง - นโยบายทั่วไป ยึดหลัก ๖ ประการ ของคณะราษฎร
๒๑ มกราคม	- รัฐบาลจับกุมบุคคล ในข้อหาทำผิดฐานกบฏและวางแผนประทุษร้ายคนสำคัญรวม ๕๑ คน มีทั้งพระบรมวงศานุวงศ์ ข้าราชการทหาร พลเรือน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภท ๑ และ ๒ อยู่ด้วย - พระยาทรงสุรเดชถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดฐานกบฏด้วย ต่อมาถูกเนรเทศ ไปเขมร และภายหลังไปเวียดนาม โดยมีนายทหารคนสนิทสำรวจ กาญจนสิทธิ์ เดินทางร่วมไปด้วย สุดท้ายไปถึงแก่กรรมที่เวียดนามใน พ.ศ. ๒๔๘๗

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๒ กุมภาพันธ์	- รัฐบาลเสนอร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลพิเศษ เพื่อพิพากษาคดีกบฏ มีพันเอก หลวงพรหมโยธี เป็นประธานกรรมการ และมีกรรมการอื่นรวม ๑๑ คน - สภาผู้แทนราษฎร ได้อนุมัติใช้เป็นกฎหมายได้

๒๔๘๒

๑ เมษายน - ๓๑ มีนาคม

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๒๔ มิถุนายน	- รัฐบาลประกาศ “รัฐนิยม”
๓ กรกฎาคม	- รัฐนิยมฉบับที่ ๑ เรื่อง ชื่อประเทศ ประชาชน และสัญชาติให้เรียกว่า “ไทย”
๑ พฤศจิกายน	- รัฐนิยมฉบับที่ ๒ เรื่อง ป้องกันภัยอันจะเกิดแก่ชาติ
๑๐ พฤศจิกายน	- รัฐนิยมฉบับที่ ๓ เรื่อง การเรียกชื่อชาวไทย ซึ่งมีการเรียกแยกคนไทย ซึ่งมีการเรียกแยกคนไทยว่า ไทยเหนือ ไทยใต้นั้น ควรใช้คำว่า ไทย โดยไม่แบ่งแยก
๒๐ พฤศจิกายน	- รัฐนิยมฉบับที่ ๔ เรื่อง เคารพธงชาติ เพลงชาติ และเพลงสรรเสริญพระบารมี
๒๑ มีนาคม	- รัฐบาลเสนอร่างพระราชบัญญัติรัฐธรรมนูญขนานนามประเทศ เปลี่ยนจาก “สยาม” เป็น “ไทย” สภาผู้แทนราษฎรลงมติรับหลักการ และประกาศใช้เป็นกฎหมายได้
๒๑ มีนาคม	- รัฐนิยมฉบับที่ ๕ เรื่อง ให้ชาวไทยพยายามใช้เครื่องอุปโภค บริโภคที่มีกำเนิดหรือทำขึ้นในประเทศไทย
๒๑ มีนาคม	- รัฐนิยมฉบับที่ ๖ เรื่อง ทำนองและเนื้อร้องเพลงชาติ
๒๑ มีนาคม	- กรณียิงเป้านักโทษการเมือง ๑๘ คน
๒๑ มีนาคม	- ศาลพิเศษได้พิพากษาคดีกบฏ พิพากษาให้ประหารชีวิตนักโทษ ๑๘ คน ได้แก่ นายลี บุญตา ร้อยโท ณ เณร ตาละลักษณ์ พันโท พระสุร รมชิต เป็นต้น และลดโทษจำเลยที่เคยทำความดีมาก่อน ๓ คน เป็นจำคุกตลอดชีวิต ได้แก่ กรมขุนชัยนาทนเรนทร พลโท พระยาเทพหัสดิน พันเอก หลวงชำนาญยุทธศิลป์ มีผู้กล่าวหาว่าลงโทษรุนแรงเกินไป
๒๑ มีนาคม	- รัฐนิยมฉบับที่ ๗ เรื่อง ชักชวนให้ชาวไทยร่วมกันสร้างชาติ

๒๔๘๓

๑ เมษายน – ๓๑ ธันวาคม

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๑ เมษายน	- รัฐนิยมฉบับที่ ๘ เรื่อง เพลงสรรเสริญพระบารมี
๑๒ มิถุนายน	- ไทยลงนามกติกาสัญญาไม่รุกรานกับรัฐบาลฝรั่งเศส และรัฐบาลอังกฤษ ณ กรุงเทพฯ และลงนามกับรัฐบาล ญี่ปุ่น ที่กรุงโตเกียวในวันเดียวกัน
๒๔ มิถุนายน	- นายกรัฐมนตรีทำพิธีเปิดอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย - รัฐนิยมฉบับที่ ๘ เรื่อง ภาษาและหนังสือไทยกับหน้าที่พลเมืองดี
๑ สิงหาคม	- รัฐบาลเสนอร่างพระราชบัญญัติปีปฏิทิน ต่อสภาผู้แทนราษฎร เปลี่ยนจาก ๑ เมษายน เป็น ๑ มกราคม ที่ประชุมรับหลักการและให้ประกาศใช้เป็นกฎหมายได้ วันที่ ๒๕ สิงหาคม

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๑๕ สิงหาคม	- ขุนบุรีศการกิตติคดี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี เสนอร่างรัฐธรรมนูญ แก้ไขเพิ่มเติมบทเฉพาะกาล ยึดอายุสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประเภทที่ ๒ ออกไปอีก ๑๐ ปี ที่ประชุมรับหลักการและประกาศใช้เป็นกฎหมาย วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๔๘๓
๑๓ กันยายน	- รัฐบาลไทย ยืนยันทักให้รัฐบาลฝรั่งเศสที่เมืองวารี ว่าไทยพร้อมที่จะให้สัตยาบรรณแก่กติกาสัญญาไม่รุกรานกัน โดยขอทำความตกลงปรับปรุงเส้นเขตแดน ด้านอินโดจีน
๕ ตุลาคม	- รัฐบาลฝรั่งเศสตอบปฏิเสธข้อเสนอของไทย เกี่ยวกับการปรับปรุงเส้นเขตดินแดน
๑๓ พฤศจิกายน	- มีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมตั้งผู้บัญชาการทหารสูงสุด แม่ทัพบก เรือ และแม่ทัพอากาศ หลวงพิบูลสงคราม รัฐมนตรีกลาโหม เป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุด และแม่ทัพบกแต่งตั้งข้าราชการได้ตามที่เห็นสมควร หลวงสินธุสงครามชัย ผู้บัญชาการทหารเรือ เป็นแม่ทัพเรือ นาวาอากาศเอก หลวงอริกเทวเดช ผู้บัญชาการทหารอากาศ เป็นแม่ทัพอากาศ

๒๔๘๔

๑ มกราคม – ๓๑ ธันวาคม

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๑ มกราคม	- สงครามอินโดจีน - รัฐบาลประกาศสถานการณ์สงครามกับอินโดจีน ฝรั่งเศส รัฐบาลได้ใช้กำลังทหารรุกยึดพื้นที่อินโดจีนได้เมือง หลวงพระบาง จำปาศักดิ์ และอื่น ๆ อีกหลายแห่ง
๑๕ มกราคม	- รัฐนิยมฉบับที่ ๑๐ เรื่อง การแต่งกายประชาชนชาวไทย
๒๕ มกราคม	- รัฐบาลไทย และรัฐบาลฝรั่งเศส จัดตั้งคณะผู้แทนขึ้น ๒ คณะ คณะหนึ่งเจรจาทำความตกลงพักรบที่ไซ่ง่อน อีกคณะหนึ่งเจรจาสันติภาพ ณ กรุงโตเกียว
๗ กุมภาพันธ์	- ญี่ปุ่นเป็นผู้ไกล่เกลี่ยกรณีพิพาทไทยกับอินโดจีนของฝรั่งเศส โดยฝรั่งเศสยอมยกดินแดนเมืองศรีโสภณ มงคลบุรี และพระตะบองให้ไทย โดยไทยเสียเงิน ๕ ล้านเปียส เป็นค่าใช้จ่ายในการช่อมค่าเสียหายในกรณีพิพาท
๕ พฤษภาคม	- ไทย และฝรั่งเศส ลงนามในอนุสัญญาโตเกียว - ยุบตำแหน่ง ผู้บัญชาการทหารสูงสุด แม่ทัพบก แม่ทัพเรือ และแม่ทัพอากาศ ที่ปรึกษาผู้บัญชาการทหารสูงสุด กับรองผู้บัญชาการทหารสูงสุด เพราะเหตุการณ์ไทยกับอินโดจีนฝรั่งเศสสู่สภาพปกติ
๓๐ มิถุนายน	- รัฐบาลเสนอร่างพระราชบัญญัติจัดการปกครองดินแดนที่ฝรั่งเศสคืนให้แก่ไทย ได้จังหวัดเพิ่ม ๔ จังหวัด คือ พระตะบอง ลานช้าง พิบูลสงคราม และจำปาศักดิ์
๒๘ กรกฎาคม	- พระราชทานเลื่อนยศ นายพลตรี หลวงพิบูลสงคราม เป็นจอมพล จอมพลเรือ จอมพลอากาศ
๒๘ สิงหาคม	- รัฐบาลเสนอร่างพระราชบัญญัติกำหนดหน้าที่คนไทยเวลารบ สภาผู้แทนราษฎรลงมติรับหลักการ อนุมัติให้ใช้เป็นกฎหมายวันที่ ๔ กันยายน ๒๔๘๔
๘ กันยายน	- รัฐนิยมฉบับที่ ๑๑ เรื่อง กิจวัตรประจำวันของคนไทย
๑๒ พฤศจิกายน	- ตั้งจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุด และนายพลโท หลวงพรหมโยธี เป็นรองผู้บัญชาการทหารสูงสุด
๑๘ พฤศจิกายน	- ประกาศกำหนดหน้าที่ของผู้บัญชาการทหารสูงสุดว่ามีอำนาจสิทธิขาด บังคับบัญชา แม่ทัพบก แม่ทัพเรือ และแม่ทัพอากาศ รวมทั้งมีอำนาจแต่งตั้งข้าราชการได้ตามที่เห็นสมควร - แต่งตั้งให้ จอมพล หลวงพิบูลสงคราม เป็นแม่ทัพบกอีกตำแหน่งหนึ่ง

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๘ ธันวาคม	<p>พลเรือโทหลวงสินธุสงครามชัย ผู้บัญชาการทหารเรือ เป็นแม่ทัพเรืออีกตำแหน่งหนึ่ง</p> <p>นายพลอากาศตรี หลวงอรรถเทวเดช ผู้บัญชาการทหารอากาศ เป็นแม่ทัพอากาศอีกตำแหน่งหนึ่ง</p> <p>- ญี่ปุ่นยกพลขึ้นบกประเทศไทย</p> <p>- เกิดความขัดแย้งในการตัดสินใจของรัฐบาล สุดท้ายคณะรัฐมนตรียินยอมให้ญี่ปุ่นยกทัพผ่านไทย และนายกรัฐมนตรีมีคำสั่งให้ทหารที่ต่อต้านญี่ปุ่นทุกจุดหยุดยิง</p>
๑๖ ธันวาคม	<p>- สถาปนาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบกับข้อเสนอของนายกรัฐมนตรีที่ให้ นายปรีดี พนมยงค์ เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ แทนเจ้าพระยาอมรราชที่ถึงแก่อสัญกรรม</p> <p>นายปรีดี ลาออกจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภท ๒</p>

๒๔๘๕

๑ มกราคม – ๓๑ ธันวาคม

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๒๕ มกราคม	<p>- ไทยประกาศสงครามกับอังกฤษ และอเมริกา</p> <p>- คณะผู้สำเร็จราชการแผ่นดินที่ลงนามในประกาศ มีเพียง ๒ คนเท่านั้น นายปรีดี พนมยงค์ ไปต่างจังหวัด ไม่ได้ลงนามด้วย แต่ได้อ่านประกาศชื่อไปทั้ง ๓ คน อันไม่ตรงกับความจริง</p>
๖ มีนาคม	<p>- คณะรัฐมนตรีลาออกจากตำแหน่ง เพื่อให้โอกาสเปลี่ยนแปลงคณะรัฐมนตรีใหม่ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์</p> <p>- ทรงโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมตั้งให้ จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี</p>
๗ มีนาคม	<p>- คณะรัฐมนตรีชุดที่ ๑๐ (๗ มีนาคม ๒๔๘๕ – ๑ สิงหาคม ๒๔๘๗)</p>
๒๑ กรกฎาคม	<p>- พลเอก เจ้าพระยาพิชเชนทร โยธิน ผู้สำเร็จราชการแผ่นดินถึงแก่อสัญกรรม</p>

๒๔๘๖

๑ มกราคม - ๓๑ ธันวาคม

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๑๓ กุมภาพันธ์	- นายทวี บุญยเกตุ เลขานุการรัฐมนตรี ออกประกาศทางวิทยุกระจายเสียงว่า จอมพล ป. พิบูลสงคราม ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี
๑๕ กุมภาพันธ์	- จอมพล ป. พิบูลสงคราม ให้พันเอก ชุนศิลป์ศรีรัช นายทหารประจำสำนักนายกรัฐมนตรีลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ต่อมานายทวี บุญยเกตุ ลาออกจากตำแหน่งเลขานุการคณะรัฐมนตรี นายควง อภัยวงศ์ ลาออกจากตำแหน่งรัฐมนตรีตาม
๒๖ มิถุนายน	- สภาผู้แทนราษฎรประชุมสมัยสามัญลงมติเลือก นายทวี บุญยเกตุ เป็น ประธานสภาผู้แทนราษฎร และนายควง อภัยวงศ์ เป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎร แต่จอมพล ป. พิบูลสงคราม ไม่ยอมลงนามสนองพระบรมราชโองการ แต่งตั้งประธานสภาผู้แทนราษฎร ต่อมาสภาผู้แทนราษฎรจึงลงมติเลือก นาย ป. วิเชียร ณ สงขลา เป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร

๒๔๘๗

๑ มกราคม - ๓๑ ธันวาคม

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๖ กุมภาพันธ์	- รัฐบาลประกาศพระราชกำหนดระเบียบราชการบริหารนครบาลเพชรบูรณ์ ๒๔๘๗ และแต่งตั้งให้พันเอกช่วง เซวงศักดิ์สงคราม รัฐมนตรีสาธารณสุข ขณะประจำอยู่เพชรบูรณ์แทนนายกรัฐมนตรี ทั้งนี้เพื่อเตรียมการย้ายกรุงเทพฯ ไปเพชรบูรณ์
๕ มิถุนายน	- ประกาศพระราชกำหนดจัดสร้างพุทธบุรีมณฑล เพื่อเป็นแหล่งประดิษฐานพระบรมพุทธรูปศาสนา
๒๐ กรกฎาคม	- สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาและลงมติไม่อนุมัติพระราชกำหนด ระเบียบการบริหารนครบาลเพชรบูรณ์
๒๒ กรกฎาคม	- สภาผู้แทนราษฎรพิจารณา และลงมติไม่อนุมัติ พระราชกำหนด จัดสร้างพุทธบุรีมณฑล

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๒๔ กรกฎาคม	- จอมพล ป. พิบูลสงคราม ลาออกจากนายกรัฐมนตรี เพราะสภาผู้แทนราษฎรไม่อนุมัติพระราชกำหนดทั้งสอง
๓๑ กรกฎาคม	- พลโท พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอาทิตย์ทิพอาภา ประธานผู้สำเร็จราชการทรงลาออกจากตำแหน่ง
๑ สิงหาคม	<p>ก่อนหน้านี้มีปัญหาความขัดแย้งผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน เพราะ จอมพล ป. พิบูลสงครามลาออก นายปรีดี พนมยงค์ เช่นอนุมัติ นายทวี บุญยเกตุ เอาไปอ่านออกอากาศ แต่จอมพล ป. พิบูลสงครามเปลี่ยนใจ</p> <p>- นายทวี บุญยเกตุ ลาออก วางแผนตั้งรัฐบาลพลัดถิ่น</p> <p>- ตั้งนายปรีดี พนมยงค์ เป็นผู้สำเร็จราชการแผ่นดินแต่ผู้เดียว</p> <p>- นายปรีดี พนมยงค์ ได้เชิญสภาผู้แทนราษฎรไปพบที่ท่าเนียบท่าช้าง และแสดงความเห็นว่า นายกรัฐมนตรีได้ลาออกแล้วแต่ยังคงเป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุดอยู่ จะหาคนอื่นเป็นนายกรัฐมนตรีต่อไปก็เกรงว่าจะไม่มีคนยอมรับ เห็นว่าควรให้นายควง อภัยวงศ์ ซึ่งเป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎรอยู่ เป็นนายกรัฐมนตรี ประธานสภาผู้แทนราษฎรเห็นด้วย และตั้งนายควง อภัยวงศ์เป็นนายกรัฐมนตรี</p>
๒ สิงหาคม	<p>- คณะรัฐมนตรีชุดที่ ๑๑ (๑ สิงหาคม ๒๔๘๗) – ๓๑ สิงหาคม ๒๔๘๘)</p> <p>- นายควง อภัยวงศ์ เป็นนายกรัฐมนตรี มีรัฐมนตรีร่วมคณะ ๒๓ คน พลเรือโทสินธุ์ กมลนาวิน เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม นาวาเอกบุญ สุขชลาลัย เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย</p>
๒๔ สิงหาคม	<p>- ประกาศยุบเลิกตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสูงสุดและรองผู้บัญชาการทหารสูงสุด และตั้งแม่ทัพใหญ่และรองแม่ทัพใหญ่</p> <p>พลเอกพจน์ พหลโยธิน (พระยาพหลพลพยุหเสนา) เป็นแม่ทัพใหญ่ มีอำนาจสิทธิ์ขาดบัญชาแม่ทัพบก เรือ อากาศ</p> <p>พลโทชิต มั่นศิลป์ สินาดโยธารักษ์ เป็นรองแม่ทัพใหญ่</p> <p>- ประกาศพระบรมราชโองการแต่งตั้ง จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน</p> <p>- ประกาศเปลี่ยนตัวผู้บัญชาการทหารบก และแม่ทัพบกแทน จอมพล ป. พิบูลสงคราม</p> <p>- ประกาศแต่งตั้ง พลโทชิต มั่นศิลป์ สินาดโยธารักษ์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม</p>
๑๔ กันยายน	- รัฐบาลเสนอร่างพระราชบัญญัติขยายกำหนดเวลาอยู่ในตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ฉบับที่ ๒) โดยให้ขยายอายุของสมาชิกออกไปอีก

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๒๐ กันยายน	เกิน ๒ ปี เนื่องจากอยู่ในระหว่างสงคราม ไม่สามารถดำเนินการเลือกตั้งได้ - มีพระราชกฤษฎีกา อกฤษฎ์โทษนักการเมือง ซึ่งนายปรีดี พนมยงค์ และนายควง อกฤษวงศ์ เป็นผู้ลงนาม และเป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ นักโทษกบฏ บวรเดช และกบฏ ๒๔๗๘ ได้รับการอภัยโทษด้วย และนักโทษคดีกบฏ ๒๔๗๑ ได้รับการลดโทษลงสามในสี่ของกำหนดโทษ
กันยายน	- ประกาศยกเลิกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี สมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ยกเลิกประกาศเรื่อง วีระธรรมของชาติไทย เลิกสวมหมวกและไม่ห้ามกินหมาก ให้เสรีภาพในการแต่งกาย
๒ พฤศจิกายน	- ยกเลิกประกาศเรื่องการปรับปรุงตัวอักษรไทย และการใช้เลขสากลเป็นเลขไทย ซึ่งประกาศใช้มาตั้งแต่ ๒๔๘๕

๒๔๘๘

๑ มกราคม - ๓๑ ธันวาคม

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๕ พฤษภาคม	- พระราชกำหนดนิรโทษกรรมแก่ผู้กระทำความผิดฐานกบฏ และจลาจล ทำให้นักโทษการเมืองตั้งแต่คราวกบฏบวรเดช จนถึงนักโทษคราวจอมพล ป. พิบูลสงครามกวาดล้างใหญ่ใน พ.ศ. ๒๔๘๑ พ้นจากความผิดทั้งสิ้น
กรกฎาคม	- การเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดที่ได้คืนจากฝรั่งเศส ๔ จังหวัด ทั้งหมด ๔ คน - แต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภท ๒ เพิ่มอีก ๔ คน ให้เท่ากับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภท ๑
๑๖ สิงหาคม	- ประกาศสันติภาพ - นายปรีดี พนมยงค์ ผู้สำเร็จราชการผู้แทนพระองค์ ประกาศสันติภาพ ว่า การประกาศสงครามต่ออเมริกา และบริเตนใหญ่ เป็นโมฆะ บรรดาดินแดนต่าง ๆ ที่ญี่ปุ่นมอบให้ไทยครอบครองคือ กลันตัน ตรัง กานู ไทรบุรี ปะริด เชียงตุง และเมืองพาน ไทยยินดีส่งมอบคืนบริเตนใหญ่ ส่วนกฎหมายที่เป็นปฏิปักษ์ต่อพันธมิตรก็จะยกเลิกไปภายใน

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๒๐ สิงหาคม	- นายควง อภัยวงศ์ นายกรัฐมนตรี พร้อมคณะรัฐมนตรีลาออกจากตำแหน่ง เพื่อให้ผู้ที่เหมาะสมในอันที่จะมีมิตรภาพและดำเนินการเจรจาเพื่อความวัฒนาถาวรของประเทศชาติ ดำรงตำแหน่งสืบไป
๒๓ สิงหาคม	- สภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบให้ตั้ง นายทวี บุญยเกตุ เป็นนายกรัฐมนตรีในระหว่างที่รอคอย หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช ซึ่งเป็นผู้เหมาะสมในการเจรจากับพันธมิตร
๓๑ สิงหาคม	- ประกาศพระบรมราชโองการตั้ง นายทวี บุญยเกตุ เป็นนายกรัฐมนตรี
๑ กันยายน	- คณะรัฐมนตรีชุดที่ ๑๒ (๓๑ สิงหาคม ๒๔๘๘ - ๑๗ กันยายน ๒๔๘๘) - คณะรัฐมนตรีมีจำนวน ๓๐ นาย ทำหน้าที่เป็นรัฐบาลบริหารงานชั่วคราว - แถลงนโยบายสำคัญคือ ร่วมกับสหประชาชาติ และยึดหลักข้อตกลงซานฟรานซิสโก
๑๓ กันยายน	- ประกาศให้ยกเลิกตำแหน่งที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน ที่จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นอยู่
๑๗ กันยายน	- นายทวี บุญยเกตุ นายกรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรี ลาออกจากตำแหน่ง - สภาผู้แทนราษฎรลงมติให้ หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี
๑๕ กันยายน	- คณะรัฐมนตรีชุดที่ ๑๓ (๑๗ กันยายน ๒๔๘๘ - ๓๑ มกราคม ๒๔๘๙) - คณะรัฐมนตรี ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี รวม ๒๓ คน
๘ ตุลาคม	- สภาผู้แทนราษฎรรับหลักการพระราชบัญญัติอาชญากรรมสงคราม และประกาศใช้เป็นกฎหมาย
๑๕ ตุลาคม	- ยุบสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้มีการเลือกตั้งใหม่ ภายใน ๙๐ วัน ตามวิถีทางรัฐธรรมนูญ
๕ พฤศจิกายน	- ประกาศยุบเลิกตำแหน่ง แม่ทัพใหญ่ รองแม่ทัพใหญ่ แม่ทัพบก แม่ทัพเรือ แม่ทัพอากาศ รองแม่ทัพบก รองแม่ทัพเรือ รองแม่ทัพอากาศ ผู้บัญชาการตำรวจสนาม เพราะภาวะสงครามสิ้นสุดลงแล้ว
๘ ธันวาคม	- ตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแผ่นดินสิ้นสุดลง - รัชกาลที่ ๘ โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศยกย่อง นายปรีดี พนมยงค์ ไว้ในฐานะ “รัฐบุรุษอาวุโส”

๒๔๘๕

๑ มกราคม – ๓๑ ธันวาคม

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๑ มกราคม	- รัฐบาลได้ประกาศแถลงการณ์ เรื่อง การยกเลิกสถานการณ์สงคราม ระหว่างประเทศไทยกับบริเตนใหญ่ และได้ลงนาม “ความตกลงสมบูรณแบบ” ร่วมกันที่สิงคโปร์
๖ มกราคม	<p>- เลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ ๔</p> <p>- เลือกตั้งสภาผู้แทนราษฎรประเภท ๑ ทางตรง มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด ๘๖ คน</p> <p>พรรคประชาธิปัตย์ของนายควง อภัยวงศ์ และหม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช ได้รับชัยชนะ</p> <p>พรรคอื่น ๆ ได้แก่ พรรคสหชีพ และพรรคแนวรัฐธรรมนูญ เป็นต้น</p> <p>การเลือกตั้งคราวนี้ยังไม่มีกฎหมายพรรคการเมือง</p> <p>- ผู้มีสิทธิออกเสียง ๖,๔๓๑,๘๒๗ คน มาใช้สิทธิ ๒,๐๕๑,๕๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๕๒</p>
๓๑ มกราคม	<p>- คณะรัฐมนตรีชุดที่ ๑๔ (๓๑ มกราคม ๒๔๘๕ – ๒๔ มีนาคม ๒๔๘๕)</p> <p>- คณะรัฐมนตรี ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี รวม ๒๑ คน เช่น พันตรีควง อภัยวงศ์ เป็นนายกรัฐมนตรี (ครั้งที่ ๒) และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม</p> <p>หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ นายเท่ง ทองสวัสดิ์ เป็นรัฐมนตรี</p>
๒๕ กุมภาพันธ์	<p>- สภาผู้แทนราษฎรลงมติรับร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ตั้งกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ ๑๕ คน</p> <p>- พระยามานวราชเสวี</p> <p>- พระยาอรรถการีย์นิพนธ์</p> <p>- พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวรรณไวทยากร</p> <p>- นายปรีดี พนมยงค์</p> <p>- หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช</p>

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๑๘ มีนาคม	<ul style="list-style-type: none"> - หม่อมราชวงศ์คีตกุญชร ปราโมช และคนอื่น ๆ อีก ๕ คน - รัฐบาลแผ่นดินสภาผู้แทนราษฎร เรื่อง พระราชบัญญัติคุ้มครองค่าใช้จ่ายของประชาชน (พระราชบัญญัติปกป้องข้าวเหนียว) ซึ่งนายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ เป็นผู้เสนอ
๒๑ มีนาคม	<ul style="list-style-type: none"> - นายควง อภัยวงศ์ นายกรัฐมนตรีลาออกจากตำแหน่ง - นายจำรัส สุวรรณชีพ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภท ๒ ลาออกจากตำแหน่ง เพื่อเปิดโอกาสให้ตั้งนายปรีดี พนมยงค์ เป็นสภาผู้แทนราษฎรประเภท ๒ เนื่องจากผู้ที่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีจะต้องเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วย ขณะนั้นจำนวนสภาผู้แทนราษฎรประเภท ๒ มีครบบริบูรณ์แล้ว
๒๔ มีนาคม	<ul style="list-style-type: none"> - คณะรัฐมนตรี ชุดที่ ๑๕ (๒๔ มีนาคม ๒๔๘๕ - ๑ มิถุนายน ๒๔๘๕) - คณะรัฐมนตรี มีนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี รวม ๑๖ คน
เมษายน	<ul style="list-style-type: none"> - ศาลฎีกาวินิจฉัยชี้ขาดว่า กฎหมายอาชญากรรมสงครามตามที่บัญญัติให้ลงโทษแก่การกระทำที่ได้ทำไปก่อนวันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับนั้น เป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ เป็นโมฆะ ใช้บังคับไม่ได้ - ผู้ถูกจับและถูกฟ้องร้องกล่าวหาว่าเป็นอาชญากรรมสงคราม จึงถูกปล่อยตัวหมดทุกคน
๘ เมษายน	<ul style="list-style-type: none"> - สภาผู้แทนราษฎรตั้งกรรมการสอบสวนการใช้จ่ายเงินของเสรีไทย
๑ พฤษภาคม	<ul style="list-style-type: none"> - กรรมการสอบสวนเสนาสงครามทรัพย์สินของชาติ ได้รายงานผลการสอบสวนว่า คณะเสรีไทยได้ใช้จ่ายเงินไปโดยสุจริต
๑๐ พฤษภาคม	<ul style="list-style-type: none"> - รัฐธรรมนูญฉบับที่ ๓ - พระบรมราชโองการ โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๘๕ - อำนานินติบัญญัติ รัฐสภา ประกอบด้วย สภาผู้แทนราษฎร สมาชิกต้องได้รับเลือกตั้งจากประชาชน (๕๖ คน) พุฒิสภา ได้รับการเลือกตั้งจากสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๘๐ คน และไม่เข้าราชการประจำ - การตั้งพรรคการเมืองสามารถกระทำได้ตามรัฐธรรมนูญ
๒๔ พฤษภาคม	<ul style="list-style-type: none"> - เลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาจำนวน ๘๐ คน

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง พรรคการเมืองที่ชนะการเลือกตั้งได้แก่พรรคแนวรัฐธรรมนูญ และพรรคสหชีพ
๗ มิถุนายน	ที่สนับสนุน นายปรีดี พนมยงค์ - นายปรีดี พนมยงค์ และคณะรัฐมนตรีลาออกเพื่อให้เป็นไปตามวิถีทางประชาธิปไตย
๘ มิถุนายน	- นายปรีดี พนมยงค์ เป็นนายกรัฐมนตรี (๘ มิถุนายน ๒๔๘๕ – ๕ มิถุนายน ๒๔๘๕) ยังไม่ทันได้ตั้งคณะรัฐมนตรี เนื่องจากพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลเสด็จสวรรคต
๕ มิถุนายน	- พระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล เสด็จสวรรคต - ัญเชิญพระเจ้าน้องยาเธอเจ้าฟ้าภูมิพลอดุลยเดชขึ้นทรงราชย์สืบราชสันตติวงศ์ตามกฎมณเฑียรบาลว่าด้วยการสืบสันตติวงศ์ พุทธศักราช ๒๔๖๗ - พระเจ้าอยู่หัวยังทรงพระเยาว์ จึงตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ชั่วคราวประกอบด้วยสมาชิกพฤฒิสภาอายุสูงสุด ๓ ท่าน ๑) พระสุธรรมวิจิฉัย ๒) พระยานลราชสุวัจน์ ๓) นายสงวน จุฑาเดมิย์
๑๑ มิถุนายน	- นายปรีดี พนมยงค์ ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี - คณะรัฐมนตรีชุดที่ ๑๖ (๑๑ มิถุนายน ๒๔๘๕ – ๒๓ สิงหาคม ๒๔๘๕) - สถาผู้แทนราษฎรเห็นชอบให้ นายปรีดี พนมยงค์ เป็นนายกรัฐมนตรีต่อไป - คณะรัฐมนตรีมีรัฐมนตรีรวม ๑๖ คน
๑๖ มิถุนายน	- ตั้งคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ๑) พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมขุนชัยนาทนเรนทร เป็นประธาน ๒) พระยามานวราชเสวี
๑๕ มิถุนายน	- ผู้สำเร็จราชการแผ่นดินอนุมัติให้รัฐบาลตั้งคณะกรรมการสอบสวนพฤติการณ์สวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล เรียกว่า “ศาลกลางเมือง”
๕ สิงหาคม	- เลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มขึ้นตามบทเฉพาะกาลรัฐธรรมนูญเพิ่มขึ้น ๔๗ จังหวัด (๘๒ เขต) เป็นการเลือกตั้งโดยตรง ได้ผู้แทน ๘๒ คน รวมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนทั้งสิ้นมี ๑๗๘ คน

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๒๑ สิงหาคม	- นายปรีดี พนมยงค์ ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ให้เหตุผลว่า อนามัยเสื่อมโทรม - รัฐบาลไม่สามารถจัดเสียงวิพากษ์วิจารณ์อย่างแพร่หลายเกี่ยวกับกรณีสวรรคต รัชกาลที่ ๘
๒๓ สิงหาคม	- คณะรัฐมนตรีชุดที่ ๑๗ (๒๑ สิงหาคม ๒๔๘๕ – ๓๐ มกราคม ๒๔๙๐) - สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเห็นควรให้ พลเรือตรีถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี
๒๔ สิงหาคม	- แต่งตั้งคณะรัฐมนตรี ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีจำนวน ๑๘ คน
๑๗ พฤศจิกายน	- รัฐบาลไทย กับรัฐบาลฝรั่งเศสได้ประกาศความตกลงระงับกรณีพิพาทระหว่างไทยกับฝรั่งเศส - ยกเลิกอนุสัญญาสันติภาพกรุงโตเกียว ถือว่าไม่มีการโอนดินแดน ๔ จังหวัดให้ไทย - สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกจากดินแดน ๔ จังหวัด ยังคงอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าสมาชิกภาพจะสิ้นสุดลง

๒๔๙๐

๑ มกราคม – ๓๑ ธันวาคม

๑ มกราคม – ๓๑ ธันวาคม วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๑๕ พฤษภาคม	- สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประชุมอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ โดยนายควง อภัยวงศ์ กับคณะได้เสนอ - สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใช้เวลา ๘ วัน ๘ คืน ในการอภิปราย และอนุญาตให้มีการถ่ายทอดเสียงทางวิทยุกระจายเสียงทั่วประเทศ
๒๗ พฤษภาคม	- สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรลงมติไม่ไว้วางใจรัฐบาล ด้วยคะแนน ๘๖ ต่อ ๕๕ งดออกเสียง ๑๖ คน
๒๘ พฤษภาคม	- นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีทั้งคณะลาออกเพื่อให้มีการปรับปรุงคณะรัฐมนตรีใหม่

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๒๕ พฤษภาคม	<ul style="list-style-type: none"> - คณะรัฐมนตรีชุดที่ ๑๘ (๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๐ – ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๐) - ตั้งพลเรือตรีถวัลย์ ชำรงนาวาสวัสดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรีต่อไป
๓๑ พฤษภาคม	<ul style="list-style-type: none"> - ตั้งคณะรัฐมนตรี รวมทั้งคณะ ๒๒ คน
๘ พฤศจิกายน	<ul style="list-style-type: none"> - รัฐประหาร - คณะรัฐประหาร ได้ยึดอำนาจการปกครองประเทศ ได้เชิญ จอมพล ป. พิบูลสงครามมาร่วมงาน โดยตั้งให้เป็น “ผู้บัญชาการทหารแห่งประเทศไทย” บุคคลสำคัญในคณะรัฐประหาร <ul style="list-style-type: none"> ๑) พลโทผิน ชุณหะวัณ (หลวงชำนาญยุทธศาสตร์) ๒) นาวาอากาศเอกกาจ กางสงคราม (หลวงกาจสงคราม) ๓) พันเอกเผ่า ศรียานนท์ และได้ชักชวนนายทหารที่คุมกำลังพันเอกสฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายวรการบัญชา เป็นผู้ออกเงินค่าใช้จ่ายในการรัฐประหารครั้งนี้ - เพื่อเชิดชูเกียรติของทหารบกที่ถูกเหยียบย่ำทำลายให้กลับตั่งเดิม - จัดการสืบทอดตัวผู้ร้ายผู้ลอบปลงพระชนม์
๕ พฤศจิกายน	<ul style="list-style-type: none"> - รัฐธรรมนูญฉบับใต้ร่ม - ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๐ ตั้งอภิรัฐมนตรี ๕ นาย เป็นที่ปรึกษาพระมหากษัตริย์ และผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน รัฐสภาประกอบด้วยผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พระมหากษัตริย์ แต่งตั้งวุฒิสภา คณะอภิรัฐมนตรี ประกอบด้วย <ul style="list-style-type: none"> ๑) พระบรมวงศ์เธอ กรมขุนชัยนาทนเรนทร ประธานอภิรัฐมนตรี ๒) พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าธานีนิวัติ ๓) พลโท พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าอลองกภู ๔) พระยามานวราชเสวี ๕) พลเอกอดุล อดุลเดชจรัส รัฐธรรมนูญฉบับนี้ กรมขุนชัยนาทนเรนทร ลงพระนามแต่ผู้เดียว พระยามานวราชเสวี ไม่ได้ร่วมลงพระนามด้วย

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๑๐ พฤศจิกายน	- คณะรัฐมนตรีชุดที่ ๑๕ (๑๐ พฤศจิกายน ๒๔๕๐ – ๖ กุมภาพันธ์ ๒๔๕๑) - ตั้งนายควง อภัยวงศ์ เป็นนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรธิการ
๑๘ พฤศจิกายน	- คณะรัฐมนตรี ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรี ๒๑ คน
๒๒ พฤศจิกายน	- แต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภา จำนวน ๑๐๐ คน - ตั้งหม่อมเจ้าสิทธิพร กฤษดากร เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรธิการ

๒๔๕๑

๑ มกราคม – ๓๑ ธันวาคม

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๒๑ มกราคม	- รัฐบาลเสนอร่างพระราชบัญญัติกำหนดเวลาขังผู้ต้องหาในกรณีสวรรคตได้เป็นพิเศษ ให้ศาลอนุญาตขังผู้ต้องหาได้หลายครั้ง รวมเวลาไม่เกิน ๑๘๐ วัน สภาผู้แทนราษฎรลงมติรับหลักการ ประกาศใช้เป็นกฎหมายก่อนหน้านี้ได้ จับกุม นายเฉลียว ปทุมรส นายบุศ ปัทมศรีรินทร์ นายชิต สิงหเสนี เป็นผู้ต้องหากรณีสวรรคต
๒๕ มกราคม	- เลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ ๖ - เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยตรง โดยวิธีรวมเขตจังหวัด มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้รับเลือก ๕๕ คน พรรคต่าง ๆ ที่ร่วมส่ง - พรรคประชาธิปัตย์ ชนะการเลือกตั้ง มีสมาชิกได้รับเลือก ๕๔ คน - พรรคแนวรัฐธรรมนูญ - พรรคสหชีพ - พรรคประชาชน - พรรคธรรมาธิปไตย เป็นต้น
๒๑ กุมภาพันธ์	- คณะรัฐมนตรีชุดที่ ๒๐ (๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๔๕๑ – ๘ เมษายน ๒๔๕๑)
๖ เมษายน	- นายควง อภัยวงศ์ ได้เป็นนายกรัฐมนตรี จัดตั้งคณะรัฐมนตรีจำนวน ๒๔ คน - นายควง อภัยวงศ์ ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๘ เมษายน	<ul style="list-style-type: none"> - คณะรัฐมนตรีชุดที่ ๒๑ (๘ เมษายน ๒๕๕๑ – ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๒) - คณะผู้สำเร็จราชการแผ่นดินปรึกษากันเห็นว่า จอมพล ป. พิบูลสงครามสมควรรับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี โดยมีได้หาหรือประธานรัฐสภา และสมาชิกสภาเป็นการภายใน ดังที่เคยปฏิบัติกันมา - รัฐธรรมนูญ ฉบับชั่วคราว พุทธศักราช ๒๕๕๐ ให้ประธานอภิรัฐมนตรีเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ ในการตั้งนายกรัฐมนตรี
๑๘ เมษายน	<ul style="list-style-type: none"> - มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้ง คณะรัฐมนตรี มีจำนวน ๒๖ คน จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
๗ กรกฎาคม	<ul style="list-style-type: none"> - เลือกตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญตามข้อบังคับว่าด้วยวิธีการสมัครรับเลือกตั้ง และวิธีการเลือกตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช ๒๕๕๑ จำนวน ๔๐ คน
๑ ตุลาคม	<ul style="list-style-type: none"> - กบฏเสนาธิการ - ล้อมจับคณะนายทหารในข้อหาคิดจะก่อการปฏิวัติที่กระทรวงกลาโหม พลตรีเนตร เขมะโยธิน พลตรีสมบูรณ์ สรานาชิต พันเอกสมบูรณ์ สุนทรเขต นายปราโมทย์ ฝั่งสุนทร ผู้ที่รวบรวมกำลังเข้าจับกุม ได้แก่ พันเอกสฤษดิ์ ธนะรัชต์ และ พันเอกเผ่า ศรียานนท์
๓๐ ตุลาคม	<ul style="list-style-type: none"> - กบฏแยกดินแดน - จับนายฟอง สิทธิธรรม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี ขอให้สมคบกับพรรคพวกชักชวน ชาวลกรจจำนวนหนึ่งลอบไปฝักอาวุธที่กุนมิง ประเทศจีน เพื่อกลับเข้ามาดำเนินการแบ่งแยกการปกครองดินแดนภาคอีสาน - ประธานรัฐสภา ได้นำเรื่องเข้ารัฐสภา ประชุมลงมติเป็นเอกฉันท์ ร้องขอให้ส่งปล่อยตัวสมาชิกที่ถูกจับในสมัยประชุมรัฐสภา - เจ้าหน้าที่ปล่อยตัวตามมติรัฐสภา

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๑๑ พฤศจิกายน	- ตำรวจจะจับสมาชิกรัฐสภาในขณะที่กำลังประชุม คือ ทักษิณ ชินวัตร จุฬานนท์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเพชรบุรี รองประธานรัฐสภา พชช.แจ่มเหตุผล เอกสิทธิ์ และความคุ้มกันที่สมาชิกรัฐสภามีอยู่ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ แก่พล ตำรวจ โทเฝ้า ศรียานนท์ อธิบดีกรมตำรวจ ซึ่งยอมรับฟังและสั่งตำรวจกลับ
๓๐ พฤศจิกายน	- นายกรัฐมนตรี เสนอให้รัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่ง ๔ คน ไม่ใช่เป็นการลาออก อย่างที่เคยปฏิบัติกันมา - เนื่องจากไม่มีบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญขณะนั้นให้อำนาจแก่นายกรัฐมนตรี จึง มีการอภิปรายเรื่องนี้ในรัฐสภา

๒๕๕๒

๑ มกราคม – ๓๑ ธันวาคม

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๒๓ กุมภาพันธ์	- รัฐบาลประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินว่า “ด้วยรัฐบาลเห็นว่า สถานการณ์ทางการเมืองต่างประเทศใกล้เคียงประเทศไทย ได้มีการจลาจลขึ้นทั่วกัน และเหตุ ฉุกเฉินนี้ ได้ลุกลามมาถึงประเทศไทยบางแห่ง รัฐบาลได้ใช้กำลังปราบปรามไป บ้างแล้ว จึงประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในราชอาณาจักร”
๒๖ กุมภาพันธ์	- กบฏวังหลวง - เวลา ๒๑.๑๕ น. มีข่าวพิเศษ ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงว่า มีพระบรมราช โองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้รัฐบาลของจอมพล แปลก พิบูลสงคราม พ้นจากตำแหน่งทั้งหมดแล้วแต่งตั้งให้นายดิเรก ชัยนามเป็นนายกรัฐมนตรี - พวกกบฏได้ยึดพระบรมมหาราชวังเป็นที่ทำการ - จอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้ออกตรวจปฏิบัติการด้วยตนเอง พลตรีสุฤษดิ์ ธนะรัชต์ ผู้บัญชากองพลที่ ๑ เป็นกำลังสำคัญ - ฝ่ายก่อการจลาจลพ่ายแพ้ ถูกจับตาย ๒ คน ได้แก่ พันตรี โผน อินทรทัต พันตำรวจเอกบรรจงศักดิ์ ชีพเป็นสุข - นักการเมืองถูกจับตายอีกหลายคน มีทหารเสียชีวิต ๗ คน ประชาชนตาย ๑ คน

วันเดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
<p>๒๘ กุมภาพันธ์ ๔ มีนาคม</p>	<ul style="list-style-type: none"> - แต่งตั้ง พลตรีสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นแม่ทัพภาค ๑ - สั่งทหารยึดอดีตรัฐมนตรี - ดำรวจแถลงว่า มีโจรจีนมลายูแย่งผู้ต้องหา ขณะนำตัวไปฝากขังที่สถานีตำรวจบางเขน ระหว่างหลักกิโลเมตรที่ ๑๔ - ๑๕ ผู้ต้องหาถูกปืนตายทั้งหมด ๔ คน ได้แก่ <ol style="list-style-type: none"> ๑) นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ ๒) นายถวิล อุดล ๓) นายจำลอง ดาวเรือง ๔) ดร.ทองเปลว ชลภูมิ
<p>๒๓ มีนาคม</p>	<ul style="list-style-type: none"> - รัฐธรรมนูญ พุทธศักราช ๒๔๘๒ - พระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้ตรารัฐธรรมนูญพุทธศักราช ๒๔๘๒ ขึ้นใช้ - ยุบเลิก คณะอภิรัฐมนตรี แต่มีองคมนตรีขึ้นแทน
<p>๑๑ พฤษภาคม ๕ มิถุนายน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ประกาศยกเลิกสถานการณ์ฉุกเฉิน - เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มขึ้น ๑๕ จังหวัด โดยทางตรงรวมเขตจังหวัดตามบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญ - มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้รับเลือก ๒๑ คน
<p>๒๓ มิถุนายน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - องคมนตรี เสนอพระนาม พระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้ารังสิต ประยูรศักดิ์ กรมขุนชัยนาทนเรนทร อภิรัฐมนตรี ซึ่งดำรงตำแหน่ง ผู้สำเร็จราชการแผ่นดินตามบทเฉพาะกาลรัฐธรรมนูญ เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ - สภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบและประกาศแต่งตั้ง
<p>๒๕ มิถุนายน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - คณะรัฐมนตรีชุดที่ ๒๒ (๒๕ มิถุนายน ๒๔๘๒ - ๒๕ พฤศจิกายน ๒๔๘๔) - รัฐบาลชุดเก่า พ้นจากตำแหน่งตามความในบทเฉพาะกาล มาตรา ๑๘๖ แห่งรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช ๒๔๘๒ - พระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ตั้ง จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง
<p>๒๘ มิถุนายน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ประกาศตั้ง คณะรัฐมนตรี รวมทั้งหมด ๒๕ คน - จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

๒๕๕๓

๑ มกราคม – ๓๑ ธันวาคม

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๑ มกราคม	- เลื่อนยศ พลตรีสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นพลโท
๒๒ กรกฎาคม	- รัฐบาลนำเรื่องความร่วมมือกับองค์การสหประชาชาติในสังคมเกาหลี แจ้งให้สภาผู้แทนราษฎรทราบ - พระบรมราชโองการ ให้ส่งทหารภาคพื้นดินไปร่วมปฏิบัติการในสงครามเกาหลี
๑๕ กันยายน	- ประเทศไทยลงนามในความตกลงทางเศรษฐกิจ และเทคนิคกับสหรัฐอเมริกา
๒๕ กันยายน	- ส่งกำลังทหารเรือ และกำลังทหารอากาศ ไปปฏิบัติการในสงครามเกาหลี
๑๗ ตุลาคม	- รัฐบาลไทยลงนามในความตกลงทางทหารกับสหรัฐอเมริกา
๑๗ พฤศจิกายน	- วุฒิสภามีอายุครบ ๓ ปี เปลี่ยนสมาชิกออกกึ่งหนึ่ง โดยวิธีจับฉลาก
๑๘ พฤศจิกายน	- แต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภา เพื่อให้ครบจำนวน

๒๕๕๔

๑ มกราคม – ๓๑ ธันวาคม

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๒๗ มกราคม	- พลโททาจ กางสงคราม ถูกจับ กรณีแสดงความเห็นอย่างรุนแรง เหลือที่คณะรัฐมนตรีจะทนฟังได้ ต่อมาถูกเนรเทศไปฮ่องกง ช่วงระยะหนึ่ง
๒๑ มิถุนายน	- กบฏแมนฮัตตัน - นาวาตรีมนัส จารุภา ใช้ปืนกลมือจี จอมพล ป. พิบูลสงคราม ในงานพิธีรับมอบเรือชุดสันดอน “แมนฮัตตัน” ไปควบคุมไว้บนเรือศรีอยุธยา - คณะผู้ชาติ ประกาศตั้ง พระสารสาสน์ประพันธ์ เป็นนายกรัฐมนตรี พลเรือตรีทหาร จำหิรัญ เป็นรองนายกรัฐมนตรี
๒๕ มิถุนายน	- คณะรัฐบาล และคณะรัฐประหาร โดยมี พลโทสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นกำลังสำคัญทำการสู้รบปราบปราม

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๓๐ มิถุนายน	<ul style="list-style-type: none"> - เครื่องบินจากกองทัพอากาศ ทิ้งระเบิดจมเรือรบศรีอยุธยา จอมพล ป. พิบูลสงคราม ว่ายนํ้าหนีขึ้นฝั่ง ณ ที่ทำการกองทัพเรือ ธนบุรี พลตรี หม่อมหลวงขาบ กุญชร ไปปรับตัวกลับกองบัญชาการคณะรัฐมนตรี ณ วังปารุสกวัน - ฝ่ายกบฏถูกปราบ เป็นฝ่ายปราชัย นาวาตรีมนัส จารุกา ขึ้นเครื่องบินหนีไปต่างประเทศ
๒๕ พฤศจิกายน	<ul style="list-style-type: none"> - รัฐประหารเงียบ - “คณะบริหารประเทศชั่วคราว” ประกาศยึดอำนาจการปกครอง นำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับ ๑๐ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๕ กลับมาใช้ - คณะบริหารประเทศชั่วคราว ๘ คน <ul style="list-style-type: none"> ๑) พลเอกผิน ชุณหะวัณ ๒) พลโทเดช เดชประดิยุทธ ๓) พลโทสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ๔) พลเรือตรี หลวงชำนาญอรุณยุทธ ๕) พลเรือตรี หลวงยุทธศาสตร์โกศล ๖) พลเรือตรีสุนทร สุนทรนาวิน ๗) พลอากาศเอกพิน รณนภากาศ ฤทธาคนี ๘) พลอากาศโท หลวงเชิดวุฒากาศ ๙) พลอากาศโท หลวงปรงปรีชาภาส - คณะรัฐมนตรีชุดที่ ๒๓ (๒๕ พฤศจิกายน ๒๔๙๔ - ๖ ธันวาคม ๒๔๙๔) - คณะบริหารประเทศชั่วคราวประกาศตั้งและแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี ๑๖ คน - จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีกลาโหม - แต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประเภท ๒ จำนวน ๑๒๓ คน ให้ทำหน้าที่แทนผู้แทนราษฎรไปพลาง จนกว่าได้มีการเลือกตั้ง - พระบรมราชโองการประกาศใช้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม
๓๐ พฤศจิกายน	<ul style="list-style-type: none"> - แต่งตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประเภท ๒ จำนวน ๑๒๓ คน ให้ทำหน้าที่แทนผู้แทนราษฎรไปพลาง จนกว่าได้มีการเลือกตั้ง
๖ ธันวาคม	<ul style="list-style-type: none"> - พระบรมราชโองการประกาศใช้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๘ ธันวาคม	- คณะรัฐมนตรีชุดที่ ๒๔ (๖ ธันวาคม ๒๕๕๔ – ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๕) - นายกรัฐมนตรีแจ้งให้ประธานรัฐสภาดำเนินการจัดตั้งคณะรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญ - คณะรัฐมนตรีประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรี รวม ๒๕ คน จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม พลโทสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นรัฐมนตรี พลตำรวจโทเผ่า ศรียานนท์ เป็นรัฐมนตรี
๒๗ ธันวาคม	- รัฐบาลเสนอร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ผู้นำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๕ กลับมาใช้

๒๕๕๕

๑ มกราคม – ๓๑ ธันวาคม

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๒๔ มกราคม	- ตั้งกรรมาธิการวิสามัญคณะหนึ่ง เพื่อพิจารณาแก้ไขร่างรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช ๒๕๓๕ มีจำนวน ๒๕ คน เช่น พลเอกผิน ชุณหะวัณ เป็นประธาน นายหยุด แสงอุทัย เป็นเลขานุการ พลโทสฤษดิ์ ธนะรัชต์ พลตำรวจโทเผ่า ศรียานนท์ หลวงวิจิตรวาทการ พันโทชาติชาย ชุณหะวัณ พันเอกประภาส จารุเสถียร พลตรีถนอม กิตติขจร พันเอกศิริ สิริโยธิน พันเอกประมาณ อติเรกสาร เป็นต้น
๒๖ กุมภาพันธ์	- เลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ ๘ - เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภท ๑ ทางตรง มีจำนวน ๑๒๓ คน เท่ากับ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรประเภท ๒ ที่ตั้งไว้แล้ว - สมาชิกส่วนใหญ่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองที่สนับสนุนจอมพล ป. พิบูล สงคราม พรรคประชาธิปไตยไม่เกี่ยวข้องในการเลือกตั้งครั้งนี้
๘ มีนาคม	- รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ - รัชกาลที่ ๙ พระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๒๔ มีนาคม	<p>๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๕</p> <ul style="list-style-type: none"> - กำหนดให้มีสภาเดี่ยว สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๒ ประเภทมีจำนวนเท่ากัน - คณะรัฐมนตรีชุดที่ ๒๕ (๒๔ มีนาคม ๒๔๗๕ - ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๐) - จอมพล ป. พิบูลสงคราม จัดตั้งคณะรัฐมนตรี มีจำนวน ๒๖ คน <p>จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม</p> <p>พลโทสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม</p> <p>พลตำรวจโทเผ่า ศรียานนท์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย</p>
๑๐ พฤศจิกายน	<ul style="list-style-type: none"> - กบฏสันติภาพ - ดำรวจจับกุมบุคคลทั้งสิ้น ๕๓ คน ข้อหาขบวนการปลุกปั่นให้มีการเกลียดชังคนไทย เกิดการปั่นป่วนในบ้านเมือง แล้วจะใช้กำลังเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบอื่น - ผู้ถูกส่งตัวฟ้องศาลในเวลาต่อมา เช่น <ul style="list-style-type: none"> นายสุภัทร สุคนธาภิรมย์ นายสุพจน์ ดำนตระกุล นายกุลลาบ สายประดิษฐ์ นายอุทธรณ์ พลกุล นายประสิทธิ์ เทียนศิริ

๒๔๗๖

๑ มกราคม - ๓๑ ธันวาคม

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
เมษายน	- จอมพล ป. พิบูลสงคราม กับคณะ รวม ๑๕ คน เดินทางรอบโลก

๒๔๕๖

๑ มกราคม – ๓๑ ธันวาคม

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๕ สิงหาคม	- รัฐบาลเสนอร่างพระราชบัญญัติที่ดิน เพื่อความเป็นธรรมแก่สังคมต่อสภาผู้แทนราษฎร ที่ประชุมเห็นชอบ
๑๕ สิงหาคม	- ประกาศใช้พระราชบัญญัติที่ดิน เพื่อความเป็นธรรมแก่สังคม ต่อมาคณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ขัดกับรัฐธรรมนูญ
๘ กันยายน	- ไทยร่วมเป็นภาคีสันติสัญญาป้องกันร่วมกันแห่งเอเชียอาคเนย์ (ส.ป.อ.) มีประเทศสมาชิก ๘ ประเทศ คือ ออสเตรเลีย ฝรั่งเศส นิวซีแลนด์ ปากีสถาน ฟิลิปปินส์ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และ ไทย

๒๔๕๗

๑ มกราคม – ๓๑ ธันวาคม

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๑๗ กุมภาพันธ์	- ผู้ต้องหาคดีสวรรคต ถูกประหารชีวิต ณ เรือนจำบางขวาง ตามคำพิพากษาของศาลฎีกา
๒๖ กันยายน	- ประกาศใช้กฎหมายพรรคการเมืองฉบับแรก มีการจัดตั้งพรรคการเมืองต่อมาหลายพรรค
๒๕ กันยายน	- ตั้งพรรคเสรีมนังคศิลา จอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นหัวหน้าพรรค พลตำรวจเอกเผ่า ศรียานนท์ เป็นเลขาธิการพรรค

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๓๐ กันยายน	- ตั้งพรรคประชาธิปัตย์ นายควง อภัยวงศ์ เป็นหัวหน้าพรรค นายใหญ่ ศวิตชาติ เป็นเลขาธิการพรรค
๑ ตุลาคม	- ตั้งพรรคเสรีประชาธิปไตย นายเมธ รัตนประสิทธิ์ เป็นหัวหน้าพรรค นายบุญคุ้ม จันทศรีสุริยวงศ์ เป็นเลขาธิการพรรค
๔ ตุลาคม	- ตั้งพรรคกรรมกร นายประกอบ โตถึกษณัฒ์ล้ำ เป็นหัวหน้าพรรค นางโคล ชูณะจันท์ เป็นเลขาธิการพรรค - ตั้งพรรคเศรษฐกิจกร นายเทพ โชตินุชิต เป็นหัวหน้าพรรค นายแคล้ว นรปติ เป็นเลขาธิการพรรค - ตั้งพรรคชาวนา นายเสรี อิศรางกูร ณ อยุธยา เป็นหัวหน้าพรรค นายกำจัด อิศรางกูร ณ อยุธยา เป็นเลขาธิการพรรค
๒๓ พฤศจิกายน	- ตั้งพรรคสังคมประชาธิปไตย นายสุเทพ สัจกุล เป็นหัวหน้าพรรค นายประคอง มินประพาพ เป็นเลขาธิการพรรค
๗ ธันวาคม	- ตั้งพรรคสงเคราะห์ท้องถิ่น และการกุศล หม่อมราชวงศ์อภินพ นวรัตน์ เป็นหัวหน้าพรรค นางสาววัฒนา ศรีเงิน เป็นเลขาธิการพรรค - ตั้งพรรคธรรมาธิปัตย์ ร้อยตำรวจเอกเปี่ยม บุญยโชติ เป็นหัวหน้าพรรค นายล้วน เอกชาลีกานนท์ เป็นเลขาธิการพรรค

๒๔๕๕

๑ มกราคม - ๓๑ ธันวาคม

น เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๑ มกราคม	- ประกาศแต่งตั้ง พลเอกสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นจอมพล จอมพลเรือ จอมพลอากาศ
๖ กุมภาพันธ์	- ตั้งพรรคชาตินิยม นายเนตร พูนวิวัฒน์ เป็นหัวหน้าพรรค นายไพศาล ชาดบุร เป็นเลขาธิการพรรค
๒๑ กุมภาพันธ์	- ดำรวจจับกุม นายเทพ โชติณูชิต สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดศรีสะเกษ เดินทางกลับจาก การเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีน ตามคำเชิญ
๑๒ มีนาคม	- ตั้งพรรคสหภราดร นายกลุ่ม ณ นครพนม เป็นหัวหน้าพรรค นายสุวัชรน์ ทองทิพย์ เป็นเลขาธิการพรรค
๑๓ มีนาคม	- ตั้งพรรคสังคมนิยม นายวิศิษฐ์ ศรีภักตรา เป็นหัวหน้าพรรค นายสุพจน์ โจอ่อนศรี เป็นเลขาธิการพรรค
๒๑ มีนาคม	- ตั้งพรรคขบวนการไฮด์ปาร์ค นายทวีศักดิ์ ตรีพลี เป็นหัวหน้าพรรค นายชวน รัตนวรหะ เป็นเลขาธิการพรรค
๓๐ เมษายน	- ประกาศ กำหนดให้วันที่ ๑ พฤษภาคม เป็น “วันกรรมกรแห่งชาติ”
๑๓ มิถุนายน	- ตั้งพรรคชาติประชาธิปไตย พันโท หม่อมราชวงศ์น้ำเพชร เกษมสันต์ เป็นหัวหน้าพรรค นายอรุณ นกเทศ เป็นเลขาธิการพรรค
๑๑ กันยายน	- ตั้งพรรคหนุ่มไทย นายไชยวุฒิ อัดถากร เป็นหัวหน้าพรรค นายเกษม บัวปลั่ง เป็นเลขาธิการพรรค
๓๑ ตุลาคม	- ตั้งพรรคสหพันธ์เกษตรกร พันเอก พระยาอัครนิกรักษ์ (ผาด สรจิตต์) เป็นหัวหน้าพรรค นายจำลอง วิวทอง เป็นเลขาธิการพรรค

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๔ ธันวาคม	- ตั้งพรรคราษฎร นายชวลิต ไพรจิตร เป็นหัวหน้าพรรค นายประมวญ จันทนพิมาศ เป็นเลขาธิการพรรค
	- ตั้งพรรคคนดี นายใหญ่ สิมะสิงห์ เป็นหัวหน้าพรรค นางละเอียด สิมะสิงห์ เป็นเลขาธิการพรรค
๑๕ ธันวาคม	- ตั้งพรรคอิสระ นายเกตุ วงศ์กาไสย เป็นหัวหน้าพรรค นายเรืองยศ ทองโรจน์ เป็นเลขาธิการพรรค
๒๗ ธันวาคม	- ตั้งพรรคประชาชน นายสัมภรณ์ อุทยานกูร เป็นหัวหน้าพรรค นายบัญญัติ คงสมจิตร เป็นเลขาธิการพรรค

๒๕๐๐

๑ มกราคม - ๓๑ ธันวาคม

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๔ กุมภาพันธ์	- จอมพล ป. พิบูลสงคราม แถลงแนวนโยบายของรัฐต่อมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และการเมือง
๒๖ กุมภาพันธ์	- เลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ ๕ - มีการเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ ๕ โดยวิธีรวมเขตจังหวัด ผลเมืองหนึ่งแสนห้าหมื่นคนต่อผู้แทนราษฎรหนึ่งคน จะได้ผู้แทนทั้งสิ้น ๑๖๐ คน มีพรรคการเมืองสมัครรับเลือก ๒๓ พรรค มีพรรคที่ได้รับเลือก ๘ พรรค และผู้สมัครอิสระ ๑๓ คน ประชาชนมาลงคะแนนร้อยละ ๕๗.๕๐ พรรคเสรีมนังคศิลา ได้เสียงข้างมาก (๘๕ เสียง)

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง						
๒ มีนาคม	<ul style="list-style-type: none"> - รัฐบาลประกาศภาวะสถานการณ์ฉุกเฉิน ออกแถลงการณ์ว่ามีการแทรกแซงของต่างชาติ หนุ่่นการเดินขบวนคัดค้านการเลือกตั้ง - นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ผู้บัญชาการทหารบกเป็นผู้บัญชาการฝ่ายทหาร ใช้อำนาจบัญชาได้ทั้ง ๓ เหล่าทัพ และตำรวจโดยเด็ดขาด เพื่อปราบปรามการคัดค้านการเลือกตั้ง - จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ผู้บัญชาการฝ่ายทหาร ประกาศตั้งกองบัญชาการฝ่ายทหารขึ้น ณ หอประชุมกองทัพบก 						
๑๔ มีนาคม	<ul style="list-style-type: none"> - มีคำสั่งยกเลิกประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน - มีพระราชกฤษฎีกาเรียกประชุมสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรก (พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินทรงกระทำพิธีเปิดการประชุม ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม) 						
๑๖ มีนาคม	<ul style="list-style-type: none"> - ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ได้เลือก <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 50%;">พลเอกพระประจัน ปัจจณี</td> <td style="width: 50%;">เป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร</td> </tr> <tr> <td>นายนิยม อุปรมัย</td> <td>เป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่ ๑</td> </tr> <tr> <td>ร้อยโทจงกล ไกรฤกษ์</td> <td>เป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่ ๒</td> </tr> </table>	พลเอกพระประจัน ปัจจณี	เป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร	นายนิยม อุปรมัย	เป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่ ๑	ร้อยโทจงกล ไกรฤกษ์	เป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่ ๒
พลเอกพระประจัน ปัจจณี	เป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร						
นายนิยม อุปรมัย	เป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่ ๑						
ร้อยโทจงกล ไกรฤกษ์	เป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่ ๒						
๒๑ มีนาคม	<ul style="list-style-type: none"> - ประธานสภาผู้แทนราษฎร พร้อมเลขาธิการและรองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร นำความกราบบังคมทูลเพื่อให้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม แต่งตั้งจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม แต่งตั้งในวันเดียวกัน 						
๓๑ มีนาคม	<ul style="list-style-type: none"> - คณะรัฐมนตรีชุดที่ ๒๖ (๒๑ มีนาคม ๒๕๐๐ - ๑๖ กันยายน ๒๕๐๐) ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม แต่งตั้งคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๒๖ จำนวน ๒๘ ตำแหน่ง 						
๑ เมษายน	<ul style="list-style-type: none"> - รัฐบาลแถลงนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินต่อสภาผู้แทนราษฎร - สภาผู้แทนราษฎรลงมติให้ความไว้วางใจด้วยคะแนน ๑๔๔ ต่อ ๖ 						
๑๑ เมษายน	<ul style="list-style-type: none"> - มีพระราชกฤษฎีกาปิดสมัยประชุมสภาผู้แทนราษฎร 						
๒๗ - ๒๘ เมษายน	<ul style="list-style-type: none"> - รัฐบาลส่งผู้แทนไทยไปร่วมประชุมคณะมนตรีสหภาพรัฐสภาที่เมืองนิชประเทศฝรั่งเศส 						
๑ พฤษภาคม	<ul style="list-style-type: none"> - พระยาบริรักษ์เวชชการ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประเภท ๒ ลาออกจากสมาชิกภาพ 						
๒ พฤษภาคม	<ul style="list-style-type: none"> - โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ตั้งพระยาบริรักษ์เวชชการ เป็นองคมนตรี 						
๑๒ พฤษภาคม	<ul style="list-style-type: none"> - จัดงานฉลอง ๒๕ ปี พุทธศตวรรษ ณ ท้องสนามหลวง และรัฐบาลได้เสนอร่าง 						

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๒๔ มิถุนายน	พระราชบัญญัติลบล้างมลทินอภัยโทษแก่ผู้ที่เคยต้องโทษและผู้ที่มีงูร้ายต่อ รัฐบาล
๒๘ มิถุนายน	- เปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎรสมัยสามัญ - ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเลือก พลเอกพระประจักษ์ปัจฉิม เป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร นายน้อย อุประมัย เป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่ ๑ ร้อยโทจงกล ไกรฤกษ์ เป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่ ๒
๒๕ - ๓๐ สิงหาคม กลางปี	- สภาผู้แทนราษฎร อภิปรายญัตติ ขอเปิดอภิปรายทั่วไปเกี่ยวกับนโยบายหลาย ประการของนายควง อภัยวงศ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนคร - มีการตั้งพรรคการเมือง “พรรคสหภูมิ” โดยลูกพี่ลูกน้องของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ โดยมี นายสุกิจ นิมมานเหมินทร์ เป็นหัวหน้าพรรค นายสงวน จันทรสาขา เป็นเลขาธิการพรรค
๑๐ กันยายน	- จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เสนอให้รัฐบาลลาออก โดยยื่นเงื่อนไขการลาออกจาก พรรคเสรีมนังคศิลา
๑๒ กันยายน	- จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ยื่นใบลาออกจากคณะรัฐมนตรี และออกจากพรรค เสรีมนังคศิลาด้วย ผู้ที่ลาออกพร้อมกัน อาทิเช่น พลโทถนอม กิตติขจร พลเรือตรีประกาศ จารุเสถียร พลตรีศิริ สิริโยธิน พลอากาศโทเฉลิมเกียรติ วัฒนางกูร

๒๕๐๐

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๑๓ กันยายน	- จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ยื่นคำขาดให้จอมพล ป. พิบูลสงคราม ลาออก และให้ พลตำรวจเอกเผ่า ศรียานนท์ ลาออกจากอธิบดีกรมตำรวจ

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๑๖ กันยายน	<ul style="list-style-type: none"> - “คณะทหาร” อันมีจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ผู้บัญชาการทหารบก เป็นหัวหน้า ได้ยึดอำนาจการปกครองประเทศ ประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎร - พลดำรวจเอกเผ่า ศรียานนท์ ลี้ภัยต่างประเทศ
๑๘ กันยายน	<ul style="list-style-type: none"> - ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม แต่งตั้งสมาชิกประเภท ๒ จำนวน ๑๒๑ คน
๒๐ กันยายน	<ul style="list-style-type: none"> - มีพระราชกฤษฎีกาเรียกประชุมสภาผู้แทนราษฎร สมัยวิสามัญ ที่ประชุมเลือก พลเอกสุชาติ สุทธิสารวรรณกร เป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร พลโทปรุง รังสิยานนท์ เป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่ ๑ นายสัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่ ๒ - สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หารือกันที่หอประชุมกองทัพบกและเห็นสมควรให้นายพจน์ สารสิน เป็นนายกรัฐมนตรี
๒๑ กันยายน	<ul style="list-style-type: none"> - คณะรัฐมนตรีชุดที่ ๒๗ (๒๑ กันยายน ๒๕๐๐ – ๒๖ ธันวาคม ๒๕๐๐) - โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ตั้งนายพจน์ สารสิน เป็นนายกรัฐมนตรี - โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้ง คณะรัฐมนตรีคณะที่ ๒๗ จำนวน ๒๖ ตำแหน่ง <p>ประกอบด้วยบุคคลในคณะทหาร และสมาชิกพรรคสหภูมิเป็นส่วนใหญ่</p> <ul style="list-style-type: none"> - ประกาศใช้รัฐธรรมนูญชั่วคราว เพื่อรอการประกาศใช้ใหม่ - แต่งตั้งสมาชิกสภาใหม่
๒๔ กันยายน	<ul style="list-style-type: none"> - รัฐบาลแถลงนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินต่อสภาผู้แทนราษฎร
๒๕ กันยายน	<ul style="list-style-type: none"> - รัฐบาลเสนอร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ผู้กระทำการยึดอำนาจการปกครองแผ่นดิน เมื่อ ๑๖ กันยายน ๒๕๐๐ ต่อรัฐสภา และรัฐสภาเห็นชอบอนุมัติให้ประกาศเป็นกฎหมายได้
๒๖ กันยายน	<ul style="list-style-type: none"> - แต่งตั้งให้นายพจน์ สารสิน เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประเภทที่ ๒
๑๐ ตุลาคม	<ul style="list-style-type: none"> - รัฐบาลเสนอร่างพระราชบัญญัติการตรวจสอบจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
๒๕ พฤศจิกายน	<ul style="list-style-type: none"> - มีพระราชกฤษฎีกาปิดสมัยประชุมรัฐสภา

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๑๕ ธันวาคม	- เลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ ๑๐ - เลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ ๑๐ เป็นการเลือกตั้งโดยตรง โดยรวมเจตรวมจังหวัด พลเมืองหนึ่งแสนห้าหมื่นคนต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๑ คน มีพรรคการเมือง สมัครรับเลือก ๓๐ พรรค และมีพรรคได้รับเลือก ๘ พรรค และผู้สมัครอิสระ ๕๘ คน จำนวนผู้ได้รับเลือกทั้งสิ้น ๑๖๐ คน พรรคสหภูมิได้เสียงข้างมาก
๒๑ ธันวาคม	- มีการจดทะเบียนพรรค “ชาติสังคม” (เปลี่ยนมาจากสหภูมิ) โดย จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นหัวหน้าพรรค พลโทถนอม กิตติขจร เป็นรองหัวหน้าพรรค พลโทประภาส จารุเสถียร เป็นเลขาธิการพรรค นายสุกิจ นิมมานเหมินทร์ เป็นรองหัวหน้าพรรค
๒๔ ธันวาคม	- นายสัญญา ธรรมศักดิ์ ลาออกจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประเภทที่ ๒
๒๖ ธันวาคม	- เนื่องจากมีการเลือกตั้ง ดังนั้นคณะรัฐมนตรีสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ รัฐบาล ลาออก นายกรัฐมนตรีลาออก - เปิดสมัยประชุมสภาผู้แทนราษฎรสามัญครั้งแรก ที่ประชุมเลือก พลเอก พระประจัน ปัจฉณี เป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร ขุนวิวัฒน์สุขวิทยา เป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่ ๑ นายประสิทธิ์ จุลละเกษ เป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่ ๒

๒๕๐๑

๑ มกราคม – ๓๑ ธันวาคม

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๑ มกราคม	- คณะรัฐมนตรีชุดที่ ๒๘ (๑ มกราคม ๒๕๐๑ – ๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๑) - โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมตั้ง พลโทถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี - ตั้งคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๒๘ จำนวน ๓๕ ตำแหน่ง
๕ มกราคม	- รัฐบาลแถลงนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินต่อสภาผู้แทนราษฎร
๑๓ มกราคม	- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้ง รัฐมนตรี ๕ ตำแหน่ง นายเสวต เปี่ยมพงษ์สานต์ เป็นรัฐมนตรีกระทรวงการคลัง นายชื่น ระวีวรรณ เป็นรัฐมนตรีกระทรวงเกษตร

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
	<p>นายเนตร เขมะโยธิน เป็นรัฐมนตรีกระทรวงคมนาคม</p> <p>นายทิม ภูริพัฒน์ เป็นรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ</p> <p>นางอารีย์ ตันติเวชกุล เป็นรัฐมนตรีกระทรวงสหกรณ์</p>
๑๔ มกราคม	- นายพจน์ สารสิน ลาออกจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประเภท ๒ (แต่งตั้ง นายพันตำรวจตรีสำราญ กลัดศิริ แทน)
๑๗ มกราคม	- มีพระราชกฤษฎีกา ปิดสมัยประชุมรัฐสภา
๒๔ มกราคม	- พระยารรณการีย์นิพนธ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ลาออก
๑ กุมภาพันธ์	- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งพระยาอุลลพาทย์สุวมัณฑ์ แทน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมที่ลาออกไป
๘ กุมภาพันธ์	- มีการชุมนุมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประเภทที่ ๒ เพื่อจับสลากออกจาก ตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ (๒๖ คน)
๒๑ มีนาคม	- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ตั้งนายศรีเสนา สมบัติศิริเป็นองคมนตรี
๓๐ มีนาคม	- มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประเภทที่ ๑ แทนสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร ประเภทที่ ๒ ที่จับสลากออก ๒๖ คน มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งร้อยละ ๓๗.๕๘
๘ เมษายน	<p>- มีพระราชกฤษฎีกา เรียกประชุมสภาผู้แทนราษฎร สมัยสามัญ ครั้งที่ ๒</p> <p>- มีการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งแรก</p> <p>- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้ง รัฐมนตรีช่วยว่าการ ๕ ตำแหน่ง</p> <p>นายเสวต เปี่ยมพงษ์สานต์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง</p> <p>นายชื่น ระวีวรรณ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตร</p> <p>พลตรีเนตร เขมะโยธิน เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม</p> <p>นายทิม ภูริพัฒน์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ</p> <p>นายอารีย์ ตันติเวชกุล เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสหกรณ์</p>
๒๕ พฤษภาคม	- รัฐบาลเสนอยกเลิกร่างพระราชบัญญัติศทหาร ฉบับที่ ๕ พุทธศักราช ๒๔๕๓ (ที่ว่าทหารยศจอมพลรับราชการได้ตลอดชีวิต)
๒๓ มิถุนายน	- มีพระราชกฤษฎีกาปิดสมัยประชุม
๒๔ มิถุนายน	- มีพระราชกฤษฎีกาเปิดสมัยประชุมต่อ (สมัยสามัญ)

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๒๕ มิถุนายน	<ul style="list-style-type: none"> - ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร เลือก พลเอก พระประจักษ์ปัจฉิม เป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร ขุนวิวัฒน์สุขวิทยา เป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่ ๑ นายประสิทธิ์ จุลละเกษ เป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎร คนที่ ๒
๑๑ กรกฎาคม	<ul style="list-style-type: none"> - นายสงวน จันทรสาขา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมลาออกจากตำแหน่ง
๑๕ กรกฎาคม	<ul style="list-style-type: none"> - โปรดเกล้า โปรดกระหม่อม ตั้งพระยาธรรมบัณฑิตสิทธิสงคราม เป็นประธานศาลฎีกา แทนพระมนูเวทย์วิมลนาถ (นับเป็นประธานศาลฎีกาคคนที่ ๔)
๒๕ กรกฎาคม	<ul style="list-style-type: none"> - ตั้ง พลตรีพงษ์ ปุณณกันต์ เป็นสภาผู้แทนราษฎร ประเภทที่ ๒
๕ สิงหาคม	<ul style="list-style-type: none"> - นายทิม ภูริรัตน์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ลาออกจากตำแหน่ง
๖ สิงหาคม	<ul style="list-style-type: none"> - พลโทเจียม ฉายาโณทัย รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง ลาออก พลโทจิตติ นาวิเสถียร รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตร ลาออก
๗ สิงหาคม	<ul style="list-style-type: none"> - นายเสวต เปี่ยมพงษ์สานต์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง ลาออก นายอารีย์ ต้นดิเวชกุล รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสหกรณ์ ลาออก นายเจ๊ะ อับดุลลา หลังปูเต๊ะ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข ลาออก - ปรับปรุงรัฐมนตรี ๘ ตำแหน่ง
๒๐ กันยายน	<ul style="list-style-type: none"> - สหรัฐอเมริกาเชิญสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไปทัศนศึกษา ๑๒ คน กำหนด ๓๐ วัน
๒๑ กันยายน	<ul style="list-style-type: none"> - มีพระราชกฤษฎีกาปิดสมัยประชุมรัฐสภา - จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ กลับจากลอนดอน พร้อมคนใกล้ชิด คือ พลตรีหลวงวิจิตรวาทการ (เอกอัครราชทูตไทยประจำสวีเดน)
๒๐ ตุลาคม	<ul style="list-style-type: none"> - พลเอกถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรี กราบถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง - จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ผู้บัญชาการทหารสูงสุดเข้าเฝ้าฯทูลละอองธุลีพระบาท ในโอกาสที่เดินทางกลับ - ๒๑.๐๐ น. มีการปฏิวัติรัฐประหาร โดยการสนับสนุนของรัฐบาลชุดเก่า : - ยกเลิกรัฐธรรมนูญ - ประกาศกฎอัยการศึก ทหารอาสาจักร - ออกประกาศคณะปฏิวัติ ๕๗ ฉบับ - ยุบเลิกพรรคการเมือง - ยุบสภาผู้แทนราษฎร

๒๕๐๒

๑ มกราคม – ๓๑ ธันวาคม

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๒๘ มกราคม	- ประกาศใช้รัฐธรรมนูญการปกครองแผ่นดินฉบับชั่วคราว มีบทบัญญัติเพียง ๒๐ มาตรา
๓ กุมภาพันธ์	- แต่งตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ทำหน้าที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน ๒๔๐ คน
๕ กุมภาพันธ์	- มีรัฐพิธีเปิดประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ
๖ กุมภาพันธ์	- มีการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ เป็นครั้งแรก
๙ กุมภาพันธ์	- มีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมตั้ง จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นนายกรัฐมนตรีคนที่ ๑๑
๑๐ กุมภาพันธ์	- คณะรัฐมนตรีชุดที่ ๒๕ (๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๒-๘ ธันวาคม ๒๕๐๖) - มีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมตั้ง คณะรัฐมนตรี จำนวน ๑๓ ตำแหน่ง
๑๔ กุมภาพันธ์	- รัฐบาลได้ตั้งสำนักงานงบประมาณขึ้นในสำนักนายกรัฐมนตรี
๒๔ กุมภาพันธ์	- มีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ให้องคมนตรีทำหน้าที่ต่อไป
๕ มีนาคม	- รัฐบาลเสนอร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ผู้ทำการปฏิวัติเมื่อ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๑ ที่ประชุมเห็นชอบด้วย และลงมติให้ประกาศใช้เป็นกฎหมายได้
๑ เมษายน	- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมตั้ง หอวงจรรูญเนติศาสตร์เป็นประธานศาลฎีกาแทน พระยาธรรมบัณฑิตสิทธิสูงการ ซึ่งครบเกษียณอายุราชการ นับเป็นประธานศาลฎีกาคนที่ ๕
๓๐ มีนาคม – ๕ เมษายน	- ไทยส่งผู้แทนฝ่ายรัฐสภาไทยไปร่วมประชุมคณะรัฐมนตรี ของสหภาพรัฐสภา ณ ประเทศกรีซ
๓๐ เมษายน	- นายเกษม ศรีพยัคฆ์ สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ลาออก
๑ พฤษภาคม	- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ นายโชติ คุณะเกษม พ้นจากตำแหน่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง นายสุนทร หงษ์ลดารมภ์ พ้นตำแหน่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ และให้ดำรงตำแหน่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง นายเกษม ศรีพยัคฆ์ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ - นายวิสูตร อรรถยุกติ และ นายดิเรก ชัยนาม สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ลาออกจากสมาชิกภาพ

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๑ มิถุนายน	- พันเอกประลอง วีรปริยา สมาชิกสภาาร่างรัฐธรรมนูญ ลาออกจากสมาชิกภาพ
๓๐ มิถุนายน	- รัฐบาลให้กระทรวงมหาดไทย จัดการเผาฝิ่น และอุปกรณ์การสูบฝิ่นที่สนามหลวง (หลังจากที่คณะปฏิวัติเคยออกประกาศ ฉบับที่ ๑๗ ให้เลิกการเสพยา และจำหน่ายฝิ่น เมื่อ ๕ ธันวาคม ๒๕๐๑)
๒๖ สิงหาคม	- นายสวัสดิ์ มหาผล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร ถึงแก่อนิจกรรม เพราะถูกปืนที่บ้านตนเอง
๒๖ สิงหาคม – ๔ กันยายน	- ไทยส่งผู้แทนหน่วยรัฐสภาไทยไปประชุมสหภาพรัฐสภาครั้งที่ ๔๘ ณ กรุงวอซอร์ ประเทศโปแลนด์
๑ กันยายน	- นายวัฒนา อิศรภักดี สมาชิกสภาาร่างรัฐธรรมนูญ ลาออก
๘ กันยายน	- พลเอกสุรจิต จารุเสถณี สมาชิกสภาาร่างรัฐธรรมนูญ ลาออก
๕ กันยายน	- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้ง พลเอกสุรจิต จารุเสถณี เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร
๑๕ กันยายน	- นายจิตติ สุจริตกุล สมาชิกสภาาร่างรัฐธรรมนูญ ลาออก

๒๕๐๓

๑ มกราคม – ๓๑ ธันวาคม

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๒๘ มกราคม	- ในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้เสนอให้มีการสงวนความเห็นของกรรมาธิการฝ่ายข้างน้อยได้ และที่ประชุมได้มีมติขยายอำนาจกรรมาธิการเพิ่มอีก ๑ ตำแหน่ง (เพื่อขอเสนอให้หลวงประกอบนิติสาร กลับเข้ามารับตำแหน่งกรรมาธิการตามเดิม)
๑ กุมภาพันธ์	- ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้ง สมเด็จพระราชชนนีศรีสังวาลย์เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ เนื่องในโอกาสเสด็จเยือน อินโดนีเซีย (๘ – ๑๖ กุมภาพันธ์)
๔ กุมภาพันธ์	- สมเด็จพระราชชนนีศรีสังวาลย์ เสด็จปฏิบัติแทนพระองค์ ต่อสภาาร่างรัฐธรรมนูญ ในฐานะรัฐสภา
๕ กุมภาพันธ์	- พลเอก หลวงกำปนาทแสนยากร สมาชิกสภาาร่างรัฐธรรมนูญ ลาออก
๕ กุมภาพันธ์	- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม แต่งตั้งพลเอก หลวงกำปนาทแสนยากร เป็นองคมนตรี
๒๔ กุมภาพันธ์	- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม แต่งตั้งสมเด็จพระราชชนนีเป็นผู้สำเร็จราชการ

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๒๕ กุมภาพันธ์	<p>แทนพระองค์ ขณะทรงเสด็จเยือนประเทศพม่า (๒ – ๕ มีนาคม)</p> <p>- สมเด็จพระราชชนนี เสด็จปฏิบัติงานพระองค์ต่อสภาว่างรัฐธรรมนูญ ในฐานะรัฐสภา</p>
๓ มีนาคม	<p>- รัฐบาลเสนอให้ สภาผู้แทนราษฎรวินิจฉัยชี้ขาดเรื่องการตราพระราชกำหนด (เพราะไม่มีบทบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญการปกครองขณะนั้น)</p>
๑๔ เมษายน	<p>- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานยศให้พลอากาศเอกเฉลิมเกียรติ วัฒนางกูร สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ (ซึ่งประสบอุบัติเหตุทางเครื่องบิน ที่ สนามบินกรุงเทพ ในการไปราชการ) เป็นจอมพลอากาศ</p>
๒๓ เมษายน	<p>- นายสุกิจ นิมมานเหมินทร์ สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ ลาออกจากสมาชิกภาพ</p>
๔ พฤษภาคม	<p>- พลตรีอำนาจ ไชยโรจน์ สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ ลาออกจากสมาชิกภาพ</p>
๒๑ พฤษภาคม	<p>- มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ให้ยกเลิกวันชาติ (๒๔ มิถุนายน) และให้ถือวันพระราชสมภพ เป็นวันเฉลิมฉลองของชาติต่อไป</p>
๗ มิถุนายน	<p>- ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม แต่งตั้งสมเด็จพระราชชนนีศรีสังวาลย์ เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ขณะที่ทรงเสด็จเยือนยุโรปและสหรัฐอเมริกา (เสด็จ ๑๔ มิถุนายน) และสมเด็จพระราชชนนีทรงเสด็จปฏิบัติงานพระองค์ ต่อสภาว่างรัฐธรรมนูญ ในฐานะรัฐสภา เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน</p>
๒๕ สิงหาคม	<p>- รัฐบาลเสนอร่างพระราชบัญญัติปรามการค้าประเวณี ต่อสภาผู้แทนราษฎร โดยพลเอกประภาส จารุเสถียร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้แถลง</p>
๒๕ กันยายน – ๗ ตุลาคม	<p>- หน่วยรัฐสภาไทยส่งผู้แทนไปร่วมประชุมสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ ๔๕ ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น</p>
๑๗ ตุลาคม	<p>- นายเจริญ บัณฑโร เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ลาออกจากราชการ เนื่องจากเจ็บป่วย ทูพพลภาพ</p>
๑๘ ตุลาคม	<p>- ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งแต่งตั้งให้นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้รักษาในตำแหน่งเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร</p>
๒๗ ตุลาคม	<p>- ประกาศพระราชบัญญัติ การวิธีงบประมาณใหม่ และเปลี่ยนชื่อพระราชบัญญัติงบประมาณประจำปี เป็น งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ โดยมีปรากฏเฉพาะรายจ่าย เท่านั้น</p>
๑ พฤศจิกายน	<p>- นาวาเอกสนอง นิสาลักษณ์ สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญลาออกจากสมาชิกภาพ</p> <p>- สภาผู้แทนราษฎร วินิจฉัยเรื่องการตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ และลงมติว่าการแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์นั้น สุดแท้แต่จะโปรดเกล้าโปรด</p>

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๑๐ พฤศจิกายน	กระหม่อม ไม่ต้องขอความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรก่อน (เดิมต้องเสนอชื่อให้สภาผู้แทนราษฎร เห็นชอบก่อน)
๕ ธันวาคม	- สภาร่างรัฐธรรมนูญ ลงมติวินิจฉัยว่า สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ไม่มีสิทธิตั้งกระทู้ถามรัฐบาล
๑๔ ธันวาคม	- มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ นพรัตน์ราชวรภรณ์ กับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ปฐมจุลจอมเกล้าฯ พร้อมด้วยสายสร้อยทองคำแก่จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์
๒๐ ธันวาคม	- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม แต่งตั้งสมเด็จพระราชชนนีศรีสังวาลย์ เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในโอกาสเสด็จเยือนเวียดนาม (๑๕-๒๑ ธันวาคม) และสมเด็จพระราชชนนีศรีสังวาลย์เสด็จปฏิญาณพระองค์ต่อสภาร่างรัฐธรรมนูญ วันที่ ๑๗
๓๑ ธันวาคม	- มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม แต่งตั้งให้ นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ ดำรงตำแหน่งเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
๓๑ ธันวาคม	- รัฐบาลสั่งเลิกการออกไปอนุญาตขี้สามล้อรับจ้าง เพราะเห็นว่าเป็นการกีดขวางการจราจร และผู้ขับขี่ยุคใหม่จะหาอาชีพใหม่ และให้ไปฝึกในนิคมสร้างตนเอง จังหวัดสระบุรี

๒๕๐๔

๑ มกราคม - ๓๑ ธันวาคม

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๑๘ มกราคม	- ในการเสด็จนิวัติพระนคร จากยุโรปและอเมริกาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชชนินีนาถ รัฐบาลจัดงานสมโภช รับเสด็จ ๓ วัน
๑๕ มกราคม	- ลั่นเกล้าลั่นกระหม่อม ๒ พระองค์ เสด็จออกสืบทอดราชสมบัติ ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ คณะรัฐบาล และประชาชนเข้าเฝ้า
๓ กุมภาพันธ์	- พันเอกสนอง ถมึงรักสัตว์ เลขาธิการสภาร่างรัฐธรรมนูญ ลาออก
๕ กุมภาพันธ์	- สภาร่างรัฐธรรมนูญ ลงมติให้ประกาศใช้ข้อบังคับของสภาร่างรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช ๒๕๐๔ (หลังจากพิจารณาแล้ว ๓๐ ครั้ง)
๑๕ กุมภาพันธ์	- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม แต่งตั้งให้ นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ เป็นรองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
๒๓ มีนาคม	- เนื่องจากมีตำแหน่งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญว่างลง ๑๗ ตำแหน่ง จึงโปรด

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๓๐ มีนาคม	เกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งขึ้นแทนทั้งหมด - สภาร่างรัฐธรรมนูญ ทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญเป็นครั้งแรก - นายกรัฐมนตรี ได้ชี้แจงเจตนารมณ์ของคณะปฏิวัติและคณะรัฐบาลในการให้มีการร่างรัฐธรรมนูญขึ้น
๘ – ๕ เมษายน	- ไทยส่งผู้แทนรัฐสภาไทย ไปร่วมประชุมสหภาพรัฐสภา ณ กรุงเจนีวา สวิตเซอร์แลนด์
๑ สิงหาคม	- นาวาอากาศเอกชู สุทธิโชติ สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญลาออก
๑๖ สิงหาคม	- พลตำรวจตรีชาญ อังสุโชติ สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญลาออก
๗ กันยายน	- พลเรือโทวิเชียร พันธุ์โสภาก สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ถึงแก่อนิจกรรม
๑๔-๒๒ กันยายน	- ไทยส่งผู้แทนหน่วยรัฐสภาไทย ไปร่วมประชุมสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ ๕๐ ณ กรุงบรัสเซล ประเทศเบลเยียม
๓๐ พฤศจิกายน	- พันเอกพร ธนะภูมิ สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ลาออกจากสมาชิกภาพ

๒๕๐๕

๑ มกราคม – ๓๑ ธันวาคม

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๗ มีนาคม	- ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม แต่งตั้งสมเด็จพระราชชนนีศรีสังวาลย์ เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ เนื่องในโอกาสเสด็จเยือนปากีสถาน (๑๑ – ๒๒ มีนาคม) สมเด็จพระราชชนนีทรงเสด็จปฏิบัติราชการพระองค์ ต่อสภาร่างรัฐธรรมนูญในฐานะรัฐสภา เมื่อ ๘ มีนาคม
๓๑ มีนาคม	- หลวงวิจิตรวาทการ สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ถึงแก่อนิจกรรม
๒๘-๒๕ เมษายน	- ไทยส่งผู้แทนหน่วยรัฐสภา ไปร่วมประชุมคณะมนตรีสหภาพรัฐสภา ณ กรุงโรม อิตาลี
๑๑ มิถุนายน	- ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งสมเด็จพระราชชนนีศรีสังวาลย์เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ เนื่องในโอกาสเสด็จเยือนสหพันธรัฐมลายู (๒๐ – ๒๗ มิถุนายน) สมเด็จพระราชชนนีเสด็จปฏิบัติราชการพระองค์ต่อสภาร่างรัฐธรรมนูญ ในฐานะรัฐสภา เมื่อ ๑๔ มิถุนายน
๑๔ สิงหาคม	- ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม แต่งตั้งสมเด็จพระราชชนนีศรีสังวาลย์เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ เนื่องในโอกาสเสด็จเยือนนิวซีแลนด์และออสเตรเลีย (๑๗ สิงหาคม ๘ ๑๓ กันยายน) และสมเด็จพระราชชนนีเสด็จ

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๒๗ สิงหาคม	<p>ปฏิญาณพระองค์ต่อสภาร่างรัฐธรรมนูญ ในฐานะรัฐสภา เมื่อ ๑๖ สิงหาคม</p> <p>- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ พระยาศรีวิสารวาจา องคมนตรีพ้นจากตำแหน่งตามที่นายกรัฐมนตรีขอพระราชทานให้ไปรับราชการในสำนักนายกรัฐมนตรี</p> <p>- แต่งตั้ง สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ดังนี้</p> <p>พระยาศรีวิสารวาจา พลอากาศเอกทวี จุลละทรัพย์ พลอากาศเอกหะริน หงสกุล พลเรือตรีศิริ กระจ่างเนตร พันเอกหิรัญ ครุฑเวโซ</p>
๒๗ สิงหาคม	<p>- ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ เสนอให้สร้างอาคารรัฐสภา ให้ทันการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ</p> <p>- ระหว่างนี้มีการตั้งกรรมการขึ้นเพื่อดำเนินการสร้าง มี</p> <p>พลเอกหลวงสุทธิสารธรรณกร ประธานร่างรัฐธรรมนูญ เป็นประธานกรรมการ นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ เลขธิการสภาผู้แทนราษฎร เป็นเลขานุการ กรรมการ</p> <p>หม่อมทวีวงศ์ ถวัลย์ศักดิ์ เป็นประธานกรรมการ</p> <p>- คณะรัฐมนตรีเห็นชอบด้วยให้สร้างในบริเวณเชิงสะพานกรุงธนบุรี ต่อมาต้องระงับลง เพราะ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ถึงแก่อสัญกรรม (ต่อมาเสนอต่อรัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร อีก แต่ถูกระงับ เพราะมีพระกระแสรับสั่งว่า ให้ใช้พระที่นั่งอนันตสมาคมต่อไปได้ เพราะสร้างตึกรัฐสภาใหม่ต้อง ใช้จ่ายเงินมาก)</p>
๑๕ ตุลาคม	<p>- พันเอกประยุทธ์ จารุมณี สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ ลาออกจากสมาชิกภาพ</p>
๒๔ ตุลาคม –	<p>- ไทยส่งผู้แทนหน่วยรัฐสภาไทยร่วมประชุมสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ ๔๑ ที่เมือง</p>
๑ พฤศจิกายน	<p>บราซิล ประเทศบราซิล</p>
๓ พฤศจิกายน	<p>- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้ง นายประวัติ ปัตตะพงษ์ ดำรงตำแหน่งประธานศาลฎีกา แทนหลวงจำรูญเนติศาสตร์ ซึ่งครบเกษียณอายุราชการ นับเป็นประธานศาลฎีกาคนที่ ๖</p>

๒๕๖๖

๑ มกราคม – ๓๑ มกราคม

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๒๐-๒๑ เมษายน	- ไทยส่งผู้แทนหน่วยรัฐสภาไทย ไปร่วมประชุมคณะมนตรีของสหภาพรัฐสภา ณ เมือง โลซาน สวิตเซอร์แลนด์
๒๓ พฤษภาคม	<p>- นายบุญชนะ อัดถากร สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ ลาออกจากสมาชิกภาพ</p> <p>- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งรัฐมนตรี เพราะมีการตั้งกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติขึ้นใหม่ คือ</p> <p>จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ</p> <p>พระประภาสสภกรณัฐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสำนักนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ</p> <p>พลเอกประภาส จารุเสถียร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ</p> <p>นายสุนทร หงษ์ลดารมภ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ</p> <p>พันเอกถนัด คอมันตร์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ</p> <p>นายบุญชนะ อัดถากร ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ</p>
๒๗ พฤษภาคม	<p>- โดยที่เสด็จเยือนญี่ปุ่นและสาธารณรัฐจีน จึงทรงโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งพระวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกตพิทยากร ประธานองคมนตรี เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ (๒๑ พฤษภาคม) และพระวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกตพิทยากร เสด็จปฏิบัติหน้าที่ต่อสภาว่างรัฐธรรมนูญ ในฐานะรัฐสภาเมื่อ ๒๓ พฤษภาคม</p> <p>- ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ แต่งตั้งเจ้าพระยาศรีธรรมมาธิเบศ เป็นประธานองคมนตรีชั่วคราว</p>
๒๘ พฤษภาคม	<p>- นายทวี แรงขำ สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญลาออก</p> <p>- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมตั้ง นายทวี แรงขำ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย</p>
๒ กรกฎาคม	- ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมตั้ง พระวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลง

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
	<p>พฤษยามกร ประธานองคมนตรี เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในโอกาสเสด็จเยือนสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ (๘-๑๔ กรกฎาคม)</p> <p>- ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เสด็จปฏิบัติงานตอน เมื่อ ๔ กรกฎาคม</p> <p>- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งให้เจ้าพระยาศรีธรรมมาธิเบศ เป็นประธานองคมนตรี ชั่วคราว</p>
๒๐ สิงหาคม	- นายมาลัย ชูพินิจ สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ ถึงแก่อนิจกรรม
๒๕ สิงหาคม-	- คณะผู้แทนไทย จากสภาว่างรัฐธรรมนูญ คือ
๒๕ กันยายน	พลเอก หลวงสุทธีสารณกร
	นายกนต์ธีร์ ศุภมงคล
	พลตรีวิฑูร หงสเวส
	หลวงประกอบนิติสาร
	นายวิทย์ ศิวะศรียานนท์
	ไปเยือนนิวซีแลนด์และออสเตรเลีย ตามคำเชิญของทั้งสองประเทศ
๑ กันยายน	- นายสัญญา ธรรมศักดิ์ สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ ลาออก
๑๒-๒๐ กันยายน	- ผู้แทนหน่วยรัฐสภาไทย ร่วมประชุมสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ ๕๒ ณ เมืองเบลเกรด ยูโกสลาเวีย
๑ ตุลาคม	- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมตั้ง นายสัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นประธานศาลฎีกา
	แทนนายประวัติ ปัตตะพงษ์ ซึ่งครบเกษียณอายุราชการ นับเป็นประธานศาลฎีกาคนที่ ๗
๑๐ ตุลาคม	- เลือกพระคฤหบดีสุวัฒน์ เป็นรองประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญคนที่ ๒
	แทนนายสัญญา ธรรมศักดิ์ ซึ่งได้ลาออกไป
๘ ธันวาคม	- จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ถึงแก่อสัญกรรม ณ โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้าฯ
๘ ธันวาคม	- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมตั้ง พลเอกถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี
๑๑ ธันวาคม	- คณะรัฐมนตรีชุดที่ ๓๐ (๘ ธันวาคม ๒๕๐๖-๑๑ มีนาคม ๒๕๑๒)
	- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้ง คณะรัฐมนตรี จำนวน ๑๘ ตำแหน่ง
	- พลอากาศเอกทวี จุลละทรัพย์ สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ ลาออกจากสมาชิกภาพ (ขณะนั้นได้เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหมแล้ว)
๑๓ ธันวาคม	- พลเอกจิตติ นาวีเสถียร และพลตำรวจเอกประเสริฐ รุจิวงศ์ สมาชิกสภาว่าง
	รัฐธรรมนูญ ลาออกจากสมาชิกภาพ
	- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้ง รัฐมนตรีเพิ่มคือ
	พลเอกจิตติ นาวีเสถียร เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตร

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๑๕ ธันวาคม	พลตำรวจเอกประเสริฐ รุจิวงศ์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย - รัฐบาลใหม่แถลงนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินต่อสภา (ส่วนใหญ่ใช้นโยบายเดิมที่เคยแถลง เมื่อ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๒)

๒๕๐๓

๑ มกราคม - ๓๑ ธันวาคม

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๑ มกราคม	- พันเอกเทียนชัย สิริสัมพันธ์ สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ ลาออก
๑๐ มกราคม	- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมตั้ง พลเอกถนอม กิตติขจร เป็นจอมพล จอมพลเรือและจอมพลอากาศ
๔-๕ เมษายน	- ผู้แทนหน่วยรัฐสภาไทยร่วมประชุมคณะรัฐมนตรีของสภาพรัฐสภา ณ เมืองลูเซิร์นน์ สวิตเซอร์แลนด์
๑ มิถุนายน	- พลโทวิฑูร หงสเวต สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ ลาออก
๑๑ มิถุนายน	- จอมพล ป. พิบูลสงคราม ถึงแก่อสัญกรรม ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น
๑๕ มิถุนายน	- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมตั้ง สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญแทนตำแหน่งที่ว่าง ๑๐ ตำแหน่ง
๗ กรกฎาคม	- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมตั้ง พลเอก หลวงสุรณรงค์ เป็นองคมนตรี
๑ สิงหาคม	- นายฉลอง บึงตระกูล สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ ลาออก
๒๐ - ๒๘ สิงหาคม	- ผู้แทนหน่วยรัฐสภาไทย ไปร่วมประชุมสภาพรัฐสภาครั้งที่ ๕๓ ณ กรุงโคเปนเฮเก้น ประเทศเดนมาร์ก
๒๒ สิงหาคม	- พลอากาศโทมูณี มหาสันตะนะ เวชยันต์รังสฤษฎ์ สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ ลาออก
	- นายบุญย์ เจริญไชย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ลาออกไปเพื่อดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูตในต่างประเทศ
๓๐ กันยายน	- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมตั้ง พลอากาศโทมูณี มหาสันตะนะ เวชยันต์รังสฤษฎ์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม
	- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมตั้ง สมเด็จพระราชชนนีศรีสังวาลย์ เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ เนื่องในโอกาสเสด็จงานอภิเษกสมรส สมเด็จพระราชาธิบดีคอนสแตนตินที่ ๑๓ กษัตริย์ชาวเฮลีนส์ และเสด็จเยือนสาธารณรัฐออสเตรีย (๑๒ กันยายน - ๖ ตุลาคม) และผู้สำเร็จราชการแผ่นดินเสด็จปฏิบัติราชการพระองค์

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
<p>๘ กันยายน</p> <p>๙ กันยายน</p>	<p>๓๐ กันยายน</p> <p>- พลเอกสุรจิต จารุเสถียร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร ลาออก</p> <p>- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมตั้ง พลประกาศสหกรณ์ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการสำนักนายกรัฐมนตรี และ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ และแต่งตั้งให้เป็น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร</p> <p>หม่อมหลวงชูชาติ กำภู เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ</p>
๒๐ พฤศจิกายน	- นายกรัฐมนตรีสั่งให้ยึดทรัพย์สินของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ และท่านผู้หญิง วิจิตรา ธนะรัชต์ ตกเป็นของรัฐ
๒ ธันวาคม	- มีคำสั่งยึดทรัพย์ อีก ๑ ฉบับ
๓ ธันวาคม	- ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรรับทราบคำสั่งยึดทรัพย์ ทั้ง ๒ ฉบับ
๑๓ ธันวาคม	- พลตรีละม้าย อุทยานานนท์ สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ ถึงแก่อนิจกรรม
๒๑ มกราคม	- สภาว่างรัฐธรรมนูญ ได้พิจารณาว่างรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการร่างเสร็จแล้ว (หลังจากมีการประชุมยกร่างตั้งแต่ ๑ เมษายน ๒๕๐๔-๒๕ ธันวาคม ๒๕๐๓ รวมพิจารณา ๔๘ ครั้ง) ที่ประชุมพิจารณาที่ละหมวดและลงมติรับว่างรัฐธรรมนูญไว้พิจารณา เมื่อ ๓ มิถุนายน โดยตั้งคณะกรรมการวิสามัญ จำนวน ๒๕ คน ไปพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญต่อไป
๑๖ กุมภาพันธ์	<p>- ลงมติประกาศแก้ไขพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ เกี่ยวกับกรณีความขัดแย้งระหว่างรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม กับคณะกรรมการตุลาการเกี่ยวกับการเสนอแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ โดยมีมติว่า “ระหว่างความเห็นของรัฐมนตรี กับความเห็นของกรรมการตุลาการแล้ว ให้อำนาจเด็ดขาดอยู่ที่ที่ประชุมกรรมการตุลาการ โดยที่รัฐมนตรีต้องนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงแต่งตั้งบุคคลที่กรรมการตุลาการมีมตินั้นภายใน ๓๐ วัน นับแต่ได้ทราบมติของกรรมการตุลาการ”</p> <p>- พลโทสันต์ ศรีแมน สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญถึงแก่อนิจกรรม</p> <p>- ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า “ให้กรรมการวิสามัญของสภาว่างรัฐธรรมนูญ ได้รับเบี้ยประชุมเรื่องหนึ่งครั้งละร้อยละร้อยบาท การประชุมเรื่องใดในวันเดียวกันมากกว่าหนึ่งครั้ง ให้ได้รับเบี้ยประชุมเพียงครั้งเดียว” คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบด้วย และได้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา</p>
๒๔-๒๕ เมษายน	- หน่วยรัฐสภาไทยส่งผู้แทนไปร่วมประชุมคณะมนตรีของสหภาพรัฐสภา ณ

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๕ กรกฎาคม	กรุงดับลิน ประเทศไอร์แลนด์
๘ กรกฎาคม	- นายเกษม ศรีพยัคฆ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกร ถึงแก่อนิจกรรม
	- นายเสริม วินิจฉัยกุล สมาชิกสภาาร่างรัฐธรรมนูญ ลาออก
	- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมปรับปรุงและแต่งตั้งรัฐมนตรีคือ นายสุนทร หงส์ลดารมภ์ พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังไป เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกร
	นายเสริม วินิจฉัยกุล เป็นรัฐมนตรีกระทรวงการคลัง
๖-๑๗ กันยายน	- ส่งผู้แทนหน่วยรัฐสภาไทยไปประชุมสหภาพรัฐสภาครั้งที่ ๕๔ ณ กรุง ออตตาวา ประเทศแคนาดา
๒๖ ตุลาคม	- นาวาเอก หลวงสุภชลาศัย ถึงแก่อนิจกรรม
๓๐ พฤศจิกายน	- ก่อตั้งสหภาพสมาชิกรัฐสภาเอเชีย ประชุมสมัชชาใหญ่ประจำปี ครั้งที่ ๑ ที่ กรุงโตเกียว ไทยส่งผู้แทนไปร่วมด้วย
- ๔ ธันวาคม	
๑๕ ธันวาคม	- นายกนต์ธีร์ ศุภมงคล สมาชิกสภาาร่างรัฐธรรมนูญ ลาออกจากสมาชิกภาพ

๒๕๐๕

๑ มกราคม - ๓๑ ธันวาคม

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๑ มกราคม	- นายประสงค์ บุญเฉลิม และ พลโทฟอง ประมวลรัตน์ สมาชิกสภาาร่าง รัฐธรรมนูญลาออก
๑๕-๑๖ เมษายน	- ผู้แทนหน่วยรัฐสภาไทยไปร่วมประชุมคณะมนตรีของสหภาพรัฐสภา ณ กรุง เคนเบอร์รา ประเทศออสเตรเลีย
๓๐-๓๑ พฤษภาคม	- ผู้แทนหน่วยรัฐสภาไทย ไปร่วมประชุมสหภาพสมาชิกรัฐสภาเอเชีย ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น
	- ตั้งกรรมการสร้างตึกใหม่รัฐสภา ครั้งที่ ๔ โดยใช้ที่ดินทางทิศเหนือของพระที่นั่ง อนันตสมาคม
๑๑ มิถุนายน	- นายสิริ ปกาสิต สมาชิกสภาาร่างรัฐธรรมนูญ ถึงแก่อนิจกรรม
๒ กรกฎาคม	- นายวิบูลย์ ธรรมบุตร สมาชิกสภาาร่างรัฐธรรมนูญ ถึงแก่อนิจกรรม
๕ กรกฎาคม	- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมตั้ง สมเด็จพระราชชนนี ศรีสังวาลย์ เป็นผู้สำเร็จ ราชการแทนพระองค์ ในโอกาสเสด็จเยือนอังกฤษ (๑๐ สัปดาห์) ตั้งแต่ ๑๕ กรกฎาคม สมเด็จพระราชชนนี ศรีสังวาลย์ ทรงปฏิญาณพระองค์ เมื่อ ๗

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
กรกฎาคม	
๒-๗ กันยายน	- ผู้แทนหน่วยรัฐสภาไทย ร่วมประชุมสภชาใหญ่ ครั้งที่ ๒ ของสหภาพสมาชิกรัฐสภาเอเชีย ณ กรุงเซอูล ประเทศเกาหลี
๕-๑๐ กันยายน	- ผู้แทนรัฐสภาไทยร่วมประชุมสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ ๕๕ ณ กรุงเตหะราน ประเทศอิหร่าน
๒๔ พฤศจิกายน	- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้ง หม่อมทวีวงศ์วลัยศักดิ์ เป็นองคมนตรี
๒๓ ธันวาคม	- พันเอก พระยาฤทธิอัคเนย์ ถึงแก่อนิจกรรม

๒๕๑๐

๑ มกราคม – ๓๑ ธันวาคม

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๔ มีนาคม	- หน่วยรัฐสภาไทย ส่งผู้แทนร่วมประชุมคณะมนตรีสหภาพสมาชิกรัฐสภาเอเชีย ณ กรุงเซอูล ประเทศเกาหลี
๒๗ มีนาคม- ๒ เมษายน	- ผู้แทนหน่วยรัฐสภาไทย ร่วมประชุมคณะมนตรีสหภาพรัฐสภา ณ เมืองพาลมาเกาะมาจอกา ประเทศสเปน
๑๑ เมษายน	- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมตั้ง สมเด็จพระราชชนนี ศรีสังวาลย์ เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในโอกาสเสด็จเยือนประเทศอิหร่าน สมเด็จพระราชชนนีศรีสังวาลย์ เสด็จปฏิบัติฯพระองค์ เมื่อ ๒๐ เมษายน
๒๕ เมษายน	- พลเอกชลอ จารุกัลป์ สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญถึงแก่อนิจกรรม
๒๕ พฤษภาคม	- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้ง สมเด็จพระราชชนนี ศรีสังวาลย์ เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ในโอกาสเสด็จเยือนสหรัฐอเมริกาและแคนาดา (ตั้งแต่ ๖ มิถุนายน) และสมเด็จพระราชชนนี ศรีสังวาลย์ เสด็จปฏิบัติฯพระองค์ เมื่อ ๑ มิถุนายน
๘ มิถุนายน	- พลโทไสว ดวงมณี สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ เสนอร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติอาชญากรรมสงครามที่ออกใช้เมื่อ ๒๔๘๘ ที่ประชุมเห็นชอบด้วย และให้ประกาศใช้เป็นกฎหมายได้
๔-๑๓ กันยายน	- ผู้แทนหน่วยรัฐสภาไทยร่วมประชุมสหภาพรัฐสภาครั้งที่ ๕๖ (ซึ่งเปลี่ยนสถานที่จากกรุงมอสโก รัสเซีย มาเป็นที่กรุงลิมา ประเทศเปรู เนื่องจากรัสเซียไม่เชิญ สาธารณรัฐเกาหลี สมาชิกในที่ประชุมจึงขอเลื่อน และเปลี่ยนสถานที่)

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๑๒-๑๔ กันยายน	- สำนักงานกลางจัดให้มีการประชุมคณะมนตรีสหภาพรัฐสภา ณ กรุงเจนีวา สวิตเซอร์แลนด์ ผู้แทนรัฐสภาไทยไปร่วมด้วย
๑๕ ตุลาคม	- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมตั้ง นายประกอบ หุตะสิงห์ เป็นประธานศาลฎีกา แทนนายสัญญา ธรรมศักดิ์ ซึ่งครบเกษียณอายุราชการ นับเป็นประธาน ศาลฎีกาคนที่ ๘
๑๓ พฤศจิกายน	- พลตรีอัครเดช ยงยุทธ สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญถึงแก่อนิจกรรม
๒๘ พฤศจิกายน	- ไทยเป็นเจ้าภาพประชุมสหภาพสมาชิกรัฐสภาเอเชีย ที่ศาลาสันติธรรม
๑๑ ธันวาคม	- นายบุญชนะ อัดถากร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาการแห่งชาติ ลาออกจากตำแหน่ง

๒๕๑๑

๑ มกราคม – ๓๑ ธันวาคม

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๘ กุมภาพันธ์	- สภาร่างรัฐธรรมนูญ ได้พิจารณาร่างรัฐธรรมนูญซึ่งคณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว (หลังจากที่ได้ประชุมพิจารณา ๗๘ ครั้ง) และได้ลงมตินำร่างรัฐธรรมนูญนี้เสนอต่อสภาร่างรัฐธรรมนูญในฐานะรัฐสภา ต่อไป
๑๐ กุมภาพันธ์	- นายสุนทร หงส์ลดารมภ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ ลาออก - โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้ง นายพจน์ สารสิน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจอีกตำแหน่งหนึ่ง
๒๒ กุมภาพันธ์	- สภาร่างรัฐธรรมนูญในฐานะรัฐสภา ลงมติเห็นชอบให้นำร่างรัฐธรรมนูญ ขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมทำหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญหมดหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญตั้งแต่นี้ นายทวี บุญยเกตุ ผู้ทำการแทนประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญมีหนังสือทูลให้ทรงทราบว่าจะมีการจารึกในสมุดไทยต่อไป
๑๑ มีนาคม	- คณะรัฐมนตรีรับหลักการ เสนอร่างพระราชบัญญัติยศทหาร ซึ่ง พลโทไสว ดวงมณี เสนอให้ถวายยศจอมทัพแก่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ต่อมามีการนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย แต่ไม่ทรงลงพระปรมาภิไธย จนกระทั่งถึง ๒๐ มิถุนายน ประกาศใช้รัฐธรรมนูญใหม่ เสนอร่าง

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๑๕ มีนาคม	พระราชบัญญัตินั้นจึงตกไป
๒๓ มีนาคม	- พันตรีควง อภัยวงศ์ ถึงแก่สัญกรรม
๑๕-๒๑ เมษายน	- พระยาศรีวิสารวาทา สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ ถึงแก่อนิจกรรม
๑๕-๒๑ เมษายน	- ผู้แทนหน่วยรัฐสภาไทยส่งผู้แทนไปร่วมประชุมคณะมนตรีสหภาพรัฐสภา ณ กรุงดาการี ประเทศเซเนกัล
๑๗ เมษายน	- พลเอก หลวงสิทธิสารธรรมกร ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ ถึงแก่สัญกรรม
๒ พฤษภาคม	- ที่ประชุมเลือก นายทวี บุญยเกษตร เป็นประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ
๒๑ พฤษภาคม	- ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ และเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรเข้าเฝ้าเพื่อกราบบังคมทูลเพื่อทรงทราบเกี่ยวกับการเตรียมพระราชทานรัฐธรรมนูญ
๒๓ พฤษภาคม	- ท่านเจ้าคุณพระธรรมปาโมกข์ กำหนดฤกษ์ในการพระราชทานรัฐธรรมนูญ เป็นวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๑๐.๒๕-๑๐.๓๕ นาฬิกา
๑๓ มิถุนายน	- สภาว่างรัฐธรรมนูญ ทำหน้าที่นิติบัญญัติ รับทราบฤกษ์พระราชทานรัฐธรรมนูญ นับเป็นการสิ้นสุดการทำหน้าที่นิติบัญญัติของสภาว่างรัฐธรรมนูญ
๑๘ มิถุนายน	- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้ง นายสัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นองคมนตรี
๒๐ มิถุนายน	- ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
	- เตรียมการเลือกตั้งครั้งที่ ๑๑
	- อนุญาตให้มีพรรคการเมืองได้
	(ส่วนวุฒิสมาชิกมาจากการแต่งตั้งเหมือนเดิม)
๔ กรกฎาคม	- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้ง สมาชิกวุฒิสภา ๑๒๐ คน
๑๘ กรกฎาคม	- ทำพิธีเปิดประชุมรัฐสภา
๒๒ กรกฎาคม	- ประชุมวุฒิสภาทำหน้าที่รัฐสภา ครั้งที่ประชุมเลือก
	พันเอกนายวรการบัญชา เป็นประธานวุฒิสภา
	พระคุณยพาศย์สุวมันต์ เป็นรองประธานวุฒิสภา คนที่ ๑
	พลเอกครวญ สุทธานินท์ เป็นรองประธานวุฒิสภา คนที่ ๒
๓๐ กรกฎาคม	- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ ประธานองคมนตรี และคณะองคมนตรีที่ได้แต่งตั้งไว้แล้ว ดำรงตำแหน่งต่อไป โดยมีพระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าธานีนิวัติ
	กรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร เป็นประธานองคมนตรี

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๖-๘ สิงหาคม	- ไทยเป็นเจ้าภาพ จัดประชุมคณะมนตรีสหภาพสมาชิกรัฐสภาเอเชีย ที่ กรุงเทพฯ
๑ กันยายน	- เลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล กรุงเทพฯ-ธนบุรี ครั้งแรกในรอบ ๑๐ ปี
๔-๑๑ กันยายน	- ส่งผู้แทนร่วมประชุมสหภาพรัฐสภาครั้งที่ ๔๖ ณ กรุงลิมา ประเทศเปรู
๑๘ กันยายน	- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้ง นายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ เลขานุการสภาผู้แทนราษฎรเป็นเลขานุการรัฐสภาและนายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ รองเลขานุการสภาผู้แทนราษฎร เป็นรองเลขานุการรัฐสภา
๑๕ ตุลาคม	- ประกาศใช้พระราชบัญญัติพรรคการเมือง (พรรคประชาธิปไตยและพรรคการเมืองอื่น ๆ รวบรวมสมาชิกขึ้นมาใหม่)
๒๔ ตุลาคม	- ฝ่ายรัฐบาลจัดตั้งพรรคสหประชาไทย จดทะเบียนตามกฎหมาย จอมพลถนอม กิตติขจร เป็นหัวหน้าพรรค พลอากาศเอกทวี จุลละทรัพย์ เป็นเลขานุการพรรค
๑ พฤศจิกายน	- พรรคประชาธิปไตย หม่อมหลวงราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช เป็นหัวหน้าพรรค นายใหญ่ ศวิตชาติ เป็นเลขานุการพรรค
๔ พฤศจิกายน	- ประกาศใช้กฎหมายเลือกตั้งผู้แทน (เป็นแบบรวมเขตจังหวัด)
๗ พฤศจิกายน	- พรรคแนวประชาธิปไตย จดทะเบียนพรรค ดร.ไพฑูรย์ เกื้อแก้ว เป็นหัวหน้าและเลขานุการพรรค
๗ พฤศจิกายน	- พรรคประชาชน จดทะเบียนพรรค นายเลียง ไชยกาล เป็นหัวหน้าพรรค นายเกษมชาติ บุญยรัตนพันธ์ เป็นเลขานุการพรรค
๘ พฤศจิกายน	- ประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งผู้แทนขึ้นในวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๔๑๒
๑๐ พฤศจิกายน	- พรรคแนวร่วม-เศรษฐกิจ จดทะเบียนพรรค นายเทพ โชติณัฐิต เป็นหัวหน้าพรรค
๒๘ พฤศจิกายน	- พรรคเสรีประชาธิปไตย จดทะเบียนพรรค นายจากรุบุตร เรืองสุวรรณ เป็นเลขานุการพรรค พันเอกสมคิด ศรีสังคม เป็นเลขานุการพรรค
๒ ธันวาคม	- พรรคแรงงาน จดทะเบียนพรรค นายเชื้อ กภาพแก้ว เป็นหัวหน้าพรรค

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๓ ธันวาคม	นายวีระ ถนอมเลี้ยง เป็นเลขาธิการพรรค - พรรคสัมมาชีพ-ช่วยชาวนา จดทะเบียนพรรค พระช่วยเกษตรศิลปการ เป็นหัวหน้าพรรค
๔ ธันวาคม	นายล้วน เวกชาลีกานนท์ เป็นเลขาธิการพรรค - พรรคประชาชนพัฒนา จดทะเบียนพรรค หม่อมราชวงศ์วีระพงษ์ ทองแถม เป็นหัวหน้าพรรค
๑๖ ธันวาคม	นายสำราญ จุลเชาวน์ เป็นเลขาธิการพรรค - พรรคอิสระธรรม จดทะเบียนพรรค หลวงชัยสุภา (ส่วน ภมรศิริ) เป็นหัวหน้าพรรค
๒๖ ธันวาคม	นายทองดี อิศราชีวัน เป็นเลขาธิการพรรค - พรรคไทยรัฐปิตย์ จดทะเบียนพรรค นายประพันธ์ศักดิ์ กมลเพชร เป็นหัวหน้าพรรคและเลขาธิการพรรค
๓๐ ธันวาคม	- พรรคชาวนาชาวไร่ จดทะเบียนพรรค นายไพบูลย์ อารีชน เป็นหัวหน้าพรรค นายพิสิฏฐ์ อรรถจินดา เป็นเลขาธิการพรรค

๒๕๑๒

๑ มกราคม - ๓๑ ธันวาคม

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๒ มกราคม	- เปิดประชุมวิสามัญ แห่งรัฐสภา
๖ มกราคม	- พรรคสยามใหญ่ จดทะเบียนพรรค พลตรีกระแส เสนาพลสิทธิ์ เป็นหัวหน้าพรรค นายวิชัย โลจายะ เป็นเลขาธิการพรรค
๘ มกราคม	- พรรคประชาธิปไตย จดทะเบียนพรรค หม่อมราชวงศ์น้ำเพชร เกษมสันต์ เป็นหัวหน้าพรรค พันตรีชลอ มีชูอรรถ เป็นเลขาธิการพรรค
๒๓ มกราคม	- ที่ประชุมรัฐสภารับร่างข้อบังคับการประชุมของวุฒิสภา และพิจารณาเสร็จในวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ และลงมติให้ประกาศใช้เป็นข้อบังคับ เมื่อ ๖ กุมภาพันธ์
๘ กุมภาพันธ์	- ปิดสมัยประชุมวิสามัญแห่งรัฐสภา เป็นอันว่าวุฒิสภาหมดหน้าที่รัฐสภา
๑๐ กุมภาพันธ์	- เลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ ๑๑

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๑๐ กุมภาพันธ์	- มีการเลือกตั้งผู้แทนทั่วประเทศ โดยวิธีการรวมจังหวัด ผู้ส่งสมัคร ๑๔ พรรค ได้รับเลือก ๗ พรรค และผู้สมัครอิสระ ๗๑ คน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด ๒๑๕ คน จาก พรรคสหประชาไทย ๗๖ คน
	พรรคประชาธิปัตย์ ๕๗ คน พรรคแนวร่วมเสรีชน ๔ คน พรรคสัมมาชีพช่วยชาวนา ๑ คน พรรคเสรีประชาธิปไตย ๑ คน พรรคแนวประชาธิปไตย ๗ คน พรรคประชาชน ๒ คน ไม่สังกัดพรรค ๗๑ คน ผู้มาใช้สิทธิ์เลือกตั้ง คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๑๖ จากนั้นโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมตั้ง วุฒิสมาชิก ๑๖๔ คน เป็นสมาชิกพรรคสหประชาไทยเป็นส่วนใหญ่ (ไม่เป็นเพียง ๑๐ คน)
๑๔ กุมภาพันธ์	- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมตั้ง วุฒิสมาชิกอีก ๔๔ คน เพื่อให้ได้ ๒/๓ ของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
๑๗ กุมภาพันธ์	- เปิดสมัยประชุมรัฐสภา
๔ มีนาคม	- ในการประชุมครั้งแรกของรัฐสภา ที่ประชุมได้เลือก พลตรีศิริ สิริโยธิน เป็นประธานสภาผู้แทนราษฎร นายสุบิน พูลพัฒน์ เป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎรคนที่ ๑ นายน้อม อุปรมัย เป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎรคนที่ ๒
๗ มีนาคม	- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้ง จอมพลถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี (ครั้งที่ ๓) พลเอกนายวรการบัญชา เป็นประธานวุฒิสภา พระศุลยพาศย์สุวมณฑ์ เป็นรองประธานวุฒิสภาคนที่ ๑ พลเอกกรวญ สุธานันท์ เป็นรองประธานวุฒิสภาคนที่ ๒
๑๑ มีนาคม	คณะรัฐมนตรีชุดที่ ๓๑ (๗ มีนาคม ๒๕๑๒-๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๔) - โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้ง คณะรัฐมนตรีจำนวน ๒๖ ตำแหน่ง คณะรัฐมนตรีชุดนี้ไม่มีที่มาจากสมาชิกที่รัฐสภาเลย เพราะรัฐธรรมนูญพุทธศักราช ๒๕๑๑ ระบุไม่ให้สมาชิกรัฐสภาดำรงตำแหน่งในฝ่ายบริหาร

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๒๕ มีนาคม	<ul style="list-style-type: none"> - นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ ซึ่งปฏิบัติตามมาตรา ๑๓๕ แห่งรัฐธรรมนูญพุทธศักราช ๒๕๑๑ คือ รัฐมนตรีจะต้องไม่เป็นสมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร - รัฐบาลแถลงนโยบายต่อที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา
๑๗ เมษายน	<ul style="list-style-type: none"> - โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้ง สมาชิกวุฒิสภาอีก ๖ ตำแหน่ง - ปิดสมัยประชุมรัฐสภา
๑๖ พฤษภาคม	<ul style="list-style-type: none"> - เลือกตั้งซ่อมผู้แทนจังหวัดนครราชสีมา (แทนขุนคงฤทธิศึษากร ซึ่งเสียชีวิตเมื่อ ๒๖ กุมภาพันธ์) ประกาศว่า พลโทเฉลิม อินทะกนก ได้รับเลือกตั้ง
๑๗ มิถุนายน	<ul style="list-style-type: none"> - คณะรัฐมนตรีได้ลงมติให้ดำเนินการก่อสร้างอาคารรัฐสภา
๑๙-๒๐ มิถุนายน	<ul style="list-style-type: none"> - หน่วยรัฐสภาไทยส่งผู้แทนเข้าร่วมประชุมคณะมนตรีของสหภาพสมาชิกสภาเอเชีย ที่กรุงมนิลา ประเทศฟิลิปปินส์
๒๐ มิถุนายน	<ul style="list-style-type: none"> - เปิดสมัยประชุมสภาสมัยสามัญ
๓-๒๖ มิถุนายน	<ul style="list-style-type: none"> - รัฐบาลสหรัฐอเมริกา เชิญผู้แทนราษฎรไทย ๕ คนไปเยือนประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นการเชื่อมสัมพันธไมตรีต่อกัน
๒๖ มิถุนายน	<ul style="list-style-type: none"> - นายทองดี อิศราชีวิน (ผู้แทนจังหวัดเชียงใหม่) เสนอร่างพระราชบัญญัติการถ่ายทอดเสียงการประชุม ของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และการประชุมร่วมกันของรัฐสภา มีการตั้งคณะกรรมการวิสามัญไปพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ แล้วนำเสนอต่อที่ประชุม ที่ประชุมไม่เห็นด้วยให้นำเสนอต่อวุฒิสภา ๑๒๑ ต่อ ๘๔ ร่างพระราชบัญญัตินี้จึงตกไป
๓ กรกฎาคม	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้แทนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทย ๔ คน ไปเยือนประเทศอังกฤษ ตามคำเชิญของรัฐบาลอังกฤษ มีกำหนด ๔ สัปดาห์
๒๗ สิงหาคม	<ul style="list-style-type: none"> - วุฒิสภาได้ใช้สิทธิ์ลงมติยับยั้งพระราชบัญญัติควบคุมการเช่าเคหะและที่ดินซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้เสนอ
๑ กันยายน	<ul style="list-style-type: none"> - โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้ง นายบุญรอด บิณฑสันต์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการพัฒนาการแห่งชาติ หม่อมหลวงชูชาติ กำภู ซึ่งถึงแก่อนิจกรรม
๕ ตุลาคม	<ul style="list-style-type: none"> - มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนหนึ่ง ร่วมกันเสนอร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อให้เปิดเป็นตลาดวิชา ที่ประชุมรับหลักการวุฒิสภาก็เห็นชอบด้วย จึงประกาศใช้เป็นกฎหมายได้
๑ พฤศจิกายน	<ul style="list-style-type: none"> - โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้ง พลตรีจำลอง สิงหะ และ หม่อมหลวงเชิง

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๒๘ ตุลาคม – ๗ พฤศจิกายน ๒๔-๓๐พฤศจิกายน	<p>ชาญ กำภู เป็นสมาชิกวุฒิสภา</p> <p>- ผู้แทนหน่วยรัฐสภาไทย ร่วมประชุมสหภาพรัฐสภา ครั้งที่ ๕๗ ณ กรุงนิวเดลี ประเทศอินเดีย</p> <p>- หน่วยรัฐสภาไทย ส่งตัวแทนร่วมประชุมสหภาพสมาชิกรัฐสภาเอเชีย ครั้งที่ ๕ ณ กรุงไทเป สาธารณรัฐประชาชนจีน ครั้งนี้ที่ประชุมได้ตั้ง หลวงประกอบนิติสารเป็นที่ปรึกษา ในฐานะผู้ชำนาญพิเศษประจำองค์การสหภาพสมาชิกรัฐสภา</p>

๒๕๑๓

๑ มกราคม – ๓๑ ธันวาคม

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๒๖ มกราคม	- มีพระราชกฤษฎีกาเปิดประชุมวิสามัญแห่งรัฐสภา
๑๐ กุมภาพันธ์	- มีงานเลี้ยงฉลองครบรอบ ๑ ปี การเลือกตั้งผู้แทนราษฎร
๑๘ กุมภาพันธ์	- คณะรัฐมนตรีให้กระทรวงมหาดไทยสั่งการแก่จังหวัดให้ติดต่อกับสมาชิกสภาผู้แทนของแต่ละจังหวัดในกรณีที่มีงานพระราชพิธี รัฐพิธี และการเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎร เพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าร่วมรับเสด็จ หรือร่วมงานรัฐพิธีนั้น ๆ ด้วย
๑๕ กุมภาพันธ์	- มีพระราชกฤษฎีกาปิดสมัยประชุมวิสามัญแห่งรัฐสภา
๒๓ กุมภาพันธ์	- ประกาศใช้ข้อบังคับการประชุมปรึกษาของสภาผู้แทนราษฎรพุทธศักราช ๒๕๑๓
๑๕ มีนาคม	- หลวงประกอบนิติสาร สมาชิกวุฒิสภา ถึงแก่อนิจกรรม
๗ เมษายน	- ศาลฎีกาได้พิพากษาให้ นายเสมอ อัครปรีดี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดร้อยเอ็ด พ้นจากการเป็นสมาชิก เนื่องจากขาดคุณสมบัติ ไม่สำเร็จ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔
๑๐ เมษายน	- นายเจริญ ปัทมาโช อดีตเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถึงแก่อนิจกรรม
๒๑ เมษายน	- นายจิตติ สุจริตกุล รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ถึงแก่อนิจกรรม
๒๘ พฤษภาคม	- ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาลงมติว่า วิธีการตามข้อบังคับของสภาผู้แทนราษฎรที่กำหนดขึ้นเมื่อ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๓ (เพื่อเพิ่มวิธีการควบคุมรัฐบาล) นั้น เป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๕ มิถุนายน	- ศาลฎีกาได้พิพากษาให้นายทินกร ปรีชญพันธ์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดชัยนาท พ้นจากการเป็นสมาชิก เนื่องจากสมคบกับพนักงานเจ้าหน้าที่ในจังหวัดนั้นให้ช่วยหาเสียงและช่วยเหลือในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ซึ่งเป็นไปโดยมิชอบ
๘ มิถุนายน	- มีพระราชโองการ โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ประกาศเฉลิมพระนามอัฐิสมเด็จพระราชบิดา เจ้าฟ้ามหิดลอดุลยเดช กรมหลวงสงขลานครินทร์ ตามที่
	จารึกไว้ในพระสุพรรณบัฏว่า สมเด็จพระมหิตลาธิเบศ อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก ทรงพระราชฐานันดรศักดิ์เสมอด้วย สมเด็จพระบรมราชาเจ้า ในพระบรมราชวงศ์แห่งกรุงรัตน โกสินทร์ ประกาศเฉลิมพระนาม สมเด็จพระราชชนนีศรีสังวาลย์ ตามที่จารึกในพระสุพรรณบัฏว่า สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
๒๐ มิถุนายน	- มีพระราชกฤษฎีกาให้เปิดประชุมสภาสมัยสามัญ
๒๔ มิถุนายน	- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้ง พลตำรวจตรีสง่า กิตติขจร เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
๒๖ มิถุนายน	- มีการเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดร้อยเอ็ด ผลปรากฏว่า นายชรินทร์ สระคำ (พรรคแนวประชาธิปไตย) เป็นผู้ได้รับเลือก
๒-๔ กรกฎาคม	- หน่วยรัฐสภาไทยส่งผู้แทนผู้ร่วมประชุมคณะมนตรีของสหภาพสมาชิกรัฐสภาเอเชีย ครั้งที่ ๕ ณ กรุงไทเป สาธารณรัฐประชาชนจีน
๑๔ สิงหาคม	- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมตั้ง นายคำแหง พลังกูร พลโทเพชฌัญญุ นิมิบุตร และนายถวัลย์ละล่อง บุณนาค เป็นสมาชิกวุฒิสภา
๒๘ สิงหาคม	- มีการเลือกตั้งซ่อมผู้แทนราษฎรจังหวัดชัยนาท ผลปรากฏว่านายเกรียงศักดิ์ สุขสว่าง (ไม่สังกัดพรรค) เป็นผู้ได้รับเลือก
๑๗ กันยายน	- มีพระราชกฤษฎีกาเปิดประชุมรัฐสภาสมัยสามัญ
๒๐ ตุลาคม	- พลโทอัมพร ศรีไชยยันต์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรม ถึงแก่อสัญกรรม
๑ พฤศจิกายน	- นายทวี บุญยเกตุ อดีตนายกรัฐมนตรีและอดีตประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ ถึงแก่อสัญกรรม
๕ พฤศจิกายน	- เริ่มก่อสร้างอาคารรัฐสภา (คาดว่าจะเสร็จในเวลา ๓ ปี)
๒๓ พฤศจิกายน	- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้ง รัฐมนตรี ดังนี้ ๑. นายมนู บริสุทธี พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตร และให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงยุติธรรม

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๖-๑๔ ธันวาคม	๒. พลเอกกฤษณ์ สีวะรา พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษา และให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม ๓. พลตำรวจโทพิชัย กุลละวณิช พ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ และให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตร ๔. นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์ เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเศรษฐกิจ ๕. นายอภิรักษ์ จันทรวิมล เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
๒๕ ธันวาคม	- หน่วยรัฐสภาไทยส่งผู้แทนเข้าร่วมประชุมสหภาพสมาชิกรัฐสภาเอเชีย ครั้งที่ ๖ ณ สาธารณรัฐเวียดนาม - โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งให้ นายเฉลียว วัชรพุกก์ เป็นสมาชิกวุฒิสภา - สหรัฐอเมริกาเชิญผู้แทนราษฎรไทยไปเยือนสหรัฐอเมริกา ๓ คน คือ นายพูนศรี สูดบรรทัด ผู้แทนราษฎรจังหวัดสระบุรี นางจินดา อังศุโชติ ผู้แทนราษฎรจังหวัดกาญจนบุรี นายสงวน สีมันตร ผู้แทนราษฎรจังหวัดปราจีนบุรี

๒๕๑๔

๑ มกราคม - ๓๑ ธันวาคม

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๖ มกราคม	- มีพระราชกฤษฎีกาเรียกประชุมสมัยวิสามัญแห่งรัฐสภา - ที่จังหวัดร้อยเอ็ดมีการจับกุมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๑๖ คน ในข้อหาหมิ่นมุขมุนี สัมมนาและอภิปรายกัน เป็นการขัดคำสั่งเจ้าพนักงาน
๑๗ กุมภาพันธ์	- ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเปิดอภิปรายถึงการกระทำของฝ่ายปกครอง และลงมติไม่อนุญาตให้มีการจับกุมหรือเรียกตัวสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไปสอบสวนระหว่างสมัยประชุม
๑๕ มีนาคม	- พรรคท้องถิ่นก้าวหน้า จดทะเบียนตั้งพรรค นายชำนาญ ยุวบูรณ์ เป็นหัวหน้าพรรค นางแรม พรหมโมบล บุญประสพ เป็นเลขาธิการพรรค

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๑ กันยายน – ๑๐ กันยายน	- หน่วยรัฐสภาไทยส่งผู้แทนไปร่วมประชุมสหภาพรัฐสภาครั้งที่ ๖๐ ณ กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส
๑ ตุลาคม	- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้ง นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ เป็นเลขาธิการรัฐสภา นับเป็นเลขาธิการคนที่ ๗ ต่อจากนายประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์ ซึ่งครบเกษียณอายุราชการ
๑๖ พฤศจิกายน	- มีการประชุมคณะรัฐมนตรีโดยมีจอมพลถนอม กิตติขจร เป็นประธาน ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ๒๕๑๕ บ่ายวันเดียวกัน พรรคสหประชาไทยก็มีการประชุมสมาชิกเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณ ๒๕๑๕ เช่นเดียวกัน
๑๗ พฤศจิกายน	- คณะปฏิวัติโดย จอมพลถนอม กิตติขจร ทำการยึดอำนาจโดยอ้างว่าเพื่อ
	<p>ป้องกันการรุกรานแทรกแซงของคอมมิวนิสต์ และเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยภายใน</p> <ul style="list-style-type: none"> - จากนั้นมีประกาศ - ยกเลิกรัฐธรรมนูญ ๒๕๑๑ - ห้ามจัดตั้งพรรคการเมือง - ยกเลิกพระราชบัญญัติพรรคการเมืองและยุบพรรคการเมืองที่มีอยู่ - ยุบสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา - ปกครองโดยสภาบริหารคณะปฏิวัติ <p>- หัวหน้าคณะปฏิวัติประกาศแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ในกองบัญชาการคณะปฏิวัติคือ</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. พลเอกประภาส จารุเสถียร เป็นรองหัวหน้าคณะปฏิวัติและผู้อำนวยการกองอำนาจการฝ่ายทหาร ๒. นายพจน์ สารสิน เป็นผู้ช่วยหัวหน้าคณะปฏิวัติ ๓. พลอากาศเอกทวี จุลละทรัพย์ เป็นรองผู้อำนวยการ กองอำนาจการฝ่ายทหาร ๔. พลอากาศเอกบุญชู จันทร์เบกษา เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการ กองอำนาจการฝ่ายทหาร ๕. พลเรือเอกถวิล ราชนานนท์ เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการ กองอำนาจการฝ่ายพลเรือน ๖. พลตำรวจเอกประเสริฐ รุจิวงศ์ เป็นผู้อำนวยการ กองอำนาจการฝ่ายพลเรือน ๗. นายถวิล สุนทรสารทูล เป็นรองผู้อำนวยการ กองอำนาจการฝ่ายพลเรือน ๘. พลเอกกฤษณ์ สีวะรา เป็นเลขาธิการคณะปฏิวัติ

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๑๕ พฤศจิกายน	- หัวหน้าคณะปฏิวัติให้สัมภาษณ์ ณ กองบัญชาการคณะปฏิวัติว่าจะใช้เวลาประมาณ ๓-๔ เดือน จากนั้นจะแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีขึ้นบริหารประเทศภายใต้รัฐธรรมนูญการปกครองประเทศชั่วคราว ทั้งจะได้จัดร่างรัฐธรรมนูญฉบับถาวรขึ้น โดยมีชึกช้า
๒๗ พฤศจิกายน	- พลเอก พระประจันปัจฉิม อธิบดีประธานสภาผู้แทนราษฎร ถึงแก่สัญกรรม
๒๑ ธันวาคม	- ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๔ ให้จัดตั้งนครหลวง กรุงเทพฯ ธนบุรี รวมจังหวัดพระนครกับธนบุรี เป็น “นครหลวงกรุงเทพธนบุรี” ให้สมาชิกสภาจังหวัดพระนครและธนบุรีสิ้นสุดลง - ประกาศฉบับที่ ๒๕ ให้รวมเทศบาลนครกรุงเทพฯ และนครธนบุรี เป็นเทศบาลนครหลวง ให้ผู้ว่าราชการนครหลวงกรุงเทพธนบุรีเป็นนายกเทศมนตรีนครหลวงโดยตำแหน่ง ให้สมาชิกภาพของสมาชิกเทศบาลนครกรุงเทพฯ และเทศบาลนครธนบุรีสิ้นสุดลงด้วย
๒๒ ธันวาคม	- ครั้งนี้มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์ว่ารัฐบาลล้มล้างอิทธิพลของพรรคประชาธิปัตย์
๒๒ ธันวาคม	- กระทรวงมหาดไทยประกาศแต่งตั้งสมาชิกสภานครหลวงกรุงเทพธนบุรี แต่งตั้งคณะเทศมนตรี และแต่งตั้งสมาชิกสภาเทศบาล
๒๒ ธันวาคม	- แต่งตั้ง นายวิญญู อังคนารักษ์ เป็นผู้ว่าราชการนครหลวงกรุงเทพธนบุรี
๓๑ ธันวาคม	- มีประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๓๔ ตั้งสภาพิหารคณะปฏิวัติ ซึ่งมีผู้อำนวยการ ๔ ฝ่าย ๑. พลเอกประภาส จารุเสถียร เป็นผู้อำนวยการฝ่ายรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของประเทศ คุมกระทรวงกลาโหมและกระทรวงมหาดไทย ๒. นายพจน์ สารสิน เป็นผู้อำนวยการฝ่ายเศรษฐกิจและการคลัง คุมกระทรวงการคลัง กระทรวงเศรษฐกิจ และกระทรวงอุตสาหกรรม ๓. พลอากาศเอกทวี จุลละทรัพย์ เป็นผู้อำนวยการฝ่ายเกษตรและคมนาคม คุมกระทรวงเกษตร กระทรวงคมนาคม และกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ ๔. พลตำรวจเอกประเสริฐ รุจิรวงศ์ เป็นผู้อำนวยการฝ่ายการศึกษาและสาธารณสุข คุมกระทรวงศึกษาและกระทรวงสาธารณสุข - จอมพลถนอม กิตติขจร เป็นประธานสภาบริหารคณะปฏิวัติ

๒๕๑๕

๑ มกราคม - ๓๑ ธันวาคม

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๑๓ ธันวาคม	<p>- คณะปฏิวัติ ประกาศฉบับที่ ๓๓๗ ให้จัดรูปการปกครองของนครหลวง กรุงเทพมหานครเสียใหม่ ให้จัดรูปการปกครองใหม่และมีการบริหารงานอิสระ มีลักษณะพิเศษมีชื่อใหม่ว่า “กรุงเทพมหานคร” มีผู้ว่าราชการ ๑ คน เป็นข้าราชการการเมือง ซึ่งนายกรัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้ง โดยมีคณะรัฐมนตรี และให้มีสิทธิ์เข้าร่วมประชุมคณะรัฐมนตรีด้วย</p> <p>- แต่งตั้ง นายชำนาญ ยุวบูรณ์ เป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร</p>
๑๕ ธันวาคม	<p>- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมสถาปนา สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้าวชิราลงกรณ์ เป็น สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร</p>
๑๕ ธันวาคม	<p>- ประกาศธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร ๒๕๑๕ มี ๒๓ มาตรา บัญญัติให้มีสภาเดี่ยว เรียกว่า “สภานิติบัญญัติแห่งชาติ” มีสมาชิกซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งจากผู้ที่มีสัญชาติไทยโดยกำเนิดอายุ ๓๕ ปี จำนวน</p>
๑๖ ธันวาคม	<p>๒๕๕ คน และรัฐมนตรีจะเป็นสมาชิกสภาไม่ได้ สมาชิกไม่มีอำนาจเปิดอภิปรายทั่วไปไม่ไว้วางใจรัฐมนตรี จะตั้งกระทู้ถามรัฐบาลไม่ได้ แต่จะอภิปรายหรือซักถามเพิ่มเติมมิได้</p> <p>- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้ง องคมนตรี ๕ คน</p>
๑๖ ธันวาคม	<p>- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ๒๕๕ คน</p>
๑๘ ธันวาคม	<p>- มีพิธีเปิดประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และที่ประชุมเลือก พลตรีศิริ สิริโยธิน เป็นประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ นายทวี แรงขำ เป็นรองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติคนที่ ๑ พลเรือเอกกมล สีดกะกลิน เป็นรองประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติคนที่ ๒</p> <p>- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้ง จอมพลถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี</p>
๑๕ ธันวาคม	<p>คณะรัฐมนตรีชุดที่ ๓๒ (๑๘ ธันวาคม ๒๕๑๕-๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖)</p> <p>- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้ง คณะรัฐมนตรีจำนวน ๒๘ ตำแหน่ง</p>
๒๒ ธันวาคม	<p>- รัฐบาลแถลงนโยบายในการบริหารราชการแผ่นดินต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ</p> <p>- รัฐบาลเสนอร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ผู้กระทำการปฏิวัติ เมื่อ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ สภาพิจารณาอนุมัติให้ใช้เป็นกฎหมายได้</p>
๒๒ ธันวาคม	<p>- รัฐบาลเสนอร่างพระราชบัญญัติยกเลิกประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๕๕</p>
๒๖ ธันวาคม	<p>- พันเอกเฉลิม เจริญพานิช สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ถึงแก่อนิจกรรม</p>
๒๘ ธันวาคม	<p>- มีพระราชพิธีสถาปนาเฉลิมพระนามาภิไธยสมเด็จพระเจ้าฟ้าวชิราลงกรณ์ ขึ้นทรงดำรงพระยศเป็น สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช สยามมกุฎราชกุมาร</p>

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
	- ทางสถานทูตอิสราเอล มีสมาชิกองค์การปาเลสไตน์ ๔ คน บุกเข้าจับตัวผู้ที่อยู่ในสถานทูตไว้เป็นตัวประกัน และเรียกร้องหลายประการ ในที่สุดรัฐบาลไทย ดำเนินการเจรจากับสมาชิกขบวนการนี้โดยสันติวิธี

๒๕๑๖

๑ มกราคม – ๓๑ ธันวาคม

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๒๓ มกราคม	- คณะรัฐมนตรีได้ลงมติเห็นชอบแต่งตั้งให้ นายพจน์ สารสิน เป็นที่ปรึกษา กิตติมศักดิ์ ของนายกรัฐมนตรี ในฐานะที่มีคุณความดีและมีประสบการณ์ในราชการหลายด้าน
๑๔ กุมภาพันธ์	- มีคำสั่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ๒๓ นาย ซึ่งจะเปิดประชุมครั้งแรก ๒๘ กุมภาพันธ์
๑ เมษายน	- พันเอกณรงค์ กิตติขจร ได้รับอนุมัติจากหัวหน้าคณะปฏิวัติเข้าจับกุม เจ้าหน้าที่ที่ทุจริตในการเกณฑ์ทหาร
๒๓-๒๘ เมษายน	- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมตั้ง นายจินดา บุญยาคม เป็นประธานศาลฎีกา แทน นายทองคำ จารุเหติ ซึ่งลาออก นับเป็นประธานศาลฎีกาคคนที่ ๑๐
๑ มิถุนายน	- หน่วยรัฐสภาไทยส่งผู้แทนไปร่วมประชุมคณะมนตรีสหภาพรัฐสภา ประจำปี ๒๕๑๖ ณ กรุงอับิดจัด ประเทศไอวอรีโคสต์
๑ มิถุนายน	- โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานเลื่อนยศให้แก่ พลเอกประภาส จารุเสถียร เป็นจอมพล จอมพลเรือ และจอมพลอากาศ
๑๕- ๒๒ มิถุนายน	- หน่วยรัฐสภาไทยส่งผู้แทนไปร่วมประชุมสหภาพสมาชิกรัฐสภาเอเชีย ณ กรุงโตเกียว
๒๑ มิถุนายน	- ที่ประชุมสภาลงมติเห็นชอบให้ใช้ข้อบังคับการประชุมปรึกษาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เป็นข้อบังคับได้
๒๑-๒๒ มิถุนายน	- นักศึกษาประท้วง กรณี ดร.ศักดิ์ ผาสุกนรินทร์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยรามคำแหงสั่งลบชื่อ ๕ นักศึกษา ที่ออกหนังสือเสียดสีกรณีทุ่งใหญ่ ที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย
	- ช่วงนี้กำเนิดกลุ่มเราเรียกร้องรัฐธรรมนูญ

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๑ ตุลาคม	- จอมพลประภาส จารุเสถียร รองผู้บัญชาการทหารสูงสุด ทำพิธีมอบหน้าที่และมอบการบังคับบัญชาการทหารบก ให้แก่ พลเอกกฤษณ์ สีวะรา รองผู้บัญชาการทหารบก ซึ่งได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก
๘ ตุลาคม	- จอมพลประภาส จารุเสถียร ชี้แจงเหตุการณ์และข้อเท็จจริงในการจับกุมกลุ่มเรียกร้องรัฐธรรมนูญว่า ได้สอบพบเอกสารหลายชิ้น และมีการกำหนดนัดหมายก่อนจลาจลขึ้นในบ้านเมือง ยืนยันว่า การร่างรัฐธรรมนูญจะแล้วเสร็จใน ๓ ปีแน่นอน ขณะนี้ผ่านไปแล้วยี่ปีครึ่ง
๙ ตุลาคม	- นายกรัฐมนตรีใช้อำนาจมาตรา ๑๗ ออกคำสั่งควบคุมตัวนายไขแสง สุกใส กับพวก ในข้อหาชุมนุมทางการเมืองเกินกว่า ๕ คน ในระหว่างประกาศกฎอัยการศึก - ทางทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ ออกแถลงการณ์เรียกร้องให้ นิสิต นักศึกษา
๑๐ ตุลาคม	ปฏิบัติตามประกาศกำหนดการสอบของมหาวิทยาลัย - รัฐบาลตั้ง จอมพลประภาส จารุเสถียร เป็นผู้อำนวยการศูนย์ปราบจลาจล ตั้งที่กองอำนวยการป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์ ที่สวนรินฤดี
๑๓ ตุลาคม	- ๑๒.๐๐ นาฬิกา ประชาชน นิสิต นักศึกษา ได้ส่งผู้แทนเข้าพบจอมพลประภาส - ๑๘.๐๐ นาฬิกา จอมพลถนอม กิตติขจร ประกาศลาออก ตามที่สถานี
๑๔ ตุลาคม	วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยออกอากาศ - จอมพลถนอม กิตติขจร ได้ลาออกจากตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสูงสุด
๑๕ ตุลาคม	- จอมพลประภาส จารุเสถียร ลาออกจากตำแหน่งของผู้บัญชาการทหารสูงสุดและอธิบดีกรมตำรวจ - ๑๘.๔๐ นาฬิกา จอมพลประภาส จารุเสถียร เดินทางออกนอกประเทศ - มีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้ง นายสัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี
๑๖ ตุลาคม	คณะรัฐมนตรีชุดที่ ๓๓ (๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๖-๒๑ พฤษภาคม ๒๕๑๗) - มีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้ง รัฐมนตรีรวม ๒๗ นาย - นายกรัฐมนตรีมีคำสั่งแต่งตั้งให้ พลเอกกฤษณ์ สีวะรา เป็นผู้อำนวยการรักษาความสงบ - กรมประชาสัมพันธ์ออกประกาศว่ารัฐบาล เป็นเจ้าภาพจัดฉายปณิกิจพ

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
	ผู้เสียชีวิตเนื่องในการชุมนุมประท้วงครั้งนี้
๒๔ ตุลาคม	<p>- คณะรัฐมนตรีประชุมครั้งแรก มีมติรับหลักการที่จะออกพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม และตั้งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญชุดใหม่</p> <p>- นายกรัฐมนตรีมีคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ๑๘ นาย มีนายประกอบ หุตะสิงห์ เป็นประธาน และแต่งตั้ง คณะผู้แทนรัฐบาลในการติดต่อประสานการปฏิบัติงาน กับ ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย(ศนท.)</p> <p>- พลอากาศเอกทวี จุลละทรัพย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม แถลงกับผู้สื่อข่าวว่าเมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่แล้ว จะไม่มีตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสูงสุดอีกต่อไป</p>
๒๕ ตุลาคม	- นายกรัฐมนตรีแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ๑๔ ข้อ
๓๐ ตุลาคม	- นายกรัฐมนตรีมีคำสั่งให้อัยกษัตริย์สินของจอมพลถนอม กิตติขจร จอมพล
๑๕ พฤศจิกายน	<p>ประกาศ จารุเสถียร และพันเอกณรงค์ กิตติขจร</p> <p>- สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ลงมติให้ประกาศใช้ร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่นักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชน ซึ่งกระทำความผิดเกี่ยวกับการเดินขบวนเมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม</p>
๒๓ พฤศจิกายน	- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ได้ส่งหนังสือถึงเอกอัครราชทูตสวีเดนประจำประเทศไทย เกี่ยวกับบทความในวารสารของ “ขบวนการกู้ชาติไทย” ซึ่งมีสำนักงานอยู่ในสวีเดน มีลักษณะเป็นการแสดงความมุ่งร้ายต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
๒๖ พฤศจิกายน	- กระทรวงกลาโหม ออกประกาศให้นักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชน พยายามคลายความขุ่นเคืองที่มีต่อกันเสียให้หมด
๒๗ พฤศจิกายน	- คณะรัฐมนตรีได้มีมติกำหนดนโยบายเกี่ยวกับแรงงานใหม่ โดยเฉพาะการปรับปรุงค่าจ้าง สภาพการทำงาน และสวัสดิการเนื่องจากได้มีการนัดหยุดงานเป็นจำนวนมาก นับตั้งแต่ได้มีการประกาศใช้กฎหมายแรงงาน และหลังเหตุการณ์เรียกร้องรัฐธรรมนูญเป็นต้นมา
๒๘ พฤศจิกายน	- สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ประชุมเป็นการภายในเพื่อพิจารณาข้อเรียกร้องให้ลาออกจากตำแหน่ง เพื่อเปิดทางให้รัฐบาลแต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติใหม่หรือไม่ ปรากฏว่าไม่มีการลงมติแต่ให้ออกสิทธิ์ของแต่ละคน

วัน เดือน	เหตุการณ์ทางด้านรัฐบาล รัฐสภา พรรคการเมือง
๓๐ พฤศจิกายน	- เอกอัครราชทูตสวีเดนประจำประเทศไทยได้แจ้งคำตอบของรัฐบาลสวีเดนต่อกระทรวงการต่างประเทศว่า รัฐบาลสวีเดนได้รับทราบเรื่องด้วยความเสียใจ แต่ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญสวีเดน ประชาชนมีเสรีภาพมากทั้งในการพูดแสดงความคิดเห็น และการตีพิมพ์เอกสารต่าง ๆ
๑๐ ธันวาคม	- มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมตั้ง สมัชชาแห่งชาติ ประกอบด้วยบุคคลจากกลุ่มผลประโยชน์ อาชีพ วิชาความรู้ ตลอดจนทักษะ และแนวความคิดทางการเมืองต่าง ๆ จำนวน ๒,๓๔๗ คน เพื่อให้พิจารณาคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสมขึ้นเป็นตัวแทนกลุ่ม สำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
๑๐ ธันวาคม	- คณะรัฐมนตรีมีมติให้ยกเลิกประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ ๕๓ ซึ่งห้ามซื้อขายหรือครอบครองสินค้าที่มีถิ่นกำเนิดในสาธารณรัฐประชาชนจีน
๑๔ ธันวาคม	- ทรงแต่งตั้ง พลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ เป็นประธานที่ประชุมสมัชชาแห่งชาติ พระยามานวราชเสวี เป็นรองประธานคนที่ ๑ นายสุกิจ นิมมานเหมินทร์ เป็นรองประธานคนที่ ๒
๑๕ ธันวาคม	- สำนักนายกรัฐมนตรีออกคำสั่งชี้แจงแก่ประชาชน เรื่องการจัดตั้งสมัชชาแห่งชาติ ซึ่งมีผู้วิจารณ์กันว่าไม่ถูกระเบียบแบบแผน ว่าการแต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นพระราชอำนาจของกษัตริย์ ตามมาตรา ๒ แห่งรัฐธรรมนูญ การปกครองราชอาณาจักร ซึ่งจะทรงใช้วิธีการโดยอ้อมสุดแต่พระบรมราชวินิจฉัย
๑๘ ธันวาคม	- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดประชุมสมัชชาแห่งชาติ ณ สนามราชตฤณมัย
๒๐ ธันวาคม	- ประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสมัชชาแห่งชาติจำนวน ๒๕๕ คน ประกอบด้วย บุคคลอาชีพต่าง ๆ เกือบทุกสาขา และข้าราชการได้รับเลือกมากที่สุด
๒๔ ธันวาคม	- พลอากาศเอกทวิ จุลละทรัพย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม เสนอให้รัฐบาลประกาศหยุดยิงผู้ก่อการร้าย เป็นเวลา ๑ เดือน และจะมีการออกพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม
๒๘ ธันวาคม	- สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เลือก หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นประธาน

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาว กัทธา อังคนาวินิจฉัย เกิดเมื่อวันที่ 20 มกราคม พ.ศ. 2524 ที่จังหวัดศรีสะเกษ
สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2544
ศึกษาต่อระดับปริญญาโท ภาควิชาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี
การศึกษา 2545
ปัจจุบันเป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินของสายการบิน JALways. Co.,Ltd.